



Gyakorló feladatok

az ifjúságsegítő képzésben
részt vevő hallgatók számára



ÚJSZ KÖNYVEK

5

Palócvilág – Ú-M-K

Gyakorló feladatok

az ifjúságsegítő képzésben részt vevő
hallgatók számára

PALÓCVILÁG ALAPÍTVÁNY
ÚJ MANDÁTUM KÖNYVKIADÓ
Budapest, 2008

A kiadvány megjelenését az ICSZEM – ifjúsági területen jogutódja,
a Szociális és Munkügyi Minisztérium – támogatta



A kiadvány a minisztérium megbízása alapján készített
*Eszik Zoltán, Gábor Kálmán és Szemerszki Mariann: Az ifjúságsegítő
képzések minőségének fejlesztése c. projektbeszámolón alapul*

A tételket az NSZFI megbízásából
Ditzendy Károly Arisztid állította össze

Lektorálta
Bauer Béla és Nagy Ádám

PALÓCVILÁG ALAPÍTVÁNY
ÚJ MANDÁTUM KÖNYVKIADÓ
www.ujmandatum.hu

Felelős kiadó Németh István
Felelős szerkesztő Bauer Béla és Nagy Ádám
Borítóterv Zátonyi Tibor

Nyomdai előkészítés Lurwig Bt.
Nyomás és kötés Nyomtass Kft.

ISBN 978 963 9609 76 1
HU ISSN 1788-7313

TARTALOM

A SZAKMAI ÍRÁSBELI VIZSGA RENDSZERE	5
AZ ÍRÁSBELI VIZSGA TANTÁRGYAI	6
GYAKORLÓ FELADATSOR	8
Ifjúságsegítés alapismeretek	8
Munkavállalási ismeretek, irodai ügyvitel és oktatásszervezés	9
Egészségfejlesztési alapismeretek	10
Magyarország a XX. Században	11
Drogprevenció alapismeretek	12
Jogi ismeretek	16
Állampolgári ismeretek	18
Általános pedagógia és didaktika	23
Andragógia	29
IFJÚSÁGSEGÍTŐ ÍRÁSBELI TÉTELEK	33
A tételek, 2007	33
B tételek, 2007	42
MEGOLDÓKULCS	50
Ifjúságsegítés alapismeretek	50
Munkavállalási ismeretek, irodai ügyvitel és oktatásszervezés	52
Egészségfejlesztési alapismeretek	55
Magyarország a XX. Században	58
Drogprevenció alapismeretek	59
Jogi ismeretek	74
Állampolgári ismeretek	78
Általános pedagógia és didaktika	91
Andragógia	109
IFJÚSÁGSEGÍTŐ ÍRÁSBELI TÉTELEK MEGOLDÁSAI	121
A tételek, 2007	121
B tételek, 2007	130
IFJÚSÁGSEGÍTŐ SZAK SZÓBELI ZÁRÓVIZSGA	138
2007 „A” tételek	138
2007 „B” tételek	140
2008 „A” tételek	142
2008 „B” tételek	143
IRODALOMJEGYZÉK A FELADATOK MEGOLDÁSÁHOZ	145

A SZAKMAI ÍRÁSBELI VIZSGA RENDSZERE

Az írásbeli vizsgán az alábbi tantárgyakból központilag összeállított, nyitott és zárt kérdésekből álló feladatlapot kell kitölteni. A feladatok megoldására 180 perc áll rendelkezésre.

Az írásbeli vizsga tartalma: a vizsgatárgyak alapfogalmai és összefüggései.

Az írásbeli vizsga feladatlapot központi javítókulcs és útmutató szerint, ötfokozatú skálán, érdemjeggyel kell értékelni.

Minden tantárgyból legalább egy-egy nagyobb szerkezeti egység legalább kétféle kérdéstípussal szerepel! A feladatlapokon 8 db Igaz-hamis állítás (kérdésenként 2 pont), 8 összehasonlítás (kérdésenként 4 pont), 8 kiegészítés (kérdésenként 3 pont), 6 fogalom-meghatározás (kérdésenként 5 pont), és 4 esszé (kérdésenként 10 pont) szerepel, azaz

8 db Igaz-hamis állítás (kérdésenként 2 pont)	8 db összehasonlítás (kérdésenként 4 pont)	8 db kiegészítés (kérdésenként 3 pont)	6 db fogalom-meghatározás (kérdésenként 5 pont)	és 4 db esszé (kérdésenként 10 pont)	Össz pontszám:
16 pont	32 pont	24 pont	30 pont	40 pont	142 pont

Az alábbi érdemjegyekkel elismerve:

0 – 70 pont	1 (elégtelen)
71 – 85	2 (elégséges)
86 – 110	3 (közepes)
111 – 125	4 (jó)
126 – 142	5 jeles

2008-tól az Ifjúságsegítés c. könyvre alapozva újabb komplex kérdéskörök kerülnek meghatározásra.

Az írásbeli vizsga tantárgyai¹

Az alábbiakban a vonatkozó szabályozás alapján soroltuk fel az írásbeli vizsga tantárgyait, illetve a tantárgyra vonatkozóan az általános és a speciális szakmai törzsanyag vizsgakövetelményeit.

Ifjúságsegítési alapismeretek

Az Ifjúságsegítés c. könyv fogalomtára alapján az ifjúságsegítő szakmában leginkább használt fogalmak és ismeretek tartoznak e témakörhöz. A civil ifjúsági szféra. Önkormányzati ifjúsági munka. Ifjúságügy a XIX–XXI. századi Magyarországon. Ifjúsági szolgáltatások. Ifjúsági stratégiák.

Magyarország a XX. században

Gazdasági és politikai folyamatok régiókban és hazánkban a XX. században. A társadalmi reprodukció egyes törvényszerűségei, ezek összefüggései a társadalmi szerkezet változásával, valamint a kulturális fejlődéssel. A magyarországi kisebbségek kulturális jellemzői századunkban.

Állampolgári ismeretek

Politológiai fogalmak. Politikai folyamatok. A parlamentarizmus működésének politikai és jogi feltételei. Alkotmánytani alapfogalmak. A civil szervezetek jogi szabályozása. A helyi társadalom fogalma, jellemzői.

Jogi ismeretek

A jogegyenlőség kérdései. Az ifjúság közigazgatási meghatározása. A kulturális és az ifjúsági szféra jogi szabályozása. Közösségi, egyesületi jogok. A non-profit és a civil szféra jogi kérdései. Az európai jogharmonizáció kérdése és hatása a hazai ifjúsági és művelődési joggyakorlatra. Büntetőjog. Családjog. Kisebbségi jogok. Az ifjúságot érintő jogok érvényesítésének technikái.

Egészségfejlesztési alapismeretek

Az egészség mint érték (alapfogalmak, definíciók). A bio-pszicho-szociális jólét megőrzése, fejlesztése, az ezzel összefüggő egészségügyi, szociális és büntügyi ártalmak és hátrányok csökkentése. Az egészséget támogató társadalmi-politika kialakításának kérdései. Az egészséget támogató környezet kialakításának technikái. A közösségi akciók erősítése. Az egyéni képességek fejlesztése. Az egészségügyi ellátás orientációja. Nemzetközi kitekintés.

1 7/2002. (V. 25.) ISM-OM együttes rendelet az ifjúságsegítő szakképzés szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról

Drogprevenációs alapismeretek

A kábítószer-probléma visszaszorítása érdekében készített nemzeti stratégiai program elfogadásáról szóló 96/2000. (XII. 11.) OGY határozatban foglaltak ismerete. A kábítószeres és pszichotróp anyagok kultúrtörténete, csoportosításuk; hatásmechanizmusuk jogi, egészségügyi, társadalmi következményei. Rizikófaktorok. Mindezek vonatkozásában a legalitás és illegalitás kérdésköre a társadalmi és jogi megítélés oldaláról. Az addikciók kialakulásának és fenntartásának szinterei (mikro- és makrokörnyezetben egyaránt). A prevenció és hatékonyságának kérdései. Magyarország drogpolitikája. Az egészségügyi, szociális ellátórendszer jelenlegi felépítése, intézményi strukturáltsága. Nemzetközi kitekintés, különös tekintettel a kapcsolódó ENSZ egyezményekre.

Andragógia

Az andragógia kialakulása, szinterei, ágazatai. A felnőttkor jellemzői, sajátos tanulási motivációi, csoportdinamikai szempontjai. A felnőttképzés és a munkaerő-piaci képzés összefüggései. Az európai, illetve a hazai iskolai rendszerű és iskolarendszeren kívüli oktatás formái és módszerei.

Általános pedagógia és didaktika

Rendszerszemlélet a pedagógiában. A neveléstudomány alapkérdései. A nevelési folyamat értelmezése. Társadalmi tényezők a nevelés folyamatában. Nevelési hatások, módszerek. Speciális nevelési helyzetek, feladatok. A tevékenység és a tudás. A tanulás pedagógiai kérdései. A tanítási-tanulási folyamat funkciói, szervezése. Pedagógiai értékelés. A nevelési folyamatok, a tapasztalás és a meggyőzés gyakorlata. A nevelés módszerei és eszközei. Erkölcsi, értelmi, esztétikai, testi és munkára nevelés. Nevelési értékek. A nehezen nevelhetőség problematikája.

Munkavállalási ismeretek, irodai ügyvitel és oktatásszervezés

Közgazdaságtani alafogalmak. Makro- és mikroökonómia. A kereslet és a kínálat összefüggései. A GNP és a GDP. Infláció és munkanélküliség. Gazdasági növekedés. A közgazdaságtan módszerei. A nemzetközi kereskedelem és a pénzügypolitika. Munkaerőpiac-szerepek. A nonprofit szféra finanszírozása, az ifjúsági vállalkozások speciális formái. Piackutatás és tervezés. A képzési terv, a tematika- és a költségvetés-készítés alapjai. Adminisztrációs és pénzügyviteli kérdések. Szövegszerkesztési és táblázatkezelési ismeretek.

GYAKORLÓ FELADATSOR

Ifjúságsegítés alapismeretek

1.

Témakör/feladat Kérdéstípus	Ifjúságsegítő alapkérdések
Igaz-hamis állítás	„A participáció a fiatalok társadalmi életbe való betagozódását jelenti”
összehasonlítás	Kérem értelmezze a szabadidő illetve a szabadidős tevékenység fogalmát. Kérem értelmezze a hasonlóságokat és különbségeit..” <i>max 100 szóban!</i>
kiegészítés	<i>A posztadolencia a társadalmakban kialakuló olyan év közötti életszakasz ahol a fiatal felnőtt már vállalja az önálló döntéseket és felelőségeket de még nem szakadt le teljesen, anyagilag.....a kibocsátó családról</i> Írja be a megfelelő kifejezést a kipontozott mezőkbe!
fogalom-meghatározás	Projekt
esszé	Kérem max 300 szóban fejtse ki véleményét a magyarországi és EU-s ifjúságpolitika legfontosabb struktúráiról, területeiről

2.

Témakör/feladat Kérdéstípus	
Igaz-hamis állítás	A szervezet az élőlények által létrehozott képződmény
Összehasonlítás	Kérem vessen össze az ifjú és az ifjúság fogalmát Max 100 szóban foglalja össze a különbségeket
kiegészítés	<i>Az önszolgáltató csoport olyan egyének..... társasága, akiket közös szükségletek vagy jellemeznek. Azért találkoznak, hogy egymást támogassák és kicseréljékazokról a tevékenységekről, amelyet hasznosnak tartanak.</i>
fogalom-meghatározás	participáció
esszé	Kérem max 300 szóban ismertesse a magyarországi ifjúságügy –ön által legfontosabbnak tartott - történelmi fordulópontjait a dualizmus időszakától napjainkig. Választását indokolja.

Munkavállalási ismeretek, irodai ügyvitel és oktatásszervezés

Témakör/feladat Kérdéstípus	Infláció és munkanélküliség. Munkaerőpiac-szerepek
Igaz-hamis állítás	<p>822</p> <p>Olyan rendezvény, amelyen különböző profilú cégek képviselői a szervezők által felállított standokon jelennek meg, ahol az érdeklődő hallgatók információkat kaphatnak a cég tevékenységéről, aktuális állásajánlatairól és az ezzel kapcsolatos elvárásairól. Lehet egy vagy több napos, és tavasztól ősziig szinte folyamatosan követik egymást a különböző egyetemeken, főiskolákon. A cégképviselőkkel való beszélgetéseket felfoghatjuk egy kötetlen felvételi elbeszélgetésnek is, így mindenképpen érdemes készülni önletrajzzal is.</p> <p>Ennek a rendezvénytípusnak a neve: a) Fejvadászati kiállítás, b) munkaerőpiac, c) diplomás munkanélküliek közvetítő szolgálata, d) állásbörze</p>
kiegészítés	<p>823</p> <p>EURES (európai állásközvetítő rendszer) az ingyenesen elérhető adatbázis mind a [...], mind a munkaadók részére hasznos információkat tartalmaz.</p> <p>Nemcsak betölthető állásokat, hanem az [...], gyakorlati információkat is közöl. Bemutatja az [...], és EGT tagállamokban hatályos, [...], adójogi, társadalombiztosítási, szociális szabályokat, és az adott tagállamok politikai, kulturális, gazdasági és szociális helyzetét. Magyarországon 12 nagyobb városban tevékenykednek EURES tanácsadók</p>
	<p>Összekevertük a hiányzó kifejezéseket, írja be a megfelelő helyre az alábbi szavakat: EU-, elhelyezkedést segítő, munkajogi, munkavállalók,</p>
fogalom-meghatározás	<p>824</p> <p>EMMA</p> <p>Oldja fel a rövidítést és röviden értelmezze!</p>
esszé	<p>825</p> <p>Írjon rövid (100 szavas) esszét a lobbizás szerepéről a modern társadalomban!</p>

Egészségfejlesztési alapismeretek

Témakör/feladat Kérdéstípus	Az egészség, mint érték (alapfogalmak, definíciók)
Igaz-hamis állítás	411 Az egészség többet jelent a betegségek hiányánál.
összehasonlítás	412 Mind fertőző és mai betegség? <i>Sorolja be az alábbi betegségeket a megfelelő oszlopba! Figyelem, egy betegség több oszlopban is szerepelhet!</i> 1) Hepatitis, 2) Tífusz, 3) Angolkór, 4) TBC, 5) AIDS, 6) Cukorbetegség, 7) Golyva, 8) Salmonella, 9) Stressz a) Nem fertőző: b) Nem mai betegség c) Mai fertőző betegség
kiegészítés	413 Mit jelent a születéskor várható átlagos élettartam? Azon évek várható átlagos száma, amelyet egy meghatározott életkorú egyén az adott évben az évi korszpecifikus [...] arányszámok mellett várhatóan megélhet. Írja a [...] –be a megfelelő kifejezés betűjelét: a) aktivitási, b) morálitási, c) mortalitási, d) egészségtani
fogalom-meghatározás	414 Mit jelent az egészségnevelés?

Témakör/feladat Kérdéstípus	A bio-pszicho-szociális jólét megőrzése, fejlesztése, az ezzel összefüggő egészségügyi, szociális és bűnügyi ártalmak és hátrányok csökkentése												
kiegészítés	423 Egészítse ki a táblázatot a hiányzó meghatározással! <table border="1" data-bbox="404 1031 919 1398"> <thead> <tr> <th>Alkoholizmus fajtái</th> <th>jellemzés</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Alfa alkoholizmus</td> <td>Az iszákos mélyen gyökerező pszichológiai problémái miatt iszik</td> </tr> <tr> <td>Béta alkoholizmus</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Gamma alkoholizmus</td> <td>Az iszákos hosszú ideig kibírja alkoholtól, de ha egyszer rákezd, nem tudja abbahagyni</td> </tr> <tr> <td>Delta alkoholizmus</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Epsilon alkoholizmus</td> <td>Ez a típus csak időszakonként vesz magához alkoholt</td> </tr> </tbody> </table>	Alkoholizmus fajtái	jellemzés	Alfa alkoholizmus	Az iszákos mélyen gyökerező pszichológiai problémái miatt iszik	Béta alkoholizmus		Gamma alkoholizmus	Az iszákos hosszú ideig kibírja alkoholtól, de ha egyszer rákezd, nem tudja abbahagyni	Delta alkoholizmus		Epsilon alkoholizmus	Ez a típus csak időszakonként vesz magához alkoholt
Alkoholizmus fajtái	jellemzés												
Alfa alkoholizmus	Az iszákos mélyen gyökerező pszichológiai problémái miatt iszik												
Béta alkoholizmus													
Gamma alkoholizmus	Az iszákos hosszú ideig kibírja alkoholtól, de ha egyszer rákezd, nem tudja abbahagyni												
Delta alkoholizmus													
Epsilon alkoholizmus	Ez a típus csak időszakonként vesz magához alkoholt												
fogalom-meghatározás	424 Ismertesse a dohányzás hatásait!												

Magyarország a XX. Században

Témakör/feladat Kérdéstípus	Gazdasági és politikai folyamatok régióinkban és hazánkban a XX. században
Igaz-hamis állítás	111 „Magyarországon 1945. óta szocializmus van.”
Kiegészítés	113 A rendszerváltás óta a következő személyek töltöttek be miniszterelnöki funkciót Magyarországon: <ol style="list-style-type: none"> 1. Antall József 2. Boross Péter 3. 4. Orbán Viktor 5. Medgyesi Péter 6. Gyurcsány Ferenc A 3. helyre írja be a helyes válasz betűjelét! A) Mádl Ferenc B) Horn Gyula C) Göncz Árpád D) Marosán György
fogalom-meghatározás	114 Kit nevezetek kuláknak?

Drogprevenációs alapismeretek

Témakör/feladat Kérdéstípus	A kábítószer-probléma visszaszorítása érdekében készített nemzeti stratégiai program elfogadásáról szóló 96/2000. (XII. 11.) OGY határozatban foglaltak ismerete
Igaz-hamis állítás	511.1 A droghasználat kialakulásának elősegítő és gátló tényezője-e a pszichoszociális fejlődési visszamaradottság?
	511.2 A nemzeti drogstratégia egyik célja, hogy a társadalom érzékennyé váljon a drogkérdések hatékony kezelése iránt
összehasonlítás	512.1 A prevenció szinterei közül hasonlítsa össze a családot és az iskolát! <i>Max. 200 szóban!</i>
	512.2 Hasonlítsa össze a prevenció rövid és hosszú távú céljait
kiegészítés	513.1 Sorolja fel a nemzeti stratégia 4 fő célját!
	513.2 A Nemzeti stratégia a kábítószer-probléma visszaszorítására program rövid, [...] és hosszú távú célokat fogalmaz meg. Írja be a megfelelő kifejezés betűjelét! a) közvetlen, b) akciótervi, C) közép, d) három éves
fogalom-meghatározás	514 Mit nevezünk protektív (védő) tényezőknek?
esszé	515 A prevenció irányzatok közül, mit jelent az információközlés? <i>Ismertesse max. 200 szóban!</i>
Témakör/feladat Kérdéstípus	A kábítószeres és pszichotróp anyagok kultúrtörténete, csoportosításuk; hatásmechanizmusuk jogi, egészségügyi, társadalmi következményei. Rizikófaktorok.
Igaz-hamis állítás	521.1 Hasis: szárított zöld növényi részekből áll

	521.2 A kábítószeres megjelenése a XX. Században történt meg.
összehasonlítás	522.1 Hasonlítsa össze a kokaint és az opiátok hatásait, veszélyeit!
	522.2 Kemény (különösen nagy additív potenciállal rendelkező) drogok és a lágy drogok hatásainak összehasonlítása
kiegészítés	523 Párosítsa a kábítószereket legjellegzetesebb hatásukkal: A) Ópium, B) Heroin, C) Kokain, D) Marihuána, E) LSD 1) hallucináció, 2) meditatív hangulat, 3) doppingol, 4) fájdalomcsillapító hatás, 5) depressziós utóhatás, aszexualitás
fogalom-meghatározás	524.1 Határozza meg az ADDIKCIÓ (WHO) fogalmát!
	524.2 Határozza meg a DEPENDENCIA fogalmát!
esszé	525.1 Ismertesse a közegészségügy hármas prevenció modelljét! <i>Max. 200 szóban!</i>
	525.2 Mely drogok tartoznak a legális drogok közé, sorolja fel élettani hatásait.

Témakör/feladat Kérdéstípus	A legalitás és illegálitás kérdésköre a kábítószerrel kapcsolatban a társadalmi és jogi megítélés oldaláról.
Igaz-hamis állítás	531 Magyarországon csak az illegális drogok fogalmát ismeri a törvényi szabályozás!
összehasonlítás	532 Hasonlítsa össze a legális drogok és az illegális drogok jellemzőit!

Témakör/feladat Kérdéstípus	Az addikciók kialakulásának és fenntartásának színterei (mikro- és makro-környezetben egyaránt)
Igaz-hamis állítás	541 A drogkarrier lépcsőfokait ismerteti a feladat. Helyes a sorrend? I. kíváncsiság II. hozzászokás időszaka III. szociális szerhasználat IV. függés
kiegészítés	543 A/az [...] hozzászokás, függőség. Valamilyen szenvedélybetegség során alakul ki, valamilyen szer fogyasztásához kötődik, ami lehet legális vagy illegális drog is. A/az [...]kényszerítő erejű cselekvés és megrögzött elkötelezettség bizonyos tevékenységgel kapcsolatban. Pl.: alkohol, drog, szerencsejáték stb. Helyettesítse be a megfelelő kifejezést: a) motiváltság, b) organikus dependencia, c) addikció, d) morfológiai butizmus,

Témakör/feladat Kérdéstípus	A prevenció és hatékonyságának kérdései. Magyarország drogpolitikája
Igaz-hamis állítás	551.1 A drogprevenció fő célközönsége a felnőtt korosztály. Fontos, hogy ki tartja a prevenciót például tanár, rendőr, kortárs segítő, kigyógyult drogos. A családi háttér kis szerepet játszik a folyamatban.
	551.2 Magyarországon a kétféle (fogyasztói és terjesztői) magatartás meghatározása még nem került törvényi meghatározásra.
összehasonlítás	552. Hasonlítsa össze a törvényileg meghatározott 2 fogyasztói magatartás közötti különbséget
fogalom-meghatározás	554 D.A.D.A
esszé	555.1 Ismertesse a kábítószer-probléma visszaszorításának modelljeit, egyet részletesebben elemezzen közülük (<i>Nemzeti stratégia a kábítószer-probléma visszaszorítására, 2000. július 4. alapján</i>) <i>Max. 200 szóban!</i>
	555.2 Magyarország drogpolitikája az utóbbi évek felmérései alapján

Témakör/feladat Kérdéstípus	Nemzetközi kitekintés, különös tekintettel a kapcsolódó ENSZ egyezményekre
Igaz-hamis állítás	561 Magyarország nem csatlakozott az első ENSZ egyezményhez.
összehasonlítás	562 Hasonlítsa össze az 1961-es ENSZ egyezményt, és a 2004-es Európai Unió Tanácsa kerethatározatát
kiegészítés	563 Az ENSZ Egységes Kábítószer Egyezményt-ban/ ben írták alá.
esszé	565 Ismertesse, hogy az 1961-es ENSZ Egységes Kábítószer Egyezménynek melyek a főbb területei.

Jogi ismeretek

Témakör/feladat Kérdéstípus	A jogegyenlőség kérdései. Büntetőjog																
Igaz-hamis állítás	311 <i>Melyik a kakukktojás, indokolja választát?</i> Kft, Rt, pártok, Bt, Kht, önkormányzatok, alapítványok																
összehasonlítás	312 Ismertesse a társadalmi normák közös vonásait? – hipotetikus szerkezetűek – szankcionáltság – reciprocitás – általánosság – normativitás – érvényesség jellemzi őket Írja be a hiányzó kifejezés betűjelét: 1) csoportos megegyezés, 2) fair alku, 3) ismétlődés, 4) nagyvonalúság																
kiegészítés	313 Egészítse ki a táblázat hiányzó celláit a megfelelő kifejezésekkel: <table border="1" data-bbox="404 762 917 1115"> <thead> <tr> <th>Elnevezés</th> <th>Példa</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Tulajdon átruházó szerződések</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Bérleti szerződés</td> </tr> <tr> <td>Más javára kifejtendő tevékenységre irányuló szerződés</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Kölcsönszerződés</td> </tr> <tr> <td>Ingyenes kötelmek</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Eltartási szerződés</td> </tr> <tr> <td>társulások</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <i>Írja a megfelelő helyre az alábbi kifejezéseket:</i> Használati kötelmek, Tartás- és életjáradéki szerződések, Vállalkozási szerződés, Közműtársulás, Pénz- és értékpapír kötelmek, Közérdekű felajánlás, Adásvételi szerződés	Elnevezés	Példa	Tulajdon átruházó szerződések			Bérleti szerződés	Más javára kifejtendő tevékenységre irányuló szerződés			Kölcsönszerződés	Ingyenes kötelmek			Eltartási szerződés	társulások	
Elnevezés	Példa																
Tulajdon átruházó szerződések																	
	Bérleti szerződés																
Más javára kifejtendő tevékenységre irányuló szerződés																	
	Kölcsönszerződés																
Ingyenes kötelmek																	
	Eltartási szerződés																
társulások																	
fogalom-meghatározás	314.1 Mi a jog?																
	314.2 Mi a jogrendszer?																

Témakör/feladat Kérdéstípus	Az ifjúság közigazgatási meghatározása. Az ifjúságot érintő jogok érvényesítésének technikái
Igaz-hamis állítás	321 Csak akkor szűnik meg egy szerződés, ha a szerződésekben foglaltaknak, tehát jogszabálynak megfelelően teljesül.
fogalom-meghatározás	324 Mi az Alkotmány?

Témakör/feladat Kérdéstípus	Családjog. Közösségi, egyesületi jogok.
összehasonlítás	342 A jog miben tér el a többi társadalmi normától?
kiegészítés	343 Miben tér el egy cselekvőképes és egy korlátozottan cselekvőképes jogalany?
fogalom-meghatározás	344 Mit tekintünk alapjogoknak?

Állampolgári ismeretek

Témakör/feladat Kérdéstípus	Politológiai fogalmak
Igaz-hamis állítás	211 „Szupremációról akkor beszélünk, ha valamely állam nagyhatalmi pozíciót elfoglalva felsőbbrendűséget érzékeltető és felsőbbrendűnek tekintett vezető szerepet alakít ki magának úgy, hogy közben más államokat alattvalói státuszba kényszerít.”
összehasonlítás	212 Vesse össze max 100 szóban, mikor van egy politikai erő a <i>hegemón</i> és mikor <i>monopol</i> helyzetben?
kiegészítés	213 A [...] valamely politikai közösség hatalmának, főként az államhatalmat kézben tartó politikai közösség esetében a hatalom elnyerésének és működtetése eredményeinek méltánylását, jogosságát, a közvélemény által elfogadottságát jelenti. Forrása a fennálló politikai rendszer függvényében sokfajta lehet: származás, választás, fizikai alkalmasság, jogszokás. A [...] hiánya rövid távon áthidalható erőszakkal, vagy anyagi kompenzációval, de hosszú távon ez politikai válságba vezethet. a) Irrealitás b) Legitimáció c) Legalitás d) Illegalitás Válassza ki a megfelelő szó betűjelét és írja be a kipontozott helyre!
fogalom-meghatározás	214 Határozza meg a politikai hatalom fogalmát max. 100 szóban!
esszé	215 Írjon max 200 szavas esszét a hatalom-megosztás mai hazai gyakorlatáról!

Témakör/feladat Kérdéstípus	A parlamentarizmus működésének politikai és jogi feltételei
Igaz-hamis állítás	231 „A parlament a modern államokban a végrehajtó hatalmat, és annak székhelyét (épületét) jelenti.”
összehasonlítás	232 Hasonlítsa össze az un. <i>egykamarás</i> és <i>kétkamarás</i> parlamentek jogalkotási gyakorlatát max 100 szóban!

kiegészítés	233 A [...] megfontolásra visszaküldheti a törvényt a kihirdetés előtt, vagy az Alkotmánybírósághoz fordulhat! a) parlament elnöke b) miniszterelnök c) számvevőszék elnöke d) legfőbb pécsetőr e) köztársasági elnök Válassza ki a megfelelő szó betűjelét és írja be a kipontozott helyre!
fogalom-meghatározás	234 Határozza meg az országgyűlési bizottság és a frakció fogalmát, mutassa be a kapcsolatukat max 200 szóban!
esszé	235 Írjon max 200 szóban esszét az országgyűlés és a nyilvánosság kapcsolatáról!

Témakör/feladat Kérdéstípus	Alkotmánytani alapfogalmak
Igaz-hamis állítás	241.1 „1988.-89.-ben a békés átmenet elősegítése érdekében alkotmányozó nemzetgyűlés segítette a hatékonyabb és gyorsabb jogalkotási munkát Magyarországon!”
	241.2 a) Az Országgyűlésbe kerülés küszöbe az 1990-es választásokon öt százalék volt. b) A köztársasági elnök kétszer újraválasztható. c) Az országgyűlési képviselői és a polgármesteri tisztség nem összeférhetetlen. d) Az önkormányzati választásokon nincs meghatározva részvételi küszöb. e) Egy alkotmánybíró mandátuma tíz évre szól.
összehasonlítás	242.1 Melyik jogszabály a jelentősebb súlyú, az alkotmány, vagy az alaptörvény? Írja ide a helyes válasz betűjelét! [...] a) az alkotmány b) az alaptörvény c) egyforma súlyúak, mert mindkét szó ugyanazt jelenti
	242.2 Vesse össze max 100 szóban, mi a különbség a közvetlen és a közvetett (képviseleti) demokrácia és gyakorlása között?

kiegészítés	<p>243.1 Az alábbiakban egy jogszabályból idézünk, válassza ki, melyikből, s annak írja ide a betűjelét: [...]</p> <p>1. § Magyarország: köztársaság. 2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam. (2) A Magyar Köztársaságban minden hatalom a népé, amely a népszuverenitást választott képviselői útján, valamint közvetlenül gyakorolja. (3) Senkinek a tevékenysége sem irányulhat a hatalom erőszakos megszerzésére vagy gyakorlására, illetőleg kizárólagos birtoklására. Az ilyen törekvésekkel szemben törvényes úton mindenki jogosult és egyben köteles fellépni. 2/A. § (1) A Magyar Köztársaság az Európai Unióban tagállamként való részvétele érdekében nemzetközi szerződés alapján - az Európai Uniót, illetőleg az Európai Közösségeket (a továbbiakban: Európai Unió) alapító szerződésekből fakadó jogok gyakorlásához és kötelezett ségek teljesítéséhez szükséges mértékig - egyes, Alkotmányból eredő hatásköreit a többi tagállammal közösen gyakorolhatja; e hatáskörgyakorlás megvalósulhat önállóan, az Európai Unió intézményei útján is.</p> <p>a) 1949. évi XX. Törvény a Magyar Köztársaság alkotmányáról. b) 1989. évi I. Törvény a rendszerváltás hatályba lépéséről. c) 2004. évi XXXII. Törvény az Európai Unióhoz való csatlakozásunk kihirdetéséről. d) 1966. évi II. Törvény az egyetemes emberi jogokról szóló ENSZ nyilatkozat hatályba helyezéséről!</p>
	<p>243.2 a) A magyar Országgyűlésnek ... tagja van. b) Ebből ... főt választanak meg egyéni körzetben. c) Területi listán bekerülhet ... fő. d) Országos listáról ... kerülhetnek be.</p> <p><i>A kipontozott helyekre írja be a megfelelő számokat!</i></p>
fogalom-meghatározás	<p>244.1 Hogyan értelmezi az ENSZ Dekrétum és a Magyar Alkotmány a gyermekkor fogalmát?</p>
	<p>244.2 Határozza meg a konstruktív bizalmatlansági indítvány fogalmát maximum 100 szóban!</p>
esszé	<p>245 Írjon max 200 szóban esszét az Európai Parlament magyar tagjainak választásáról!</p>

Témakör/feladat Kérdéstípus	A civil szervezetek jogi szabályozása
Igaz-hamis állítás	251 Igaz-e, hogy a <i>nonprofit</i> kifejezés a profitelosztás tilalmából ered?
összehasonlítás	252 Vesse össze a civil társadalom legfontosabb szervezeti kategóriáinak egymáshoz való viszonyát: <i>Nem kormányzati szervek</i> <i>Nem üzleti szervezetek</i> <i>Társadalmi önszerveződések</i> <i>Civil nonprofit szervezetek</i> <i>Közhasznú szervezetek</i>
kiegészítés	253 Az alábbiakban a nonprofit szektor legfontosabb jellemzőit soroljuk fel. Pótolja a hiányzókat a megfelelő kifejezésekkel: <i>(Írja be a kipontozott részbe a kifejezés mellett szereplő számot!)</i> A három alapvető kritérium a profitosztás tilalma, a nem kormányzati jelleg és az intézményesültség [...] fokozata. Kiegészítő, további elemei a nonprofit szektort alkotó szervezeteknek az [...], a közjó szolgálata (közcélség, közhasznúság), a pártpolitikai és [...] tevékenység kizárása. (1) magas, (2) jogi személlyé válási, (3) jól látható, (4) önkéntesség, (5) önkényesség, (6) önérdékűség kifejezése, (7) egyházi hitéleti, (8) egyesületi, (9) közéleti
fogalom-meghatározás	254 Határozza meg a (1) az ifjúsági munka, (2) önkéntes ifjúsági munka, (3) hivatásos ifjúsági munka fogalmát maximum 100 szóban!
esszé	255 Írjon esszét maximum 100 szóban a civil szervezetek legfontosabb jellemzőiről!!

Témakör/feladat Kérdéstípus	A helyi társadalom fogalma, jellemzői.
Igaz-hamis állítás	261 Csak pártok jelöltjeiből lehet képviselőtestületbe tagot választani! Igaz vagy hamis az állítás?

Összehasonlítás	262 Vesse össze a képviselőtestületek és a polgármesterek szerepét az önkormányzatiság szempontjából
kiegészítés	263 Mire vonatkozik az alábbi meghatározás: „A [...] olyan szociális képződmény, amely térben elkülönülten létezik, amelyre sajátos minőség, érdekstruktúra, hierarchia, rétegtagoltság jellemző. Céljait, szándékait önszerveződése révén valósítja meg, érdekeinek érvényesítését autonóm módon realizálja a makrogazdaság és -társadalom intézményrendszerén belül.” (1) Bennlakásos intézmény, (2) ipartestület, (3) helyi társadalom, (4) sportegyesületek és sportkörök szervezete
fogalom-meghatározás	264 Határozza meg a helyi társadalom fogalmát maximum 100 szóban!
esszé	265 Jellemeze a magyar önkormányzati rendszer legfontosabb elemeit és működését maximum 150 szóban!

Általános pedagógia és didaktika

Témakör/feladat Kérdéstípus	Rendszerszemlélet a pedagógiában. A neveléstudomány alapkérdései
Igaz-hamis állítás	211 „A rendszer nem több mint elemeinek halmaza, fontos sajátossága az elemek közötti kapcsolat. „
összehasonlítás	212 „A rendszerek viselkedését az időben egymást követő állapotok alkotják: lehet aktív v. passzív, működő, fejlődő, önszervező, önfejlesztő.” <i>Jellemezze a passzív és az önfejlesztő pedagógiai rendszereket 100 szóban!</i>
kiegészítés	213 A tanítás-tanulás rendszerszerű működésének különösen öt vonása emelhető ki Báthory Zoltán szerint: 1. A [...] - tanulási rendszerkapcsolatok feltárása. 2. A tanítási cél és a [...] - kongruenciájának biztosítása. 3. A visszajelentési mechanizmus beépítése révén a rendszer [...] - , önszabályozási és önfejlesztési képességének a megalapozása. 4. A pedagógusok eredeti tanulásszervezői szerepének megalapozása, összhangban a centrális és a [...] - tantervfejlesztés gyakorlatának kialakításával. 5. A szűkebb és tágabb [...] - hatásmechanizmusok szerves beillesztése a tanítás-tanulás folyamatába, eseményeibe. a) önirányítási, b) helyi, iskolai, c) tanulási eredmény, d) tanítási, e) társadalmi környezeti <i>Minden szempontból kiemeltünk egy szót és ezek sorrendjét felcseréltük. Írja be a megfelelő kifejezések betűjelét az üres mezőkbe!</i>
fogalom-meghatározás	214 Határozza meg a komprehenzív (egységes) iskola fogalmát max. 100 szóban!
esszé	215 Lehet-e az iskolában terjedő erőszakra hivatkozva egy szülőknél gyereket otthon oktatnia? Gyűjtson érveket az otthonitanítás és az iskolai tanítás mellett! Max 200 szóban!

Témakör/feladat Kérdéstípus	A nevelési folyamat értelmezése. Nevelési értékek. A nevelési folyamatok, a tapasztalás és a meggyőzés gyakorlata
Igaz-hamis állítás	221 Két állítást olvashat az alábbiakban. Kérdés, hogy ugyanarra vonatkozik-e a két állítás, ha igen mire? (1) Rövid megfogalmazásban: a ~ a társadalmilag releváns egyéni képességek intenzív fejlesztése. (2) A ~ az emberi erőforrásokat termelő folyamatok egyike.
összehasonlítás	222 Hasonlítsa össze az iskola <i>manifeszt</i> (kinyilvánított) funkcióit és a működésével szemben támasztott <i>látens</i> (rejtett) elvárásokat max. 100 szóban!
kiegészítés	223 Az alábbi sorokban egy szót kell minden kipontozott helyre beírni, melyik az a szó? „Minden sikeres cselekvés a [...] növekedéséhez vezet, és fordítva, a halmozott sikertelenség csökkenti a [...] érzését. A [...] érzés hiánya esetén beszélünk tanult reménytelenségről, amely lehet kedvezőtlen társadalmi szociális helyzet, egyéb környezeti ártalmak, illetve a megküzdés képessége hiányának következménye.” a) alkalmasság b) illetékesség c) képesség d) kompetencia e) teljesítmény
fogalom-meghatározás	224.1 Határozza meg az előítélet fogalmát! Max 200 szóban!
fogalom-meghatározás	224.2 „A nevelés lehetséges és szükséges” <i>Fejtsse ki, mi a pedagógia mai álláspontja ezzel a kijelentéssel kapcsolatban?!</i>
esszé	225 „Munkánk nem az, hogy munkásokat produkáljunk - hanem az, hogy gondolkodókat bocsássunk útjukra, akik tudnak majd dolgozni.” <i>Mutassa be a közoktatás szerepét az egész életen át tartó (life long learning) tanulás megalapozásában! Max. 100 szóban!</i>

Témakör/feladat Kérdéstípus	Társadalmi tényezők a nevelés folyamatában. A nevelés módszerei és eszközei
Igaz-hamis állítás	<p>231</p> <p>Az alábbiakban három állítást olvashat! Kérdés: ezek egymást kizáró kijelentések, vagy együttesen is megvalósulhatnak?</p> <p>a) Igen? b) Nem?</p> <p>A) Szívesen tanulok azért, hogy tudjak valamiről: ismerjem a különböző dolgok, jelenségek, események közötti összefüggéseket, azaz tanulhatok valamit pusztán a tudás örömeért!</p> <p>B) Tanulhatok azért, hogy hasznosítsam a megszerzett ismereteimet!</p> <p>C) Tanulhatok azért is, hogy képesítést szerezzek valamilyen foglalkozás gyakorlásához!</p>
összehasonlítás	<p>232</p> <p>Hasonlítsa össze az <i>individuális</i>, a <i>versenyzető</i> és az <i>együttműködésre építő</i> tanulásszervezés előnyeit és hátrányait! Max 200 szóban!</p>
kiegészítés	<p>233</p> <p>Párosítsa az alábbi tudományterületeket a rájuk vonatkozó meghatározásokkal!</p> <p>... (1) A nevelés szociológiája. ... (2) Iskolaszociológia ... (3) Pedagógiai szociológia. ... (4) Az oktatásügy szociológiája</p> <p>a) A társadalmi változás – növekedés - fejlődés, a társadalmi integráció, a társadalmi mobilitás folyamatait vizsgálja.</p> <p>b) Ez a kifejezés azt hangsúlyozza, hogy ez a szakszociológia egyfajta neveléstudomány, ill. annak sajátos része. Azoknak a társadalmi közösségeknek a szociológiai elemzését értjük rajta, amelyek körülveszik a gyermeket (elsősorban a tanulót), és meghatározzák iskolán kívüli – sőt nagyrészt iskolán belüli – életét, teljesítményeit, pályafutását.</p> <p>c) Itt azokról a legátfogóbb összefüggésekről van szó, amelyek a nevelés – mint a társadalomba való bevezetés – folyamatát szükségessé és lehetővé teszik. Alapkérdés: hogyan „termelik újra” viszonyaikat a társadalom tagjai egy-egy gazdasági-társadalmi alakulat története során.</p> <p>d) Megkeresi az oktatásügyi (nevelési) intézmények helyét a társadalmi szervezetek között. Föltárja a szervezetek általános vonásait, megismerteti azokkal a hasonlóságokkal, amelyek minden szervezetben, így az iskolában is megtalálhatók. (Pl.: hierarchia, a tanár-diák viszony, az iskolai rendbontások stb.). azokat a vonatkozásokat jelenti, amelyek az oktatási rendszert a nagy társadalmi mozgásokhoz és folyamatokhoz kapcsolják.</p>

fogalom-meghatározás	234 Kik az oktatási intézmény partnerei?									
esszé	235 Az alábbi táblázat a tanulás négy típusát mutatja be Weinert felosztásában.									
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Tanulás</th> <th>Értelem nélküli</th> <th>Értelemgazdag</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Receptív</td> <td>Mechanikus fejből való megtanulás.</td> <td>A szóban közvetített információt a tanulók megértik, vagyis a kognitív struktúráikba illesztik.</td> </tr> <tr> <td>Felfedezéses</td> <td>A kísérletezésen és tévedésen alapuló feladatmegoldást nem értik meg a tanulók, azaz nem illeszthetők be a kognitív struktúrákba.</td> <td>A tanuló önállóan oldja meg a problémát és érti meg a módszert, ami azt jelenti, hogy beilleszti kognitív struktúrájába.</td> </tr> </tbody> </table>	Tanulás	Értelem nélküli	Értelemgazdag	Receptív	Mechanikus fejből való megtanulás.	A szóban közvetített információt a tanulók megértik, vagyis a kognitív struktúráikba illesztik.	Felfedezéses	A kísérletezésen és tévedésen alapuló feladatmegoldást nem értik meg a tanulók, azaz nem illeszthetők be a kognitív struktúrákba.	A tanuló önállóan oldja meg a problémát és érti meg a módszert, ami azt jelenti, hogy beilleszti kognitív struktúrájába.
	Tanulás	Értelem nélküli	Értelemgazdag							
Receptív	Mechanikus fejből való megtanulás.	A szóban közvetített információt a tanulók megértik, vagyis a kognitív struktúráikba illesztik.								
Felfedezéses	A kísérletezésen és tévedésen alapuló feladatmegoldást nem értik meg a tanulók, azaz nem illeszthetők be a kognitív struktúrákba.	A tanuló önállóan oldja meg a problémát és érti meg a módszert, ami azt jelenti, hogy beilleszti kognitív struktúrájába.								
Milyen feladatai lehetnek pedagógusoknak a hatékony tanulástámogatásban? Fogalmazza meg javaslatait 100 szóban!										

Témakör/feladat Kérdéstípus	Speciális nevelési helyzetek, feladatok. Nevelési hatások, módszerek. A nehezen nevelhetőség problematikája
Igaz-hamis állítás	241 A szakemberek körében létezik a devianciának egy általánosabb megközelítése, amely minden, a többség által „normálisnak” minősített magatartástól való eltérést devianciának nevez.
összehasonlítás	242 Keressen a tanítók, tanárok munkájához hasonló, vagy annál komplexebb foglalkozást! Hasonlítsa össze a pap, a pszichológus, a szívsebész és a tanárok munkáját!
kiegészítés	243 Kutatási tapasztalatok szerint a pedagógusok munkájuk során általában a következő konfliktuskezelési módokat alkalmazzák: Élnek [...] helyzetükkel (mesterségesen lezárják a problémát, büntetnek, gúnyolódnak stb.), sértetten, [...] alapon reagálnak, [...]-, figyelmen kívül hagyják a problémát, megértően [...] a helyzetet, a konfliktuspartnerrel (kolléga, tanuló, szülő stb.) együttműködve keresik a [...] lehetőségeket, [...] (pl. diákvezető, a tanulócsoport befolyásos tagjai, az érintettek barátai) segítséget vesznek igénybe.

	a) közvetítői , b) indulati, c) megoldási, d) hatalmi, e) elkerülik, f) kezelik Minden mód leírásából kiemeltünk egy szót és ezek sorrendjét felcseréltük. Írja be a megfelelő kifejezések betűjelét az üres mezőkbe!
fogalom-meghatározás	244 Mi a kapcsolat a szegregáció és a szelektív oktatás között?
esszé	245 Mi a kapcsolat a gyerekek teljesítménye és viselkedési zavarai között? <i>Értelmezze az összefüggést max 150 szóban!</i>

Témakör/feladat Kérdéstípus	A tevékenység és a tudás. A tanulás pedagógiai kérdései. A tanítási-tanulási folyamat funkciói, szervezése
Igaz-hamis állítás	251 „A tanulás célja önmaga feleslegessé tévése!”
összehasonlítás	252 A törzsi közösségekben a beavatás és előkészületei nemcsak meghatározott életkori szakaszban, meghatározott ideig, elkülönített helyen, a „beavató ember” irányításával folynak, hanem bizonyos értelemben a közösség által kodifikált tartalommal, közösségi ellenőrzés mellett is. A szellemi és a fizikai erőpróbák nyilvánosak. A sikeres próbatétel gyökeresen megváltoztatja az egyed csoportbeli státusát: felelőtlen gyermekből „hivatalosan” is felelős (kötelezettségeit teljesíteni képes) felnőtté válik. <i>Lát-e ennek megfelelő funkciót betöltő tevékenységeket, ill. helyzeteket a modern társadalomban? Melyek ezek? Soroljon fel közülük néhányat és mutassa be a párhuzamot max 100 szóban!</i>
kiegészítés	253 Egészítse ki az alábbi összetett kifejezéseket egy közös szóval, mi az? egyesleges [...] rugalmas [...] differenciált [...] keret [...] látens[...] a) tanmenet b) eljárásrend c) képzési program d) tanterv e) menetrend
fogalom-meghatározás	254 Bloom taxonómiája nagy népszerűségnek örvend a tanítás elméletével foglalkozó szakírók körében, miért? <i>Adjon max. 200 szavas magyarázatot!</i>
esszé	255 Hol keressük az oktatás eredményeit? <i>Írjon egy max. 200 szavas esszét arról, hogy ön szerint mit lehet a z oktatás eredményének tekinteni?</i>

Témakör/feladat Kérdéstípus	Pedagógiai értékelés
Igaz-hamis állítás	<p>261</p> <p>Az értékelés olyan folyamatnak tekintendő, amely összefüggéseket keres a célok, a folyamat és a megvalósult végállapot között.</p> <p>Az elvárás és a valóság közötti megfelelés, illetve eltérés mértékéről, jellegéről adott visszajelentés alapján korrigálni lehet a célt és/vagy optimalizálni a folyamatot, valamint az <i>eredményt</i>.</p> <p><i>A fenti két mondat közötti összefüggés jellegét melyik állítás fejezi ki a legpontosabban:</i></p> <p>a) Egyik állítás sem igaz!</p> <p>b) Az első igaz, a második nem!</p> <p>c) Mindkét állítás igaz, de nincs közöttük összefüggés!</p> <p>d) Mindkét állítás igaz és közöttük szoros kölcsönhatás áll fenn!</p>
összehasonlítás	<p>262</p> <p>Jellemeze a <i>diagnosztikus</i>, a <i>fejlesztő</i> és az <i>összegző</i> értékelés közötti legfontosabb különbségeket! Max. 100 szóban!</p>
kiegészítés	<p>263</p> <p><i>Melyik szó fejezi ki a legpontosabban az alábbi meghatározás tartalmát?</i></p> <p>Valamilyen tény, körülmény fennállásának, meglétének hivatalos igazolására kiállított közokirat. Az iskola egyes évfolyamainak befejezése után a tanuló részére [...] -t kell kiállítani. Az egyes évfolyamok követelményeinek elsajátítását tanúsító [...] jogosítja fel a tanulót arra, hogy tanulmányait az iskola magasabb évfolyamán megkezdje.</p> <p>a) látogatási tanúsítvány b) oklevél c) bizonyítvány d) tagsági igazolvány</p>
fogalom-meghatározás	<p>264</p> <p>Határozza meg az ellenőrző értékelés fogalmát max 100 szóban!</p>
esszé	<p>265</p> <p>Készítsen – max. 200 szóban - javaslatot egy diagnosztikus értékelésre, arról, hogy egy iskolában hogyan érvényesülnek a diákok jogai!</p>

Andragógia

Témakör/feladat Kérdéstípus	Az andragógia kialakulása, szinterei, ágazatai
Igaz-hamis állítás	611 Az <i>andragógia</i> szó az <i>androsz</i> görög férfi és a <i>gogosz</i> görög vezető szó összevonásából keletkezett!
összehasonlítás	612 Hasonlítsa össze a hagyományos és a tréningeken zajló képzések jellemzőit!
kiegészítés	613 A szakirodalomban különféle andragógiai rész-diszciplínákról lehet olvasni, soroljon fel ezek közül legalább kettőt!
fogalom-meghatározás	614 Határozza meg a személyközpontú felnőttképzés legfontosabb jellemzőit!
esszé	615 „Amit Jancsi nem tanult meg, azt János sem tudhatja!” Gyűjtsön érveket ill. ellenérveket a közmondásban rejlő – az iskolai és a felnőttkori tanulás közötti kapcsolatokra vonatkozó – összefüggés bizonyítására ill. cáfolására! Igaz, mert ... (1) (2) (3) Nem igaz, mert ... (1) (2) (3)

Témakör/feladat Kérdéstípus	A felnőttkor jellemzői, sajátos tanulási motivációi, csoportdinamikai szempontjai
Igaz-hamis állítás	621 „Az tekintheti magát felnőttnek, aki <i>kész</i> van, akiből már semmi új nem származhat!”
összehasonlítás	622 Hasonlítsa össze a gyermekek és a felnőttek emocionális fejlettségét:

kiegészítés	623 Az érdeklődés körét és terjedelmét a személyiség és a [...] kapcsolata határozza meg! (1) hangulata (2) pénztárcája (3) testmagassága (4) gyermekkori traumái (5) környezete A pontokat helyettesítse be a listáról kiválasztott megfelelő kifejezéssel és értelmezze max 25 szóval az állítás tartalmát
fogalom-meghatározás	624 Határozza meg a kompetencia fogalmát! <i>Max. 200 szóban!</i>
esszé	625 Keressen a felnőtt korban tanulásra vállalkozók sajátos szükségleteit, igényeit kielégítő szempontokat, amelyeket a felnőttképző programok tervezésekor ill. lebonyolítása során figyelembe kell venni! <i>Max. 100 szóban!</i>

Témakör/ feladat Kérdéstípus	A felnőttképzés és a munkaerő-piaci képzés összefüggései
Igaz-hamis állítás	631 A termelőiskolák olyan intézmények, ahol a munka és tanulás sajátos kombinációjával valósul meg a szakmai képzés. A termelőiskola résztvevői - különböző szintű - szakmai képzettségeket szerezhetnek meg. Ezek a képzettségek nem feltétlenül az államilag elismert (Magyarországon OKJ) szakképzéseket jelentik csupán, hanem az olyan szakmai kompetenciák elsajátítását, amelyek bizonyos munkakörök betöltésére már alkalmassá teszik az egyént.
összehasonlítás	632 Keressen legalább 3 szempontot, amelynek segítségével hasonlítsa össze egy TIT tanfolyamon és egy átképző programon való részvételt, elsősorban a résztvevők szemszögéből!
kiegészítés	633 A munkaügyi központ az a szervezet, amelynek a feladata a foglalkoztatás elősegítése. E tevékenységi körében részben a) [...] feladatokat, részben b) [...] feladatokat lát el. a) [...] feladatkörében dönt a munkanélküliek ellátásáról, aktív foglalkoztatási programokba való bevonásáról. b) [...] feladatkörében gondoskodik a munkanélküliek elhelyezéséről, a foglalkoztatás elősegítéséről, képzési programokról, a közhasznú foglalkoztatás elősegítéséről.

fogalom-meghatározás	<p>634</p> <p>Az alábbiakban 3 meghatározást olvashat a tranzit-foglalkoztatási programokról! Válassza ki az ön szerint a fiatalok számára hatékonyabb megoldást nyújtó változatot és indokolja 2 mondatban!</p> <p>(1) „A tranzit <i>foglalkoztatással egybekötött képzés</i>, vagy épp fordítva <i>képzéssel támogatott foglalkoztatás</i>.”</p> <p>(2) „A hátrányos helyzetű csoportokhoz tartozó, korai iskolaelhagyó, alacsony iskolázottságú fiatal felnőttek továbbképzésének és átképzésének kiemelt támogatására (a jelenleginél nagyobb anyagi kedvezményekkel, jobb feltételekkel és hatékonyabb oktatási módszerekkel).”</p> <p>(3) „Összefoglalva a program három fő elemének (a foglalkoztatás, a szakképzés és a mentális és szociális támogatás) <i>együttes alkalmazása</i> jelenti a hátrányos helyzetű emberek foglalkoztathatósága javításának <i>integrált megközelítését</i>. A projektek gerincét a <i>képzés részeként</i> csoportban, védett körülmények között <i>végzett, de idővel a piac hatásainak is kitett termelés vagy szolgáltatás (a foglalkoztatás) jelenti</i>.”</p>
esszé	<p>635</p> <p><i>Igazolatlanul hiányzik!</i></p> <p>Az „igazolatlanul” inaktív pályakezdő fiatalok, azaz a nem dolgozó, nem tanuló és nem gyesen, gyeden vagy gyeten lévő fiatalok számát 150 - 200 ezer főre teszik a különböző kutatások.</p> <p>Keressen magyarázatot erre a jelenségre max 300 szóban!</p>

Témakör/feladat Kérdéstípus	Az európai, illetve a hazai iskolai rendszerű és iskolarendszeren kívüli oktatás formái és módszerei
Igaz-hamis állítás	<p>641</p> <p>A közösségi oktatás (Community education) csak a közösségi iskola (community school) keretében folyhat!</p> <p>Igaz, mert: (max 20 szó!)</p> <p>Nem igaz, mert: (max. 20 szó!)</p>

Összehasonlítás	<p>642</p> <p>A felnőttképzés költségeinek megoszlása a képzési aréna szereplői között 2000-ben</p> <table border="1" data-bbox="420 204 918 469"> <thead> <tr> <th>2000-ben</th> <th>Egyén, résztvevő</th> <th>Munkaadó</th> <th>Állam</th> <th>Összesen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Iskolarendszerű felnőttképzés</td> <td>23,9%</td> <td>18,8%</td> <td>11,2%</td> <td>53,9%</td> </tr> <tr> <td>Iskolarendszeren kívüli szakképzés</td> <td>3,5%</td> <td>4,1%</td> <td>3,0%</td> <td>10,6%</td> </tr> <tr> <td>Munkahelyi képzés</td> <td>0,0%</td> <td>35,4%</td> <td>0,0%</td> <td>35,4%</td> </tr> <tr> <td>Összesen</td> <td>27,5%</td> <td>58,4%</td> <td>14,2%</td> <td>100,0%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Forrás: Polónyi István számítása</p> <p><i>Értelmezze a fenti táblázatot max 100 szóban!</i></p>	2000-ben	Egyén, résztvevő	Munkaadó	Állam	Összesen	Iskolarendszerű felnőttképzés	23,9%	18,8%	11,2%	53,9%	Iskolarendszeren kívüli szakképzés	3,5%	4,1%	3,0%	10,6%	Munkahelyi képzés	0,0%	35,4%	0,0%	35,4%	Összesen	27,5%	58,4%	14,2%	100,0%
2000-ben	Egyén, résztvevő	Munkaadó	Állam	Összesen																						
Iskolarendszerű felnőttképzés	23,9%	18,8%	11,2%	53,9%																						
Iskolarendszeren kívüli szakképzés	3,5%	4,1%	3,0%	10,6%																						
Munkahelyi képzés	0,0%	35,4%	0,0%	35,4%																						
Összesen	27,5%	58,4%	14,2%	100,0%																						
Kiegészítés	<p>643</p> <p>A tanulásirányítás csoportszervezési szempontból három jellegzetes formában folyhat:</p> <table border="1" data-bbox="420 635 918 997"> <thead> <tr> <th>Tanulásegítő módszerek jellemzői:</th> <th>a)</th> <th>b)</th> <th>c)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>teljesítmény, teljesítőképeség</td> <td>nem kapcsolódik másokhoz</td> <td>csak egy, vagy néhány részes lehet győztes</td> <td>nagyobb egyéni és csoportos teljesítmény</td> </tr> <tr> <td>pozitív személyközi kapcsolatok</td> <td>független a konkrét tanulási helyzettől</td> <td>negatív: akkor győzhet valaki, ha más veszít</td> <td>gondoskodó, támogató és elkötelezett kapcsolatok</td> </tr> <tr> <td>lelki egészség</td> <td>hiányzik a közösségi meg erősítés</td> <td>normakényszer: nem biztos, hogy képes lesznek legyőzni másokat</td> <td>erősödő szociális kompetenciák és önértékelés</td> </tr> </tbody> </table> <p><i>Adjon nevet a három módszernek!</i></p>	Tanulásegítő módszerek jellemzői:	a)	b)	c)	teljesítmény, teljesítőképeség	nem kapcsolódik másokhoz	csak egy, vagy néhány részes lehet győztes	nagyobb egyéni és csoportos teljesítmény	pozitív személyközi kapcsolatok	független a konkrét tanulási helyzettől	negatív: akkor győzhet valaki, ha más veszít	gondoskodó, támogató és elkötelezett kapcsolatok	lelki egészség	hiányzik a közösségi meg erősítés	normakényszer: nem biztos, hogy képes lesznek legyőzni másokat	erősödő szociális kompetenciák és önértékelés									
Tanulásegítő módszerek jellemzői:	a)	b)	c)																							
teljesítmény, teljesítőképeség	nem kapcsolódik másokhoz	csak egy, vagy néhány részes lehet győztes	nagyobb egyéni és csoportos teljesítmény																							
pozitív személyközi kapcsolatok	független a konkrét tanulási helyzettől	negatív: akkor győzhet valaki, ha más veszít	gondoskodó, támogató és elkötelezett kapcsolatok																							
lelki egészség	hiányzik a közösségi meg erősítés	normakényszer: nem biztos, hogy képes lesznek legyőzni másokat	erősödő szociális kompetenciák és önértékelés																							
fogalom-meghatározás	<p>644</p> <p>Határozza meg a nem formális képzés fogalmát max 50 szóban!</p>																									
esszé	<p>645</p> <p>Soroljon fel érveket a távoktatás előnyeivel és hátrányaival kapcsolatban! Ön mit, miért tanulna szívesen távoktatási keretek között? (Max 200 szó!)</p>																									

IFJÚSÁGSEGÍTŐ ÍRÁSBELI TÉTELEK

A tételek, 2007

1. Döntse el az alábbi kijelentésekről, hogy igazak vagy hamisak-e! Húzza alá a helyes választ!

5 pont (minden helyes válasz 1 pont)

<i>Magyarországon 1945. óta szocializmus van.</i>	Igaz	Hamis
<i>Az egészség többlet jelent a betegség hiányánál.</i>	Igaz	Hamis
<i>Az andragógia szó az androsz görög férfi és a gogosz görög vezető szó összevonásából ered.</i>	Igaz	Hamis
<i>A szakemberek körében létezik a devianciának egy általánosabb megközelítése, amely minden, a többség által „normálisnak” minősített magatartástól való eltérést devianciának nevez.</i>	Igaz	Hamis
<i>A parlament a modern államokban a végrehajtó hatalmat, és annak székhelyét (épületét) jelenti.</i>	Igaz	Hamis

2. Melyik a kakukktojás? Karikázza be és indokolja választát!

2 pont

- | | |
|---|--|
| a) gyermek és ifjúsági önkormányzat, | e) ifjúsági információs és tanácsadó iroda |
| b) hallgatói önkormányzat, | f) nemzeti ifjúsági tanács |
| c) gyermek és ifjúsági egyeztető fórum, | g) iskolai diákönkormányzat |
| d) helyi ifjúsági tanács, | |

3. A drokkarrier lépcsőfokait ismerteti a feladat. Helyes a sorrend? Húzza alá a megfelelő választ!

1 pont

- | | | |
|----------------------------|-------------|------------|
| 1. kíváncsiság | | |
| 2. hozzászokás időszaka | | |
| 3. szociális szerhasználat | Igen | Nem |
| 4. függés | | |

4. Mi az alább ismertett rendezvénytípus neve? Karikázza be a helyes választ!

1 pont

Olyan rendezvény, amelyen különböző profilú cégek képviselői a szervezők által felállított standokon jelennek meg, ahol az érdeklődő hallgatók, diplomás pályakezdők tájékoztatást kaphatnak a cég tevékenységéről, aktuális állásajánlatairól és az azokkal kapcsolatos elvárásairól. Lehet egy vagy több napos, és tavasztól őszig szinte folyamatosan követik egymást a különböző egyetemeken, főiskolákon. A cégképviselőkkel való beszélgetéseket felfoghatjuk egy kötetlen felvételi elbeszélgetésnek is, így mindenképpen érdemes készülni önéletrajzzal is.

- a) fejevadászati kiállítás c) diplomás munkanélküliek közvetítő szolgálata
b) munkaerőpiac d) állásbörze

5. Vesse össze röviden, mikor van egy politikai erő hegemón és mikor monopol helyzetben!

5 pont

6. Fejtse ki röviden, hogy a jog miben tér el a többi társadalmi normától?

5 pont

7. Mind fertőző és mai betegség?
Sorolja be az alábbi betegségeket a megfelelő oszlopba! Figyelem, egy betegség több oszlopban is szerepelhet!

4 pont

Nem fertőző betegség	Nem mai betegség	Mai fertőző betegség

- a) hepatitis
- b) tifusz
- c) angolkór
- d) TBC
- e) AIDS
- f) cukorbetegség
- g) golyva
- h) szalmonella
- i) stresszbetegségek

8. Mely drogok tartoznak a legális drogok közé, sorolja fel élettani hatásait!

5 pont

9. Az alábbiakban 10 kifejezést olvashat, csoportosítsa őket három oszlopba, annak alapján, hogy forprofit, vagy nonprofit szervezetekre, illetve mindkettőre jellemző-e!

5 pont

- | | |
|-------------------------|---|
| a) tőkejövedelem | f) értékközvetítés |
| b) megtérülési ráta | g) egyéni szükségletek kielégítése |
| c) önkéntes tevékenység | h) közösségi szükségletek kielégítése |
| d) vállalkozás | i) szervezeti, intézményi keretek megléte |
| e) autonóm közösség | j) függetlenség az államtól |

Forprofit	Nonprofit	Mindkettő

10. A szövegekből kiemeltünk egy-egy kifejezést. Válassza ki a megfelelő kifejezés betűjelét és írja be a kipontozott helyre!

8 pont (minden helyes megoldás 2 pont)

Szöveg	Lehetséges válaszok
<i>A(z) [...] valamely politikai közösség hatalmának, főként az államhatalmat kézben tartó politikai közösség esetében a hatalom elnyerésének és működtetése eredményeinek méltánylását, jogosságát, a közvélemény által elfogadottságát jelenti. Forrása a fennálló politikai rendszer függvényében sokfajta lehet: származás, választás, fizikai alkalmasság, jogszokás. A(z) [...] hiánya rövid távon áthidalható erőszakkal, vagy anyagi kompenzációval, de hosszú távon ez politikai válságba vezethet.</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) irrealitás b) legitimitás c) legalitás d) illegálitás
<i>A születéskor várható átlagos élettartam azon évek várható átlagos száma, amelyet egy meghatározott életkorú egyén az adott évben az évi korspecifikus [...] arányszámok mellett várhatóan megélhet.</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) aktivitási b) moralitási c) mortalitási d) egészségügyi
<i>A(z) [...] hozzászokás, függőség. Valamilyen szenvedélybetegség során alakul ki, valamilyen szer fogyasztásához kötődik, ami lehet legális vagy illegális drog is. A(z) [...] kényszerítő erejű cselekvés és megrögzött elkötelezettség bizonyos tevékenységgel kapcsolatban (pl.: alkohol, drog, szerencsejáték stb.)</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) motiváltság, b) organikus dependencia c) addikció d) morfológiai butizmus
<i>Az érdeklődés körét és terjedelmét a személyiség és a [...] kapcsolata határozza meg.</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) hangulata b) pénztárcája c) testmagassága d) gyermekkori traumái e) környezete

11. A szövegekből kiemeltünk néhány kifejezést, s azok sorrendjét felcseréltük. Írja be valamennyi kifejezés betűjelét a megfelelő kipontozott helyre!

9 pont (minden helyes behelyettesítés 1 pont)

Szöveg	Kiemelt kifejezések
<p><i>A tanítás-tanulás rendszerszerű működésének különösen öt vonása emelhető ki Báthory Zoltán szerint:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>A [...] tanulási rendszerkapcsolatok feltárása.</i> 2. <i>A tanítási cél és a [...] kongruenciájának biztosítása.</i> 3. <i>A visszajelentési mechanizmus beépítése révén a rendszer [...], önszabályozási és önfejlesztési képességének a megalapozása.</i> 4. <i>A pedagógusok eredeti tanulásszervezői szerepének megalapozása, összhangban a centrális és a [...] tantervfejlesztés gyakorlatának kialakításával.</i> 5. <i>A szűkebb és tágabb [...] hatásmechanizmusok szerves beillesztése a tanítás-tanulás folyamatába, eseményeibe.</i> 	<ol style="list-style-type: none"> a) önrányítási b) helyi, iskolai c) tanulási eredmény d) tanítási e) társadalmi környezeti
<p><i>Az EURES (Európai Állásközvetítő Rendszer) ingyenesen elérhető adatbázis mind a [...], mind a munkaadók részére hasznos információkat tartalmaz. Nemcsak betölthető állásokat, hanem az [...], gyakorlati információkat is közöl. Bemutatja az [...], és EGT tagállamokban hatályos, [...], adójogi, társadalombiztosítási, szociális szabályokat, és az adott tagállamok politikai, kulturális, gazdasági és szociális helyzetét. Magyarországon 12 nagyobb városban tevékenykednek EURES tanácsadók.</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> a) EU b) elhelyezkedést segítő c) munkajogi d) munkavállalók

12. Válaszoljon rövid, tömör meghatározásokkal az alábbi kérdésekre!

30 pont (minden helyes válasz 5 pont)

A) Kit neveztek kuláknak?

B) Mi a jog?

C) Sorolja fel a nemzeti drogstratégia (Nemzeti stratégia a kábítószer-probléma visszaszorítására) 4 fő célját!

D) Határozza meg az absztinencia fogalmát!

E) Határozza meg a kompetencia fogalmát!

F) Kik az oktatási intézmény partnerei?

13. Ismertesse, hogy az 1940-es évektől az 1970-es évekig, milyen periódusai voltak az iskolán kívüli nevelésnek? Mutassa be azok legjellemzőbb vonásait! (Szabdművelődés, népművelés, közművelődés.)

10 pont

14. Hasonlítsa össze a hagyományos és a tréningeken zajló képzések jellemzőit!

10 pont

15. Az „igazolatlanul” inaktív pályakezdő fiatalok, azaz a nem dolgozó, nem tanuló és nem gyesen, gyeden vagy gyeten lévő fiatalok számát 150 - 200 ezer főre teszik a különböző kutatások. Adjon magyarázatot erre a jelenségre!

10 pont

B tételek, 2007

1. Döntse el az alábbi kijelentésekről, hogy igazak vagy hamisak-e! Húzza alá a helyes választ!

8 pont (minden helyes válasz 1 pont)

Magyarországon a XX. század utolsó évtizedében a növekvő ifjúsági népességszám, növekvő gazdasági aktivitás, az alacsony munkanélküliség, az oktatásban töltött idő csökkenése és a munkaerő-piacra való egyre korábbi kilépés jellemezte a fiatalok helyzetét.

Igaz Hamis

1988-89-ben a békés átmenet elősegítése érdekében alkotmányozó nemzetgyűlés segítette a hatékonyabb és gyorsabb jogalkotási munkát Magyarországon.

Igaz Hamis

Az ifjúságról szóló 1971. évi IV. törvény hatályon kívül helyezése óta az ifjúsági szakpolitikának nincs törvényi szintű szabályozása.

Igaz Hamis

Az egészségfejlesztés az a folyamat, mely képessé teszi az embereket arra, hogy egyre nagyobb mértékben irányítsák és így javítsák egészségüket.

Igaz Hamis

A drogvenció fő célközönsége a felnőtt korosztály. Fontos, hogy ki tartja a prevenciót például tanár, rendőr, kortárs segítő, kigyógyult drogos. A családi háttér kis szerepet játszik a folyamatban.

Igaz Hamis

A közösségi oktatás (community education) csak a közösségi iskola (community school) keretében folyhat.

Igaz Hamis

A Gyermek jogairól szóló Egyezmény szerint gyermek az a személy, aki tizennyolcadik életévét nem töltötte be, kivéve ha a reá alkalmazandó jogszabályok értelmében nagykorúságát már korábban eléri.

Igaz Hamis

Az Adózás rendjéről szóló törvény előírásai alapján a START-kártyát birtokló pályakezdő fiatal két évig évi 15% személyi jövedelemadó kedvezményben részesül.

Igaz Hamis

2. Hasonlítsa össze röviden Magyarország népességét a trianoni békeszerződés előtt és után!

5 pont

3. Vesse össze röviden, mi a különbség a közvetlen és a közvetett (képviselési) demokrácia és gyakorlása között?

5 pont

4. Milyen sajátosságok különböztetik meg a közhasznú és a nem közhasznú státuszú nonprofit szervezeteket?

5 pont

5. Ismertesse röviden a kemény és a lágy drogok hatásának fő különbségeit!

5 pont

6. Hasonlítsa össze röviden a gyermekek és a felnőttek emocionális fejlettségét!

5 pont

7. Mi a különbség a GNP és a GDP között?

4 pont

8. A 2. helyre írja be a helyes nevet! A rendszerváltás óta a következő személyek töltötték be miniszterelnöki funkciót Magyarországon:

1 pont

1. Antall József
2. Boross Péter
3.
4. Orbán Viktor
5. Medgyessy Péter
6. Gyurcsány Ferenc

9. A szövegekből kiemeltünk egy-egy kifejezést. Válassza ki a megfelelő kifejezés betűjelét és írja be a kipontozott helyre!

15 pont (minden helyes megoldás 3 pont)

Szöveg	Lehetséges válaszok
<i>A(z) [...] megfontolásra visszaküldheti a törvényt a kihirdetés előtt, vagy az Alkotmánybírósághoz fordulhat.</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) parlament elnöke b) miniszterelnök c) számvevőszék elnöke d) legfőbb pecsétőr e) köztársasági elnök
<i>Az 1995. évi, a Gyermekek és Ifjúsági Alapról, a Nemzeti Gyermekek és Ifjúsági Közalapítványról, valamint az ifjúsággal összefüggő egyes állami feladatok ellátásának szervezeti rendjéről szóló LXIV. törvény alkalmazásában fiatal a(z) [...] év közötti személy.</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) 0-14 b) 0-26 c) 15-26 d) 14-30 e) 12-28
<i>A(z) [...] az a folyamat, amely módot ad az embereknek, közösségeknek egészségük fokozott kézbe tartására és tökéletesítésére.</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) egészségügy b) egészségnevelés c) egészségfejlesztés d) egészséges életmód e) egészségügyi megelőzés
<i>Minden sikeres cselekvés a(z) [...] növekedéséhez vezet, és fordítva, a halmozott sikertelenség csökkenti a(z) [...] érzését. A(z) [...] érzés hiánya esetén beszélünk tanult reménytelenségről, amely lehet kedvezőtlen társadalmi szociális helyzet, egyéb környezeti ártalmak, illetve a megküzdés képessége hiányának következménye.</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) tudás b) elégedettség c) képesség d) kompetencia e) teljesítmény
<i>A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény szerint [...] a 25. életévét - felsőfokú végzettségű személy esetén 30. életévét - be nem töltött, a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkező, az állami foglalkoztatási szerv által nyilvántartott álláskereső, feltéve, ha munkanélküli járadékra a tanulmányainak befejezését követően nem szerzett jogosultságot.</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) fiatal munkanélküli b) pályakezdő álláskereső c) önkéntes d) gyakornok e) fiatal munkavállaló

10. Párosítsa a kábítószereket legjellegzetesebb hatásukkal!

5 pont

Kábítószer	Jellegzetes hatások
Ópium	
Heroin	
Kokain	
Marihuána	
LSD	

Írja a megfelelő helyre az alábbi kifejezéseket!

- a) hallucináció b) meditatív hangulat c) doppingol
d) fájdalomcsillapító hatás e) depressziós utóhatás, aszexualitás

11. A szakirodalomban különféle andragógiai rész-diszciplínákról lehet olvasni, soroljon fel ezek közül legalább kettőt!

2 pont

12. Írjon rövid, tömör meghatározásokat az alábbi kérdések, feladatok alapján!

30 pont (minden helyes válasz 5 pont)

A) Mit nevezünk közhasznú tevékenységnek? Ismertessen legalább 3 közhasznú tevékenységet!

B) Mi az Európai Ifjúsági Fórum? Mik a szervezet céljai és feladatai?

C) Határozza meg az addikció fogalmát!

D) Ismertesse a közösségfejlesztés fogalmát!

E) Határozza meg a pedagógia fogalmát!

F) Mutassa be röviden a projekt fogalmát és jellegzetességeit!

13. Jellemezze a gyermekvállalási kedv alakulását Magyarországon, a rendszerváltástól napjainkig!

10 pont

14. Írjon rövid esszét a civil szervezetek legfontosabb jellemzőiről!

10 pont

15. Mutassa be a hazai ifjúsági intézményrendszer elemeit, országos, regionális, kistérségi és helyi szinten!

10 pont

MEGOLDÓKULCS

Ifjúságsegítés alapismeretek

1.

Témakör/feladat Kérdéstípus	Ifjúságsegítő alapkérdések	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	„A participáció a fiatalok társadalmi életbe való betagozódását jelenti”	Igaz! Ld Tk. 421. p.
összehasonlítás	Kérem értelmezze a szabadidő illetve a szabadidős tevékenység fogalmát. Kérem értelmezze a hasonlóságokat és különbségeit..” <i>max 100 szóban!</i>	TK. 424. p.
kiegészítés	<i>A posztadolencia a társadal- makban kialakuló olyan év közötti életszakasz ahol a fiatal felnőtt már vállal- ja az önálló döntéseket és felelőségeket de még nem szakadt le teljesen, anyagi- lag.....a kibocsátó családról</i> Írja be a megfelelő kifejezést a kipon- tozott mezőbe!	posztindusztriális 18–29 év jogilag érzelmileg
fogalom- meghatározás	Projekt	ld. Tk. 422. p.
esszé	Kérem max 300 szóban fejtse ki vé- leményét a magyarországi és EU-s ifjúságpolitika legfontosabb struktú- ráiról, területeiről	Ld Tk. 135–163. p.

2.

Témakör/feladat Kérdéstípus		
Igaz-hamis állítás	A szervezet az élőlények által létreho- zott képződmény	Hamis ld Tk. 425. p.
Összehasonlítás	Kérem vesse össze az ifjú és az ifjúság fogalmát Max 100 szóban foglalja össze a kü- lönbségeket	Tk. 247–251. p.

kiegészítés	<i>Az önszegítő csoport olyan egyének..... társasága, akiket közös szükségletek vagy jellemeznek. Azért találkoznak, hogy egymást támogassák és ki-cseréljékazokról a tevék-enységekről, amelyet hasznosnak tartanak.</i>	Önkéntes, problémák kölcsönösen tapasztalataikat (in-formációikat)
fogalom-meghatározás	participáció	Ld. Tk. 421. p.
esszé	Kérem max 300 szóban ismertesse a magyarországi ifjúságügy –ön által legfontosabbnak tartott - történelmi fordulópontjait a dualizmus időszakától napjainkig. Választását indokolja.	Ld. Tk. 199–222. p.

Munkavállalási ismeretek, irodai ügyvitel és oktatásszervezés

Témakör/feladat Kérdéstípus	Infláció és munkanélküliség. Munkaerőpiac-szerepek	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	<p>822</p> <p>Olyan rendezvény, amelyen különböző profilú cégek képviselői a szervezők által felállított standokon jelennek meg, ahol az érdeklődő hallgatók információkat kaphatnak a cég tevékenységéről, aktuális állásajánlatairól és az ezzel kapcsolatos elvárásairól. Lehet egy vagy több napos, és tavasztól őszig szinte folyamatosan követik egymást a különböző egyetemeken, főiskolákon. A cégképviselőkkel való beszélgetéseket felfoghatjuk egy kötetlen felvételi elbeszélgetésnek is, így mindenképpen érdemes készülni önéletrajzzal is.</p> <p>Ennek a rendezvénytípusnak a neve: a) Fejvadászati kiállítás, b) munkaerőpiac, c) diplomás munkanélküliek közvetítő szolgálata, d) állásbörze</p>	d) állásbörze
kiegészítés	<p>823</p> <p>EURES (európai állásközvetítő rendszer) az ingyenesen elérhető adatbázis mind a [...], mind a munkaadók részére hasznos információkat tartalmaz. Nemcsak betölthető állásokat, hanem az [...], gyakorlati információkat is közöl. Bemutatja az [...], és EGT tagállamokban hatályos, [...], adójogi, társadalombiztosítási, szociális szabályokat, és az adott tagállamok politikai, kulturális, gazdasági és szociális helyzetét. Magyarországon 12 nagyobb városban tevékenykednek EURES tanácsadók</p>	<p>EURES (európai állásközvetítő rendszer) az ingyenesen elérhető adatbázis mind a munkavállalók, mind a munkaadók részére hasznos információkat tartalmaz. Nemcsak betölthető állásokat, hanem az elhelyezkedést segítő gyakorlati információkat is közöl.</p>

	<p>Összekevertük a hiányzó kifejezéseket, írja be a megfelelő helyre az alábbi szavakat: EU-, elhelyezkedést segítő, munkajogi, munkavállalók,</p>	<p>Bemutatja az EU- és EGT tagállamokban hatályos munkajogi, adójogi, társadalombiztosítási, szociális szabályokat, és az adott tagállamok politikai, kulturális, gazdasági és szociális helyzetét. Magyarországon 12 nagyobb városban tevékenykednek EU-RES tanácsadók.</p>
fogalom-meghatározás	<p>824 EMMA</p> <p>Oldja fel a a rövidítést és röviden értelmezze!</p>	<p>Egységes Magyar Munkaügyi Adatbázis (EMMA).</p> <p>Lehetővé teszi, hogy a Munka Törvénykönyve hatálya alá tartozó hozzávetőlegesen négymillió munkavállaló, valamint az őket foglalkoztató, több mint négyszázezer munkáltató naprakész, megbízható, központilag vezetett adatbázisból szerezzon információt az általuk létesített munkaviszonnyal kapcsolatban.</p>
esszé	<p>825</p> <p>Írjon rövid (100 szavas) esszét a lobbizás szerepéről a modern társadalomban!</p>	<p><u>Lobbizás.</u> Olyan ismeretek alkalmazása a gazdasági szakemberek és közéleti szerepvállalók számára, amelyek segítenek eligazodni politika világába a kormányzat és a közigazgatás intézményi és döntéshozatali rendszerében.</p> <p><u>Érdekérvényesítők, lobbizók,</u> akik a gazdasági vagy civil szervezetnél hivatás-</p>

		<p>szerűen gyakorolják az érdekvé-nyesítést, továbbá közigazgatás és a politika azon szakemberei, akik munkakörükből adódóan rendszeresen kapcsolatban állnak a gazdasági élettel és a civil szerveződésekkel.</p> <p><u>Lobbizás.</u> Olyan ismeretek alkalmazása a gazdasági szakemberek és közéleti szerepvállalók számára, amelyek segítenek eligazodni politika világába a kormányzat és a közigazgatás intézményi és döntéshozatali rendszerében.</p> <p><u>Érdekvényesítők, lobbizók,</u> akik a gazdasági vagy civil szervezetnél hivatásszerűen gyakorolják az érdekvényesítést, továbbá közigazgatás és a politika azon szakemberei, akik munkakörükből adódóan rendszeresen kapcsolatban állnak a gazdasági élettel és a civil szerveződésekkel.</p>
--	--	---

Egészségfejlesztési alapismeretek

Témakör/feladat Kérdéstípus	Az egészség, mint érték (alapfogalmak, definíciók)	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	411 Az egészség többet jelent a betegség hiányánál.	IGAZ, mert az egészség a teljes fizikai, szellemi és társadalmi jólét állapota, nem csupán a betegség, illetve a képesség-csökkenés hiánya.
összehasonlítás	412 Mind fertőző és mai betegség? <i>Sorolja be az alábbi betegségeket a megfelelő oszlopba! Figyelem, egy betegség több oszlopban is szerepelhet!</i> 1) Hepatitis, 2) Tífusz, 3) Angolkór, 4) TBC, 5) AIDS, 6) Cukorbetegség, 7) Golyva, 8) Salmonella, 9) Stressz a) Nem fertőző: b) Nem mai betegség c) Mai fertőző betegség	<u>Nem fertőző:</u> 3) angolkór, 6) cukorbetegség, 7) golyva, 9) stressz, <u>Nem mai betegség:</u> 2) tífusz, 3) angolkór, 7) golyva. <u>Mai fertőző betegség:</u> 1) Hepatitis, 4) TBC, 5) AIDS, 8) Salmonella
kiegészítés	413 Mít jelent a születéskor várható átlagos élettartam? Azon évek várható átlagos száma, amelyet egy meghatározott életkorú egyén az adott évben az évi korszpecifikus [...] arányszámok mellett várhatóan megélhet. Írja a [...] -be a megfelelő kifejezés betűjelét: a) aktivitási, b) moralitási, c) mortalitási, d) egészségügyi	c) mortalitási

fogalom-meghatározás	414 Mit jelent az egészségnevelés?	Az egészségnevelés olyan komplex direkt és indirekt módszereket alkalmazó nevelői tevékenység, amely kiterjed a szocializáció minden szintjére. Célja, hogy az egészségkultúrális szint növelésével, az életmód formálásával elősegítse az egészség kialakítását, megtartását, a betegségek megelőzését, továbbá elősegítse, hogy a megbetegedettek egészségi állapotukat mielőbb helyreállíthassák.
----------------------	---------------------------------------	--

Témakör/feladat Kérdéstípus	A bio-pszicho-szociális jólét megőrzése, fejlesztése, az ezzel összefüggő egészségügyi, szociális és bűnügyi ártalmak és hátrányok csökkentése	Megoldókulcs, megoldás												
kiegészítés	423 Egészítse ki a táblázatot a hiányzó meghatározással!													
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Alkoholizmus fajtái</th> <th>jellemzés</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Alfa alkoholizmus</td> <td>Az iszákos mélyen gyökerező pszichológiai problémái miatt iszik</td> </tr> <tr> <td>Béta alkoholizmus</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Gamma alkoholizmus</td> <td>Az iszákos hosszú ideig bírja alkohol nélkül, de ha egyszer rákezd, nem tudja abbahagyni</td> </tr> <tr> <td>Delta alkoholizmus</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Epszilon alkoholizmus</td> <td>Ez a típus csak időszakonként vesz magához alkoholt</td> </tr> </tbody> </table>	Alkoholizmus fajtái	jellemzés	Alfa alkoholizmus	Az iszákos mélyen gyökerező pszichológiai problémái miatt iszik	Béta alkoholizmus		Gamma alkoholizmus	Az iszákos hosszú ideig bírja alkohol nélkül, de ha egyszer rákezd, nem tudja abbahagyni	Delta alkoholizmus		Epszilon alkoholizmus	Ez a típus csak időszakonként vesz magához alkoholt	<p><u>béta alkoholizmus:</u> az iszákos nem feltétlenül alkoholfüggő, de folyamatosan iszik. Pl.: kocsmáros</p> <p><u>delta alkoholizmus:</u> az iszákos nem részeg igazán, de mindig föl van dobva.</p>
Alkoholizmus fajtái	jellemzés													
Alfa alkoholizmus	Az iszákos mélyen gyökerező pszichológiai problémái miatt iszik													
Béta alkoholizmus														
Gamma alkoholizmus	Az iszákos hosszú ideig bírja alkohol nélkül, de ha egyszer rákezd, nem tudja abbahagyni													
Delta alkoholizmus														
Epszilon alkoholizmus	Ez a típus csak időszakonként vesz magához alkoholt													

fogalom- meghatározás	424 Ismeresse a dohányzás hatásait!	szív- és érrendszeri megbetegedések, bőrger-kór, fekély- betegségek, ajak, szájüreg, garat, nye- lőcső, gége, légcső daganatos megb- tegedése, daganatos megbetegedések
--------------------------	--	---

Magyarország a XX. Században

Témakör/feladat Kérdéstípus	Gazdasági és politikai folyamatok régiókban és hazánkban a XX. században	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	111 „Magyarországon 1945. óta szocializmus van.”	Nem igaz! 1989-ben rendszerváltás történt!
Kiegészítés	113 A rendszerváltás óta a következő személyek töltötték be miniszterelnöki funkciót Magyarországon: 1. Antall József 2. Boross Péter 3. 4. Orbán Viktor 5. Medgyesi Péter 6. Gyurcsány Ferenc A 3. helyre írja be a helyes válasz betűjelét! A) Mádl Ferenc B) Horn Gyula C) Göncz Árpád D) Marosán György	B) Horn Gyula
fogalom-meghatározás	114 Kit nevezetek kuláknak?	1947–56 között az egy holdnál nagyobb területen egyéni gazdálkodást folytató parasztokat. Politikai címke!

Droprevenció alapismeretek

Témakör/feladat Kérdéstípus	A kábítószer-probléma visszاسzorításá érdekében készített nemzeti stratégiai program elfogadásáról szóló 96/2000. (XII. 11.) OGY határozatban foglaltak ismerete	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	511.1 A droghasználat kialakulásának elősegítő és gátló tényezője-e a pszichoszociális fejlődési visszamaradottság?	Igen! A koragyermeki gondolati és érzelmi világ fennmarad a serdülőkorban is. Ennek jellemzői: – a játék és a munka világának megfelelő szerepek elkülönülésének elmaradása, – a realitás téves észlelése, – énközpontú világnézet fennmaradása a gyermekkor után is, – környezeti követelményekkel történő konfrontáció elkerülése, ennek következtében: – az egyén izolálódása a tágabb szocio-kulturális kontextustól, – a szabadság (és a szülőkről leválás) illúziója, vagy ennek illuzórikus keresése (pl. valamilyen ifjúsági szubkultúrához csatlakozás).
	511.2 A nemzeti drogst stratégia egyik célja, hogy a társadalom érzékennyé váljon a drogek kérdéseire hatékony kezelése iránt	IGAZ A 4 fő cél egyike 1. A társadalom váljon érzékennyé a drogek kérdéseire hatékony kezelése iránt, a helyi közösségek pedig növeljék problémamegoldó készségüket a kábítószer-probléma visszاسzorításában (közösség, együttműködés). 2. Esélyt teremteni arra, hogy a fiatalok képessé válhassanak egy produktív életstílus kialakítására és a drogok visszاسzorítására (megelőzés). 3. Segíteni a drogokkal kapcsolatba kerülő és a drogproblémákkal küzdő egyéneket és családokat (szociális munka, gyógyítás, rehabilitáció). 4. Csökkenteni a drogokhoz való hozzáférés lehetőségét (kínálat-csökkentés).

összehasonlítás	<p>512.1</p> <p>A prevenció szinterei közül hasonlítsa össze a családot és az iskolát!</p> <p><i>Max. 200 szóban!</i></p>	<p>A család</p> <p>Fontos célkitűzés, hogy a családok váljanak alkalmassá arra, hogy nevelési feladataik között a drogmentes életre is felkészítsenek. A szülők közvetítsenek olyan értékeket és normákat, melyek a drogmentes élet előnyeit tartalmazzák, és képessé teszik a gyermekeket a konstruktív életstílus kialakítására és a drogok elutasítására. Váljon alkalmassá a család a drogproblémák kialakulásának megelőzésére, ami sok esetben a családban előforduló más szenvedélybetegség(ek) kezelését is jelenti. Legyen képes a család - szükség szerint külső laikus vagy szakember közreműködésével - a családon belül előforduló drogproblémákkal küzdő személyekkel történő foglalkozásra. Mindez a család - elsősorban a szülők - megfelelő információkkal történő ellátását, szülőcsoportokban, civil és egyházi szervezetek tevékenységében való részvételét, a családi és szülői feladatok és lehetőségek tudatosítását jelenti. Ezt a folyamatot van hivatva erősíteni egy családbarát szociálpolitika eszköz- és intézményrendszere. Szükséges az is, hogy a háziorvosok a mainál nagyobb támogatást nyújtsanak a családok számára mind a drogproblémák megelőzésében, mind pedig azok korai kezelésében. Támogatni kell az iskolaszékekben tevékeny szülők prevenciós szemléletű képzsését.</p> <p>Az iskola</p> <p>Az iskolai drogprevenció elsődleges prevenció. Ha az iskolában felszínre kerülnek a drogproblémák, az elsődleges prevenció módszerei az iskolai környezetben kábítószer használók kezelésére nem vagy csak korlátozottan alkalmasak. Ilyenkor beavatkozásra van szükség, általában megfelelő (külső) szakemberek bevonásával (iskolaorvos, védőnő, pszichológus, nevelési tanácsadó, drogambulancia stb.).</p>
-----------------	---	---

	512.2 Hasonlítsa össze a prevenció rövid és hosszú távú céljait	A rövid távú célok elsősorban felméréseket, hatékonyságvizsgálatokat, minőségbiztosítást, nemzetközi tapasztalatok felhasználását, koordinációt, képzéseket, információs kiadványokat fogalmaz meg, melyek tényszerű megfogható cselekvések, míg a hosszú távú célok a droghasz-nálat terjedésének megállítását, drogmentes életstílust, iskolai egészség-stratégiát fogalmaz meg.
kiegészítés	513.1 Sorolja fel a nemzeti stratégia 4 fő célját!	<ol style="list-style-type: none"> 1. A társadalom váljon érzékenyebbé a droggkérdések hatékony kezelése iránt, a helyi közösségek pedig növeljék problémamegoldó készségüket a kábítószer-probléma visszaszorításában (közösség, együttműködés). 2. Esélyt teremteni arra, hogy a fiatalok képessé válhassanak egy produktív életstílus kialakítására és a drogok visszautasítására (megelőzés). 3. Segíteni a drogokkal kapcsolatba kerülő és a drogproblémákkal küzdő egyéneket és családokat (szociális munka, gyógyítás, rehabilitáció). 4. Csökkenteni a drogokhoz való hozzáférés lehetőségét (kínálat-csökkentés).
	513.2 A Nemzeti stratégia a kábítószer-probléma visszaszorítására program rövid, [...] és hosszú távú célokat fogalmaz meg. Írja be a megfelelő kifejezés betűjelét! a) közvetlen, b) akciótervi, C) közép, d) három éves	c) közép
fogalom-meghatározás	514 Mit nevezünk protektív (védő) tényezőknek?	Védő (protektív) tényezők A protektív faktorok közül a legfontosabb az önértékelés, a személyes felelősség érzése és annak a meggyőződésnek a megléte, hogy a fiatal képes akarata, vágyai megvalósítására.

esszé	<p>515</p> <p>A prevenció irányzatok közül, mit jelent az információközlés?</p> <p><i>Ismertesse max. 200 szóban!</i></p>	<p>Információközlés: a hangsúly a drogokkal kapcsolatos ténybeli információközlésen van, ami jelenti a drogok hatásának negatív következményeit, a droghasználat jellemzőit. Ide sorolhatjuk az elrettentésen, félelem felkelésen alapuló módszereket is, amikor a drogok veszélyeit dramatizáltnak mutatjuk be. A prevenció módszer ismertetője az iskolában többnyire a pedagógus. Abból az előfeltevésekből indul ki, hogy az emberek racionális úton, a megfelelő információk birtokában hozzák a döntéseiket: ha a drogokkal kapcsolatban negatív információkat hallanak, nem fognak drogozni. A hatásvizsgálatokból kiderült, hogy a módszer nem igazán hatékony: ha növekszik is a fiatalok tudása a drogok veszélyeiről, még nem fogja őket feltétlenül távol tartani. A veszélyek eltúlzása pedig a közlő hitelességét és megbízhatóságát kérdőjelezi meg, továbbá a serdülőkorú fiatalok egy részére jellemző kockázatkeresés miatt akár a droghasználat iránti kíváncsiságot is fokozza. A módszer hitelességének fokozására szakembereket igyekeznek bevonni: a gyógyításban dolgozókat, rendőröket és volt drogosokat.</p>
-------	---	--

Témakör/feladat Kérdéstípus	<p>A kábítószeres és pszichotróp anyagok kultúrtörténete, csoportosításuk; hatásmechanizmusuk jogi, egészségügyi, társadalmi következményei. Rizikófaktorok.</p>	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	<p>521.1</p> <p>Hasis: szárított zöld növényi részekből áll</p>	<p>Hamis!</p> <p>Préselt, gyurmaszerű, a növényi ág végéből elkülönített gyantából, a csaszorból állítják elő.</p>
	<p>521.2</p> <p>A kábítószeres megjelenése a XX. Században történt meg.</p>	<p>HAMIS</p>

összehasonlítás	522.1 Hasonlítsa össze a kokaint és az opiátok hatásait, veszélyeit!	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Kokain</th> <th>Opiátok</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Hatása</td> <td>Boldogság- ézés Intenzív má- mor Paradicsomi állapot</td> <td>Erős fizikai és lelki füg- gőséget okoz Erős kábító és fájdalom- csillapító</td> </tr> <tr> <td>Veszé- lyei</td> <td>Pszichikai függőséget okoz Mohóvá teszi a fogyasztó- ját Hamar hoz- zásokhat a boldogság- ézéshez Hiányában depresszió Nyálkahár- tyák, vese, máj, műkö- dése csökken Vérmérge- zés, véna- gyulladás, fekély, hepa- titis, AIDS</td> <td>Pszichikai függőséget okoz Hiányában depresszió, lelki gyenge- ség, túlérzé- kenység, in- gerlékenység Fájdalom és éhségérzetet elnyomja Szív mükö- dési és lég- zési zavart okoz, vita- min-hiány, bélműködési zavar Vérmérge- zés, véna- gyulladás, fekély, hepa- titis, AIDS</td> </tr> </tbody> </table>			Kokain	Opiátok	Hatása	Boldogság- ézés Intenzív má- mor Paradicsomi állapot	Erős fizikai és lelki füg- gőséget okoz Erős kábító és fájdalom- csillapító	Veszé- lyei	Pszichikai függőséget okoz Mohóvá teszi a fogyasztó- ját Hamar hoz- zásokhat a boldogság- ézéshez Hiányában depresszió Nyálkahár- tyák, vese, máj, műkö- dése csökken Vérmérge- zés, véna- gyulladás, fekély, hepa- titis, AIDS	Pszichikai függőséget okoz Hiányában depresszió, lelki gyenge- ség, túlérzé- kenység, in- gerlékenység Fájdalom és éhségérzetet elnyomja Szív mükö- dési és lég- zési zavart okoz, vita- min-hiány, bélműködési zavar Vérmérge- zés, véna- gyulladás, fekély, hepa- titis, AIDS
			Kokain	Opiátok								
Hatása	Boldogság- ézés Intenzív má- mor Paradicsomi állapot	Erős fizikai és lelki füg- gőséget okoz Erős kábító és fájdalom- csillapító										
Veszé- lyei	Pszichikai függőséget okoz Mohóvá teszi a fogyasztó- ját Hamar hoz- zásokhat a boldogság- ézéshez Hiányában depresszió Nyálkahár- tyák, vese, máj, műkö- dése csökken Vérmérge- zés, véna- gyulladás, fekély, hepa- titis, AIDS	Pszichikai függőséget okoz Hiányában depresszió, lelki gyenge- ség, túlérzé- kenység, in- gerlékenység Fájdalom és éhségérzetet elnyomja Szív mükö- dési és lég- zési zavart okoz, vita- min-hiány, bélműködési zavar Vérmérge- zés, véna- gyulladás, fekély, hepa- titis, AIDS										
	522.2 Kemény (különösen nagy additív potenciállal rendelkező) drogok és a lágy drogok hatásainak összehasonlítása	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kemény drogok: olyan kábítószerek, amelyeknek a használata rendkívül kockázatos, jelentős az egészségkárosító hatásuk, és szinte minden esetben függőséget váltanak ki. 2. Lágy drogok: leggyakrabban a marihuánát értjük alatta. Használata esetén pszichés hozzászokás is feléphet. 										

kiegészítés	<p>523</p> <p>Párosítsa a kábítószereket legjellegzetesebb hatásukkal:</p> <p>A) Ópium, B) Heroin, C) Kokain, D) Marihuána, E) LSD</p> <p>1) hallucináció, 2) meditatív hangulat, 3) doppingol, 4) fájdalomcsillapító hatás, 5) depressziós utóhatás, aszexuális</p>	A-4, B-5, C-3, D-2, E-4
fogalom-meghatározás	<p>524.1</p> <p>Határozza meg az ADDIKCIÓ (WHO) fogalmát!</p>	Addikció: a drogok, vagy a drogfogyasztással egyenértékű izgalmi helyzetek keresésének és a drogok fogyasztásának kényszeres viselkedésmintáját értjük, amelyet a drog hatásához kapcsolódó, leküzdhetetlen vágy jellemez, valamint erős tendencia az elvonás utáni visszaesésre.
	<p>524.2</p> <p>Határozza meg a DEPENDENCIA fogalmát!</p>	függés: azután, hogy a szervezet hozzászokott egy szerhez, már a „normál” működéshez van szüksége az adott anyagra. Megkülönböztetünk pszichés függést, és fizikai függést, mely testi tünetekben jelentkezik.
esszé	<p>525.1</p> <p>Ismertesse a közegészségügy hármass preventációs modelljét!</p> <p><i>Max. 200 szóban!</i></p>	<p>Közegészségügy hármass preventációs modellje:</p> <p>Prevenció klasszikus meghatározása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - primer - secunder - terciar <p>Prevenció újfajta meghatározása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - univerzális - célzott - javallott <p>Incidenzia: az egy bizonyos időszakban észlelt új megbetegedések száma.</p> <p>Prevalencia: egy adott betegség előfordulási aránya.</p> <p>A betegség incidenciáját úgy befolyásolhatjuk, hogy a még egészséges embereket rávesszük arra, hogy mindent tegyenek meg az egészségük megőrzése érdekében.</p>

		<p>Az elsődleges megelőzés a betegségek incidenciájának a csökkentésére, a másodlagos megelőzés pedig már a kialakult betegségek előfordulási arányának, azaz a prevalenciának a visszaszorítására irányul.</p> <p>A harmadlagos megelőzés a teljesen nem gyógyítható páciensek társadalmi integrációjának helyreállításával, társadalmi funkciók megőrzésével, társadalmi presztízstük javításával, képességzavaraik társadalmi elfogadásával foglalkozik.</p>
	<p>525.2 Mely drogok tartoznak a legális drogok közé, sorolja fel élet-tani hatásait.</p>	<p>Nikotin, – élénkség, – étvágytalanság, – pulzusszám növekedése, – vérnyomás-emelkedés, – hasmenés, – szédülés, – csökkent szívműködés, – rossz közérzet, – légzésbénulás, – halál,</p> <p>alkohol, – kezdeti izgalmi hatás, majd nyugtató hatás, – beszédesség, – csökkent reflexek, – hányinger, hányás, – fejfájás, – szédülés, – csökkent szívműködés, – bizonytalan mozgás, – el kent beszéd, – kettős látás, – zavart gondolkodás, – kábultság, – öntudatlanság, – csökkent légzés, – légzésbénulás, – halál,</p> <p>depresszáns gyógyszerek, – csökkentik az aktivitást, – lassítják a reflexeket, – szűk pupillák, – csökken a fájdalomérzet, – a mozgáskoordináció zavara, – szorongás csökkenése, – nyugtató, vagy altató hatás, – testi, lelki fájdalom csökkenése, – csökkenti az agressziót, – csökkent szívműködés, – el kent beszéd, – memóriazavar, – váltakozó hangulat, – szívritmuszavarok, – légzésbénulás, – kóma, – halál,</p>

		<p>oldószerrek,</p> <ul style="list-style-type: none"> - kezdetben izgatottság, majd aluszékonyosság, - mozgászavarok, - bódultság, - gyors hangulatváltások, - zavarodottság, tudatzavar, - hallucináció, - tudatvesztés - étvágytalanság, émelygés, - hányás, - fejfájás, - orrfolyás, - alvászavar, - általános izomgyengeség, izomrángás, - önkontroll-vesztés, - légzésbénulás, - szívelégtelenség, - agy-, tüdőödéma, - eszméletlenség, - halál,
--	--	---

Témakör/feladat Kérdéstípus	A legalitás és illegálitás kérdésköre a kábítószerrel kapcsolatban a társadalmi és jogi megítélés oldaláról.	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	531 Magyarországon csak az illegális drogok fogalmát ismeri a törvényi szabályozás!	HAMIS
összehasonlítás	532 Hasonlítsa össze a legális drogok és az illegális drogok jellemzőit!	<p>Legális drogok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nikotin, alkohol, gyógyszerek, oldószerrek, - könnyebb hozzájutni - társadalmilag elfogadottabb (nikotin, alkohol) <p>Illegális drogok</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiátok (ópium, heroin, kodein-származékok, morfium, methadon, palfium, diconal, pethidin, máktea), cannabis (marihuána, hasis, hasis-olaj), hallucinogének, pszichedelikus szerek (lsd, peyotl kaktusz, mágikus gombák, pcp, dom? dmt), amfetamin, extasy (extasy, mda, mdea, mbdb), kokain és crack. - nehezebb hozzájutni - társadalmilag nem elfogadott

Témakör/feladat Kérdéstípus	Az addikciók kialakulásának és fenntartásának szinterei (mikro- és makro-környezetben egyaránt)	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	<p>541</p> <p>A drogkarrier lépcsőfokait ismerteti a feladat. Helyes a sorrend?</p> <p>I. kíváncsiság II. hozzászokás időszaka III. szociális szerhasználat IV. függés</p>	<p>Hamis, a szociális szerhasználat megelőzi a hozzászokás időszakát. Ugyan a szociális szerhasználat is már túlmutat az egyszeri használaton, de a használat leginkább közösségi eseményekhez, baráti körökhez, hétfégi szórakozáshoz köthető. Nem függő, hanem kultúrájához, szórakozásához tartozik.</p>
kiegészítés	<p>543</p> <p>A/az [...] hozzászokás, függőség. Valamilyen szenvedélybetegség során alakul ki, valamilyen szer fogyasztásához kötődik, ami lehet legális vagy illegális drog is. A/az [...]kényszerítő erejű cselekvés és megrögzött elkötelezettség bizonyos tevékenységgel kapcsolatban. Pl.: alkohol, drog, szerencsejáték stb.</p> <p>Helyettesítse be a megfelelő kifejezést: a) motiváltság, b) organikus dependencia, c) addikció, d) morfológiai butizmus,</p>	<p>c) addikció</p>

Témakör/feladat Kérdéstípus	A prevenció és hatékonyságának kérdései. Magyarország drogpolitikája	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	551.1 A dropprevenció fő célközönsége a felnőtt korosztály. Fontos, hogy ki tartja a prevenciót például tanár, rendőr, kortárs segítő, kigyógyult drogos. A családi háttér kis szerepet játszik a folyamatban.	Hamis, mert a fő célközönség a fiatal korosztály, és a család szerepe nagyon fontos.
	551.2 Magyarországon a kétféle (fogyasztói és terjesztői) magatartás meghatározása még nem került törvényi meghatározásra.	HAMIS 1999. március 1. - Btk. 282. § (de már az 1993-as Btk.-ban is volt erre vonatkozó szabályozás)
összehasonlítás	552. Hasonlítsa össze a törvényileg meghatározott 2 fogyasztói magatartás közötti különbséget	1. fogyasztói típusú cselekmények: személyes használatra történő megszerzés, tartás, előállítás, termesztés, az országba való behozatal és kivitel. 2. súlyosabban büntetendő csoport, terjesztői típusú magatartás, a kínálást, az átadást, a forgalomba hozatal és a kereskedés.
fogalom-meghatározás	554 D.A.D.A	A D.A.D.A. program a több mint 10 éves, az amerikai D.A.R.E. program adaptációja. A magyar elnevezés a Dohányzás Alkohol Drog AIDS szavak kezdőbetűiből alkotott mozaikszó. A D.A.D.A. a Magyar Rendőrség Biztonságra Nevelő Iskolai Programja. Az 1993/94-es tanévben a D.A.D.A. országos kiterjesztésre került.

<p>esszé</p>	<p>555.1 Ismertesse a kábítószer-probléma visszaszorításának modelljeit, egyet részletesebben elemezzon közülük <i>(Nemzeti stratégia a kábítószer-probléma visszaszorítására, 2000. július 4. alapján)</i></p> <p><i>Max. 200 szóban!</i></p>	<p><u>Morális-modell:</u> a kábítószer-fogyasztás erkölcsi probléma, az egyén erkölcsi és akaratgyengeségének jele. A társadalom védelme igényli az állam beavatkozását, elsősorban az „erkölcstelen” egyének megbélyegzésével, társadalomból történő kizárásával, esetleg „átnevelésével”. A modern társadalomtudományos fejlődés e modell szerepét háttérbe szorította, azonban mint „naív” magyarázóelvvvel, létezésével ma is számolni kell.</p> <p><u>Kriminalizációs-modell:</u> a kábítószer-fogyasztás bűncselekmény (norma- és jogsértés), amelyet (azaz a kábítószerrel megvalósuló minden cselekményt) a bűnüldözés és az igazságszolgáltatás eszközeivel üldözni és büntetni kell. A fő ellenség a terjesztő, aki saját anyagi érdekei miatt „ártatlan” fogyasztókat vesz rá a kábítószer-használatára. A megközelítés a kábítószer-fogyasztást csak mint speciális bűnöző magatartást vizsgálja. A bűnüldözés célja a visszatartás és az elrettentés. A modell a megelőzés és a kezelés területei iránt nem érzékeny. A kriminalizációs megközelítést ma már önmagában elégtelennek tartják a kábítószer-kérdés komplex társadalmi értelmezésére.</p>
--------------	--	--

		<p>Fertőző-betegség-modell: a kábítószer-fogyasztás járványszerűen terjedő jelenség, amelyet a fogyasztók egymásnak adnak át; a kábítószer pedig - mint valamilyen baktérium vagy vírus - veszélyes ellenfél. A cél a terjedés megakadályozása a terjesztők (ebben az esetben a fogyasztók és a kábítószer-terjesztők, illetve magának a kábítószernek) az izolálásával. Elsősorban a kábítószerek hirtelen megjelenése idején népszerű modell, azonban - többek között a szocio-kulturális tényezők elhanyagolása miatt - a jelenség finomabb leírására és magyarázatára nem alkalmas.</p> <p>Lelki betegség-modell: a kábítószer-fogyasztás a személyiség fejlődés valamilyen hiányossága vagy torzulása miatt jön létre, esetleg pszichiátriai betegségek és tünetek elfedésére, az azoktól történő megszabadulásra szolgáló eszköz. A kábítószer-fogyasztás így valamely lelki betegség tünete, vagy önmagában is betegségnek minősülő állapot. A megközelítés az egyéni, lelki problémákat túlhangsúlyozza és nélkülözi a társadalom egészét figyelembe vevő szemléletet.</p> <p>Szociológiai-modell: a kábítószer-fogyasztás a társadalom értékrendszerbeli zavarai, anómiás állapota, mely a társadalom szervezetében kialakult egyenlőtlenségek miatt jön létre; a kábítószer-használó deviáns személy, aki céljait csak a társadalmi normák megsértésével tudja elérni. A megközelítés figyelembe veszi a kábítószer-fogyasztók társadalmi és kulturális sajátosságait, a jelenség terjedésében szerepet játszó társadalmi, gazdasági tényezőket. A modell azt is vizsgálja, ahogyan egy magatartás a társadalmak történetében más-</p>
--	--	---

		<p>más jelentésre tesz szert. A modell hátránya, hogy a társadalmi cselekvés irányát nem határozza meg – ezt nem is tartja feladatának -, és az egyén pszichés problémái iránt sem érzékeny.</p> <p><u>Multidiszciplináris-modell:</u> az előző modellekből építkezve a megfelelő empirikus adatokon alapuló azon szociológiai megközelítés, mely a jelenségnek egyfelől a társadalom érték- és normarendszere szempontjából elfoglalt helyét, másfelől az egyének, családok, közösségek szocializációs szerepét veszi figyelembe. Felhasználja a modern kriminológia és pszichiátria, valamint más tudományok eredményeit (pl. gyógyszer-tan, genetika, társadalom-statisztika, népegészségügy). Számol a probléma összetettségével és annak kezelésére hivatott szakmák sokszínűségével. A megközelítés tekintetbe veszi azt a tényt is, hogy a kábítószer-fogyasztás befolyásolására irányuló társadalmi cselekvés maga is hozzájárul a jelenség átalakulásához, kezelhetőbbé vagy éppen kezelhetlenebbé válásához.</p>
	<p>555.2 Magyarország drogpolitikája az utóbbi évek felmérései alapján</p>	<p>Törvényi szabályozás, jogi háttér, A legújabb helyzetelemzések rövid összefoglalója - a drogfogyasztók száma, - a rendszerben lévők száma - ellátásuk lehetőségei - Civil szervezetek (pl.: KEF)</p>

Témakör/feladat Kérdéstípus	Nemzetközi kitekintés, különös tekintettel a kapcsolódó ENSZ egyezményekre	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	561 Magyarország nem csatlakozott az első ENSZ egyezményhez.	HAMIS
összehasonlítás	562 Hasonlítsa össze az 1961-es ENSZ egyezményt, és a 2004-es Európai Unió Tanácsa kerethatározatát	<ul style="list-style-type: none"> – Az egységes kábítószer-egyezményt 1961-ben írták alá, és rendezték benne a kábítószerre vonatkozó nemzetközi együttműködés területeit és feladatait. – A Tanács 2004/757/IB kerethatározata A tiltott kábítószer-kereskedelem területén a bűncselekmények tényállási elemeire és a büntetésekre vonatkozó minimumszabályok megállapításáról
kiegészítés	563 Az ENSZ Egységes Kábítószer Egyezményt-ban/ben írták alá.	1961.
esszé	565 Ismertesse, hogy az 1961-es ENSZ Egységes Kábítószer Egyezménynek melyek a főbb területei.	<p>Az Egységes Kábítószer Egyezmény olyan nemzetek feletti norma, amely fokmérőjévé vált az egyes államok kábítószerekre vonatkozó szabályozásának. Az Európai Unió például csatlakozási feltételnek tekintie az egyezmény ratifikációját. Az egyezmény nyolc fő csomópont köré szerveződik:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a korábbi egyezmények ellenőrzési rendszereinek egységbe foglalása – valamennyi kábítószer nem gyógyászati és nem tudományos célra való termelésének és használatának tilalma, és az ezt elősegítő termelést, kereskedelmet stb. korlátozó szabályok – a tilalom kiterjesztése a kokaivélre és a kannabiszra

		<ul style="list-style-type: none">- az engedélyezési rendszer szabályozása- büntető rendszabályok- nemzeti kábítószer-ellenőrző szervek kötelezettségeinek meghatározása- az import-export bizonylati-engedélyezési rendszer kiterjesztése a mákszalmára- a becslési és a statisztikai rendszer kiterjesztése az összes kábítószerre
--	--	--

Jogi ismeretek

Témakör/feladat Kérdéstípus	A jogegyenlőség kérdései. Büntetőjog	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	311 <i>Melyik a kakukktojás, indokolja választát?</i> Kft, Rt, pártok, Bt, Kht, önkormányzatok, alapítványok	Bt, mert az jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, míg a többi jogi személy.
összehasonlítás	312 Ismertesse a társadalmi normák közös vonásait? – hipotetikus szerkezetűek – szankcionáltság – reciprocitás – általánosság – normativitás – érvényesség jellemzi őket Írja be a hiányzó kifejezés betűjelét: 1) csoportos megegyezés, 2) fair alku, 3) ismétlődés, 4) nagyvonalúság	3) ismétlődés

kiegészítés	<p>313 Egészítse ki a táblázat hiányzó celláit a megfelelő kifejezésekkel:</p> <table border="1" data-bbox="397 231 666 805"> <thead> <tr> <th>Elnevezés</th> <th>Példa</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Tulajdon átruházó szerződések</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Bérleti szerződés</td> </tr> <tr> <td>Más javára kifejtendő tevékenységre irányuló szerződés</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Kölcsönszerződés</td> </tr> <tr> <td>Ingyenes kötelek</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Eltartási szerződés</td> </tr> <tr> <td>társulások</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p><i>Írja a megfelelő helyre az alábbi kifejezéseket:</i> Használati kötelek, Tartás- és életjáradéki szerződések, Vállalkozási szerződés, Köz-műtársulás, Pénz- és értékpapír kötelek, Közérdekű felajánlás, Adásvételi szerződés</p>	Elnevezés	Példa	Tulajdon átruházó szerződések			Bérleti szerződés	Más javára kifejtendő tevékenységre irányuló szerződés			Kölcsönszerződés	Ingyenes kötelek			Eltartási szerződés	társulások		<table border="1" data-bbox="688 231 957 805"> <thead> <tr> <th>Elnevezés</th> <th>Példa</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>Adásvételi szerződés</td> </tr> <tr> <td>Használati kötelek</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Vállalkozási szerződés</td> </tr> <tr> <td>Pénz- és értékpapír kötelek</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Közérdekű felajánlás</td> </tr> <tr> <td>Tartás- és életjáradéki szerződések</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Köz-műtársulás</td> </tr> </tbody> </table>	Elnevezés	Példa		Adásvételi szerződés	Használati kötelek			Vállalkozási szerződés	Pénz- és értékpapír kötelek			Közérdekű felajánlás	Tartás- és életjáradéki szerződések			Köz-műtársulás
Elnevezés	Példa																																	
Tulajdon átruházó szerződések																																		
	Bérleti szerződés																																	
Más javára kifejtendő tevékenységre irányuló szerződés																																		
	Kölcsönszerződés																																	
Ingyenes kötelek																																		
	Eltartási szerződés																																	
társulások																																		
Elnevezés	Példa																																	
	Adásvételi szerződés																																	
Használati kötelek																																		
	Vállalkozási szerződés																																	
Pénz- és értékpapír kötelek																																		
	Közérdekű felajánlás																																	
Tartás- és életjáradéki szerződések																																		
	Köz-műtársulás																																	
fogalom-meghatározás	314.1 Mi a jog?	A jog egy társadalmi norma, azaz magatartás szabály, a társadalom együttlését szabályozza, és államilag kikényszeríthető.																																
	314.2 Mi a jogrendszer?	Egy adott ország érvényes és hatályos jogszabályainak rendezett összessége. Valamilyen rendezőelv határozza meg. Ez a rendezőelv az, hogy milyen élethelyzetet szabályoz. Jogterületekről és jogágakról beszélhetünk a jogrendszeren belül.																																

Témakör/feladat Kérdéstípus	Az ifjúság közigazgatási meghatározása. Az ifjúságot érintő jogok érvényesítésének technikái	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	321 Csak akkor szűnik meg egy szerződés, ha a szerződésekben foglaltaknak, tehát jogszabálynak megfelelően teljesül.	HAMIS, mert megszűnhet bírósági döntéssel, vagy akár a felektől nem függő módon (pl.: haláleset)
fogalom-meghatározás	324 Mi az Alkotmány?	Államunk alaptörvénye. Az ország jogi kódexe. Az állampolgári jogok elsődleges forrása az alkotmány. Alkotmány alapvetően meghatározza <ul style="list-style-type: none"> - egy ország állami berendezkedését. - Az állami szervek rendszerét (államhatalmi és közigazgatási szervek helye szerepe) - Az állampolgároknak az államhoz való viszonyát (választások rendje, állampolgári jogok és köteleességek) Részletesen szabályozza az államszervezet felépítését, annak működési rendjét és biztosítja az állampolgárok jogait, különösen a szabadságjogokat.

Témakör/feladat Kérdéstípus	Családjog. Közösségi, egyesületi jogok.	Megoldókulcs, megoldás
összehasonlítás	342 A jog miben tér el a többi társadalmi normától?	Államilag kikényszeríthető. Egy intézményrendszer kapcsolódik hozzá. Vannak jogalkotó szervek, legfontosabb az Országgyűlés. Jogalkalmazó szervek, mint például a bíróság. Formalizáltság, illetve belső rendezettség, koherencia jellemzi.
kiegészítés	343 Miben tér el egy cselekvőképes és egy korlátozottan cselekvőképes jogsálya?	<u>Cselekvőképes</u> az, akinek ezt a képességét a törvény nem korlátozza vagy nem zárja ki. Nagykorúsághoz kötjük, Mo-n ez 18. életév, ha 18 éves kor alatt házasságot köt, automatikusan nagykorúvá válik, cselekvőképes lesz.

		<p><u>Korlátozottan cselekvőképés</u>, az a kiskorú, aki 14. életévét már betöltötte és nem cselekvőképtelen. Szellemi állapot szerint az, akit, a bíróság cselekvőképességét korlátozó gondnokság alá helyezett. Az ilyen személyek önállóan nem tudnak jogviszonyban részt venni.</p>
fogalom-meghatározás	344 Mit tekintünk alapjogoknak?	<p>„Emberi jogok” Az állampolgárnak azokat az egyéni jogait értik, amelyek az állampolgári szabadságot és jogegyenlőséget vannak hivatva megvédeni az államhatalom közegeinek netán túlkapásaival szemben.</p> <p>Alapjogok: személyiségi jogok, egyéni-politikai szabadságjogok, gazdasági, szociális és kulturális jogok, állampolgári jog, Idődimenziót követ. Alkotmányos biztosítéka, hogy a rájuk vonatkozó rendelkezéseket kizárólag törvényben lehet megállapítani, keletkezésének, kialakulásának időpontja szerint:</p> <p>I. generációs jogok: politikai jog, választójog II. generációs jogok: gazdasági, szociális, kulturális jogok III. generációs jogok: környezeti jogok, szolidaritáshoz való jog</p>

Állampolgári ismeretek

Témakör/ feladat Kérdéstípus	Politológiai fogalmak	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	211 „Szupremációról akkor beszélünk, ha valamely állam nagyhatalmi pozíciót elfoglalva felsőbbrendűséget érzékeltető és felsőbbrendűnek tekintett vezető szerepet alakít ki magának úgy, hogy közben más államokat alattvalói státuszba kényszerít.”	Igaz.
összehasonlítás	212 Vesse össze max 100 szóban, mikor van egy politikai erő a <i>hegemón</i> és mikor <i>monopol</i> helyzetben?	Hegemónia a hatalmi viszonyok azon sajátos helyzete, amikor egy politikai hatalom kiemelkedik a többi közül és vezető szerepre tesz szert. Másképpen azt a helyzetet nevezzük hegemóniának, mikor egy politikai közösség hatalmi túlsúllyal rendelkezik, de még nem érte el a monopolhelyzetet, ez utóbbi kizárólagosságot jelent.
kiegészítés	213 A [...] valamely politikai közösség hatalmának, főként az államhatalmat kézben tartó politikai közösség esetében a hatalom elnyerésének és működtetése eredményeinek méltánylását, jogosságát, a közvélemény által elfogadottságát jelenti. Forrása a fennálló politikai rendszer függvényében sokfajta lehet: származás, választás, fizikai alkalmasság, jogszokás. A [...] hiánya rövid távon áthidalható erőszakkal, vagy anyagi kompenzációval, de hosszú távon ez politikai válságba vezethet. a) Irrealitás b) Legitimáció c) Legalitás d) Illegalitás Válassza ki a megfelelő szó betűjelét és írja be a kipontozott helyre!	b) Legitimitás

fogalom-meghatározás	214 Határozza meg a politikai hatalom fogalmát max. 100 szóban!	A hatalom a politika egyik összetevője, és a politikailag szervezett társadalomra vonatkozó döntések kézben tartását jelenti. Forrása a politikailag mozgósított gazdaság és tudás. Az anyagi és szellemi javak feletti való rendelkezés politikai célok általi szerveztségben jelenik meg politikai hatalomként. Mindig a legerősebb politikai közösség által birtokolt az államhatalom , ami a szervezett politikai rendszer főhatalma. Összetevői: az erőszak, vagy annak lehetőségével való fenyegetés, a hatalom kezében összpontosuló anyagi és szellemi értékek újraelosztása és a presztízs.
esszé	215 Írjon max 200 szavas esszét a hatalom-megosztás mai hazai gyakorlatáról!	A hatalom működőképessége mindig attól függ, hogy a társadalmat alapvetően meghatározó konfliktusos érdekkörök politizált érdekérvényesítését biztosító hatalmi csoportok között milyen a viszony. 1. A hatalmi osztottság klasszikus megjelenése a politikai jelenségvilágában: jobb és baloldal. 2. A hatalom klasszikus megosztottsága: törvényhozó, végrehajtó és bírói hatalom. Negyedikként ágként szokták emlegetni a nyilvánosságot. 3. Központi hatalom és helyi hatalmi körök.

Témakör/feladat Kérdéstípus	A parlamentarizmus működésének politikai és jogi feltételei	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	231 „A parlament a modern államokban a végrehajtó hatalmat, és annak székhelyét (épületét) jelenti.”	Nem igaz! A törvényhozó testületet szokásos megnevezése a parlament!

összehasonlítás	<p>232</p> <p>Hasonlítsa össze az un. <i>egykamarás és kétkamarás</i> parlamentek jogalkotási gyakorlatát max 100 szóban!</p>	<p>Az egykamarás parlament (mint pl. a jelenlegi magyar Országgyűlés) közvetlenül alkot törvényeket. A köztársasági elnök megfontolásra visszaküldheti a törvényt a kihirdetés előtt, vagy az Alkotmánybírósághoz fordulhat.</p> <p>A kétkamarás parlament bonyolult képviseleti rendszer terméke, amelyben az alsóház, ill. felsőház választása és összetétele eltérő lehet. Az alsóház által elfogadott törvények a legtöbb kétkamarás rendszerben a felsőház elé kerülnek további megvitatásra. Az alsóház (képviseelőház) és a felsőház (szénátus) elnevezése történelmileg és országoként eltérő lehet.</p>
kiegészítés	<p>233</p> <p>A [...] megfontolásra visszaküldheti a törvényt a kihirdetés előtt, vagy az Alkotmánybírósághoz fordulhat!</p> <p>a) parlament elnöke b) miniszterelnök c) számvevőszék elnöke d) legfőbb pecsétőr e) köztársasági elnök</p> <p>Válassza ki a megfelelő szó betűjelét és írja be a kipontozott helyre!</p>	<p>e) köztársasági elnök</p>
fogalom-meghatározás	<p>234</p> <p>Határozza meg az országgyűlési bizottság és a frakció fogalmát, mutassa be a kapcsolatukat max 200 szóban!</p>	<p>Frakció vagy képviselőcsoport:</p> <p>Az ugyanazon párthoz tartozó képviselők tevékenységük összehangolására képviselőcsoportot hozhatnak létre. Az ugyanazon párthoz tartozó képviselők csak egy képviselőcsoportot alakíthatnak.</p> <p>Azt a képviselőt kell párthoz tartozónak tekinteni, aki a párt tagja, vagy a párt támogatásával indult a választáson, vagy olyan független, illetve függetlenné vált képviselő, akinek csatlakozását a képviselőcsoport elfogadta.</p>

		<p>A képviselő csak egy képviselőcsoportnak lehet tagja. A képviselő a képviselőcsoportból kiléphet. A képviselőcsoport a tagját kizárhatja. A kilépett vagy kizárt képviselőt függetlennek kell tekinteni; az így függetlenné vált képviselő a kilépését vagy kizárását követő hat hónap elteltével bármely képviselőcsoporthoz csatlakozhat.</p> <p>Az Országgyűlés, megalakulását követően, létrehozza állandó bizottságait. Az állandó bizottságok száma és feladatköre alapvetően a kormányzat felépítéséhez igazodik. Kötelező létrehozni az alkotmányossággal, a költségvetéssel, a külügyekkel, az európai uniós ügyekkel, a honvédelemmel, továbbá a mentelmi, összeférhetetlenségi és mandátumvizsgálati ügyekkel foglalkozó állandó bizottságokat. Az Országgyűlés bizottságot egyébként bármikor létrehozhat, átalakíthat és megszüntethet.</p> <p>Az állandó bizottság az Országgyűlés kezdeményező, javaslattevő, véleményező - törvényben és a Hárszabályban meghatározott esetekben -, üggyöntő és a kormányzati munka ellenőrzésében közreműködő szerve, amely az Alkotmányban és más törvényekben, a Hárszabályban, továbbá az Országgyűlés egyéb határozataiban meghatározott hatáskörét gyakorolja.</p>
esszé	235 Írjon max 200 szóban esszét az országgyűlés és a nyilvánosság kapcsolatáról!	<p>Az Országgyűlés ülései nyilvánosak, csak kivételes esetben, az Alkotmányban meghatározott feltételekkel tarthat zárt ülést. Az ülésekről jegyzőkönyv készül, amelyet az Országgyűlés a honlapján is közzétesz. Az ülésekről a televízió élő közvetítést ad.</p> <p>A nyilvánosság alapvető biztosítója a sajtó részvétele az Országgyűlés és a bizottságok ülésein. Nem csak az ülésekre, hanem az Országgyűlés tárgyalási anyagára, dokumentumaira is kiterjed a nyilvánosság elve. Az Országgyűlés döntései is nyilvánosak:</p>

		a törvényeket és a határozatokat a Magyar Köztársaság hivatalos lapjában, a Magyar Közlönyben hirdetik ki. Az ülések nyilvánosságának elvéből következik, hogy az állampolgárok (a választók) – igaz korlátozott számban –, de karzati vendégként részt vehetnek a plenáris ülésen is. A tetszésnyilvánítástól azonban tartózkodniuk kell. A belépést a képviselők, illetőleg a frakciók biztosítják számukra.
--	--	--

Témakör/feladat Kérdéstípus	Alkotmánytani alapfogalmak	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	241.1 „1988.-89.-ben a békés átmenet elősegítése érdekében alkotmányozó nemzetgyűlés segítette a hatékonyabb és gyorsabb jogalkotási munkát Magyarországon!”	Nem igaz, nem működött ilyen testület ebben az időben!
	241.2 a) Az Országgyűlésbe kerülés küszöbe az 1990-es választásokon öt százalék volt. b) A köztársasági elnök kétszer újraválasztható. c) Az országgyűlési képviselői és a polgármesteri tisztség nem összeférhetetlen. d) Az önkormányzati választásokon nincs meghatározva részvételi küszöb. e) Egy alkotmánybíró mandátuma tíz évre szól.	a) HAMIS. Az 1990-es választásokon négy százalék volt. b) HAMIS. A köztársasági elnök egyszer választható újra. c) IGAZ d) IGAZ e) HAMIS. Egy alkotmánybíró mandátuma kilenc évre szól.
összehasonlítás	242.1 Melyik jogszabály a jelentősebb súlyú, az alkotmány, vagy az alaptörvény? Írja ide a helyes válasz betűjelét! [...] a) az alkotmány b) az alaptörvény c) egyforma súlyúak, mert mindkét szó ugyanazt jelent	c) egyforma súlyúak, mert mindkét szó ugyanazt jelent

	<p>242.2 Vesse össze max 100 szóban, mi a különbség a közvetlen és a közvetett (képviselési) demokrácia és gyakorlása között?</p>	<p>A közvetlen demokrácia esetében a döntés az egyén, az állampolgár személyes részvételével valósul meg. A közvetett (képviselési) demokrácia esetén a döntéseket az általunk megválasztott képviselők (pl. országgyűlési vagy önkormányzati) hozzák. Általánossá a közvetett, parlamenti képviseletre épülő demokrácia vált. A közvetlen, át nem ruházható demokrácia két technikája ismert: a népszavazás és a népi kezdeményezés.</p>
kiegészítés	<p>243.1 Az alábbiakban egy jogszabályból idézünk, válassza ki, melyikből, s annak írja ide a betűjelét: [...]</p> <p>1. § Magyarország: köztársaság.</p> <p>2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam. (2) A Magyar Köztársaságban minden hatalom a népé, amely a népszuverenitást választott képviselői útján, valamint közvetlenül gyakorolja. (3) Senkinek a tevékenysége sem irányulhat a hatalom erőszakos megszerzésére vagy gyakorlására, illetőleg kizárólagos birtoklására. Az ilyen törekvésekkel szemben törvényes úton mindenki jogosult és egyben köteles fellépni.</p> <p>2/A. § (1) A Magyar Köztársaság az Európai Unióban tagállamként való részvétele érdekében nemzetközi szerződés alapján - az Európai Uniót, illetőleg az Európai Közösségeket (a továbbiakban: Európai Unió) alapító szerződésekből fakadó jogok gyakorlásához és kötelezett-</p>	<p>a) Az Alkotmány</p>

	<p>ségek teljesítéséhez szükséges mértékig - egyes, Alkotmányból eredő hatásköreit a többi tagállammal közösen gyakorolhatja; e hatáskör-gyakorlás megvalósulhat ön-állón, az Európai Unió intézményei útján is.</p> <p>a) 1949. évi XX. Törvény a Magyar Köztársaság alkotmányáról.</p> <p>b) 1989. évi I. Törvény a rendszerváltás hatályba lépéséről.</p> <p>c) 2004. évi XXXII. Törvény az Európai Unióhoz való csatlakozásunk kihirdetéséről.</p> <p>d) 1966. évi II. Törvény az egyetemes emberi jogokról szóló ENSZ nyilatkozat hatályba helyezéséről!</p>	
	<p>243.2</p> <p>a) A magyar Országgyűlésnek ... tagja van.</p> <p>b) Ebből ... főt választanak meg egyéni körzetben.</p> <p>c) Területi listán bekerülhet ... fő.</p> <p>d) Országos listáról ... kerülhetnek be.</p> <p><i>A kipontozott helyekre írja be a megfelelő számokat!</i></p>	<p>a) 386</p> <p>b) 176</p> <p>c) maximum 152</p> <p>d) minimum 58</p>
fogalom-meghatározás	<p>244.1</p> <p>Hogyan értelmezi az ENSZ Dekrétum és a Magyar Alkotmány a gyermekkor fogalmát?</p>	<p>Az ENSZ Dekrétum is a 18. életévben határozza meg a gyermekkor határát, de lehetővé teszi, hogy meghatározott feltételek esetén egyes szabályok korábban is nagykorúvá nyilvánítsák a gyermeket. (Magyarországon ilyen lehetőség a házasságkötés, a nagykorúság határa szintén a 18. év, melyet a Polgári Törvénykönyv s ehhez kapcsolódóan más jogszabályok (pl választásokról szóló tv.) szabályoznak.</p>

	<p>244.2 Határozza meg a konstruktív bizalmatlansági indítvány fogalmát maximum 100 szóban!</p>	<p>Az ún. konstruktív bizalmatlansági indítvány, amelyen keresztül a képviselők abszolút többsége oly módon szüntetheti meg a hivatalban lévő kormány megbízatását, hogy egyben azonnal megválasztja az új kormány vezetőjét, biztosítva ezzel a kormányzás folyamatosságát. Alkotmány VII. fejezet 39/A. § (1) „A képviselők legalább egyötöde a miniszterelnökkel szemben írásban – a miniszterelnöki tisztségre jelölt személy megjelölésével – bizalmatlansági indítványt nyújthat be. A miniszterelnökkel szemben benyújtott bizalmatlansági indítványt a Kormánnyal szemben benyújtott bizalmatlansági indítványnak kell tekinteni. Ha az indítvány alapján az országgyűlési képviselők többsége bizalmatlanságát fejezi ki, az új miniszterelnöknek jelölt személyt megválasztottnak kell tekinteni.</p> <p>(2) Az indítvány feletti vitát és szavazást legkorábban a betérjesztéstől számított három nap után, legkésőbb a betérjesztéstől számított nyolc napon belül kell megtartani.”</p>
esszé	<p>245 Írjon max 200 szóban esszét az Európai Parlament magyar tagjainak választásáról!</p>	<p>A választás egyfordulós, arányos választási rendszerben, listás szavazással történik. A választáson a Magyar Köztársaság területe <i>egy választókerületet</i> alkot. A választásra ötévente kerül sor, és csak pártok indulhatnak rajta. Listát az a párt állíthat, amelyik <i>20 000 érvényes ajánlószervényt</i> összegyűjt. A listán háromszor annyi jelölt indítható, mint amennyi a megszerezhető mandátumok száma (azaz $3 \times 14 = 72$ fő). Összesen 24 mandátum kerül kiosztásra</p>

		<p>a legalább 5 százalékot elért listák között a leadott szavazatok arányában.</p> <p>A választáson részt vehet minden EU-tagállam Magyarország területén bejelentett lakóhellyel rendelkező állampolgára, amennyiben jelzi illetén szándékát. Ő ekkor a magyar pártokra szavaz. Magyar állampolgárok hasonló módon vehetnek részt más országok EP-választásán, vagyis akkor a másik EU-ország pártjaira szavaznak.</p> <p>A választópolgár csak egy listát ajánlhat, csak egy listán szerepelhet jelöltként és csak egy listára szavazhat.</p> <p>(Forrás: 2003. évi CXIII. törvény az Európai Parlament tagjainak választásáról)</p>
--	--	--

Témakör/feladat Kérdéstípus	A civil szervezetek jogi szabályozása	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	251 Igaz-e, hogy a <i>nonprofit</i> kifejezés a profitfelosztás tilalmából ered?	Igaz!
összehasonlítás	252 Vesse össze a civil társadalom legfontosabb szervezeti kategóriáinak egymáshoz való viszonyát: <i>Nem kormányzati szervek</i> <i>Nem üzleti szervezetek</i> <i>Társadalmi önszerveződések</i> <i>Civil nonprofit szervezetek</i> <i>Közhasznú szervezetek</i>	Legnagyobb alanyi kör a „ <i>Nem kormányzati szervek</i> ”, amely a nonprofit szervezeteken kívül tartalmazza még a magán (egyéni és társas) üzleti szektort. A második szint a „ <i>Nem üzleti szervezetek</i> ”, amely körhöz a klasszikus civil szerveződésekön kívül tartoznak például az egyházak, köztestületek is. Harmadik fogalom és alanyi kör a „ <i>Társadalmi önszerveződések</i> ”, amely a civil nonprofit szervezeteken kívül tartalmazza a civil társaságot, a nem formalizált mozgalmakat.

		<p>Negyedik kör a „Civil nonprofit szervezetek”, amely az egyesületeket, alapítványokat, közcélú gazdasági társaságokat.</p> <p>Ötödik és legszűkebb kör a bíróság által közhasznú szervezet -té minősített szervezetek halmaza.</p>
kiegészítés	<p>253</p> <p>Az alábbiakban a nonprofit szektor legfontosabb jellemzőit soroljuk fel. Pótolja a hiányzókat a megfelelő kifejezésekkel: <i>(Írja be a kipontozott részbe a kifejezés mellett szereplő számot!)</i></p> <p>A három alapvető kritérium a profitosztás tilalma, a nem kormányzati jelleg és az intézményesültség [...] fokozata. Kiegészítő, további elemei a nonprofit szektort alkotó szervezeteknek az [...], a közjó szolgálata (köz célúság, közhasznúság), a pártpolitikai és [...] tevékenység kizárása.</p> <p>(1) magas, (2) jogi személyé válási, (3) jól látható, (4) önkéntesség, (5) önkényesség, (6) önérdékesség kifejezése, (7) egyházi hitéleti, (8) egyesületi, (9) közéleti</p>	<p>A három alapvető kritérium a profitosztás tilalma, a nem kormányzati jelleg és az intézményesültség (2) jogi személyé válási fokozata. Kiegészítő, további elemei a nonprofit szektort alkotó szervezeteknek az (4) önkéntesség, a közjó szolgálata (köz célúság, közhasznúság), a pártpolitikai és (7) egyházi hitéleti tevékenység kizárása.</p>
fogalom-meghatározás	<p>254</p> <p>Határozza meg a</p> <p>(1) az ifjúsági munka, (2) önkéntes ifjúsági munka, (3) hivatásos ifjúsági munka</p> <p>fogalmát maximum 100 szóban!</p>	<p>(1) gyermekekkel és fiatalokkal kapcsolatos, iskolán kívüli, szabadidőben történő, pedagógiai jártasságot igénylő tevékenység; (2) az ifjúság érdekében végzett, önkéntesen vállalt feladat</p>

		(3) az ifjúsági (gyermek és fiatal) korosztályok érdekében, aktivitásának támogatására szolgáló, állami, önkormányzati vagy civil szervezetnél végzett, a közalkalmazotti vagy köztisztviselői törvény hatálya alá eső, szakképzettséget és képesítést igénylő munkakörben végzett tevékenység.
esszé	255 Írjon esszét maximum 100 szóban a civil szervezetek legfontosabb jellemzőiről!!	A következő elemeknek kell szerepelniük az esszében: – intézményesültség (nem háztartás szintű szervezet); – kormányzattól független szervezet (nem állami); – gazdálkodása eredményét a szervezethez tartozók között fel nem osztó szervezet (nem gazdasági társaság); – önszerveződésen és öntevékenységen alapuló szervezet (létrehozását nem törvény rendeli el, s nem is kényszer); – közvetlen politikai hatalom megszerzését és gyakorlását célul nem kitűző szervezet (nem párt).

Témakör/feladat Kérdéstípus	A helyi társadalom fogalma, jellemzői	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	261 Csak pártok jelöltjeiből lehet képviselőtestületbe tagot választani! Igaz vagy hamis az állítás?	Hamis. A helyi önkormányzatok vezető szervezete a képviselőtestület, amelyet különböző pártok, vagy az ún. független jelöltek közül választanak a település lakói.

Összehasonlítás	<p>262</p> <p>Vesse össze a képviselőtestületek és a polgármesterek szerepét az önkormányzati-ság szempontjából</p>	<p>A képviselőtestület tagjai rendszeres üléseiken szavaznak az adott település életének szabályozásáról. Az önkormányzatok feladataihoz tartozik az adott területre vonatkozó igazgatási jogkör (pl. építési engedélyek kiadása, a hátrányos helyzetű emberek védelme stb.), a közösségi tulajdonnal való gazdálkodás, a helyi adók beszedése, számos közintézmény (pl. iskola) fenntartása. A képviselő testületi ülések nyilvánosak, sőt évente egyszer minden önkormányzat köteles úgynevezett nyilvános közmeghallgatást - fórumot vagy falugyűlést - tartani. Ennek alkalmával bárki kérdést intézhet az önkormányzat tagjaihoz.</p>
kiegészítés	<p>263</p> <p>Mire vonatkozik az alábbi meghatározás:</p> <p>„A [...] olyan szociális képződmény, amely térben elkülönülten létezik, amelyre sajátos minőség, érdekstruktúra, hierarchia, rétegtagoltság jellemző. Céljait, szándékait önszerveződése révén valósítja meg, érdekeinek érvényesítését autonóm módon realizálja a makrogazdaság és -társadalom intézményrendszerén belül.”</p> <p>(1) Bennlakásos intézmény, (2) ipartestület, (3) helyi társadalom, (4) sportegyesületek és sportkörök szervezete</p>	<p>(3) helyi társadalom</p>

fogalom-meghatározás	264 Határozza meg a helyi társadalom fogalmát maximum 100 szóban!	A helyi társadalom polgárait alá-, fölé- és mellérendeltségi viszonyok fogják össze, különböző, többségében "klien-si" együttműködő kapcsolatok fűzik egymással szoros szövevényekbe. E kapcsolatok védelmet és támogatást nyújtanak azoknak, életvitelükben realizálják, akik elfogadják a helyi társadalom dinamikáját, erőviszonyainak adottságait, változásait, a különböző csoportok együttműködéséből, rivalizálásából kialakult játékszabályokat, a hagyományok normáit.
esszé	265 Jellemeze a magyar önkormányzati rendszer legfontosabb elemeit és működését maximum 150 szóban!	Jelenleg több mint négyezer település van Magyarországon. Ebből körülbelül háromezer rendelkezik önálló állami hivatalszervezettel, úgynevezett települési önkormányzattal. Budapest esetében az egyes kerületek önálló települési egységnek számítanak. A helyi önkormányzatok hatáskörébe tartoznak a lakosságot közvetlenül érintő ügyek. Vannak azonban olyan társadalmi szükségletek is, amelyek hatékonyan csak nagyobb körzetek együttműködésével, összehangolt fejlesztésével elégíthetők ki. Ilyen feladatot jelent például a kórházi betegellátás, a nagyobb múzeumok fenntartása, egyes középiskolák működtetése vagy a távolsági közlekedés megszervezése. Ezeket a problémákat oldják meg a területi önkormányzatok, a fővárosi és a megyei testületek. Az utóbbi időben megszerveződtek az ún. kisebbségi önkormányzatok is, amelyek a települések etnikai kisebbségeinek (szlovákoknak, németeknek, romáknak) érdekvédelmét szolgálják.

Általános pedagógia és didaktika

Témakör/feladat Kérdéstípus	Rendszerszemlélet a pedagógiában. A neveléstudomány alapkérdései	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	211 „A rendszer nem több mint elemeinek halmaza, fontos sajátossága az elemek közötti kapcsolat. „	Nem igaz! A kapcsolatot a szerkezet és a rendszerben végbemenő folyamatok adják. A rendszer viszonylag önálló, elkülönült, környezetétől pereme választja el. Ezen keresztül a környezettel kölcsönhatásban áll, anyagot és/v. energiát és/v. információt cserél.
összehasonlítás	212 „A rendszerek viselkedését az időben egymást követő állapotok alkotják: lehet aktív v. passzív, működő, fejlődő, önszervező, önfejlesztő.” <i>Jellemezze a passzív és az önfejlesztő pedagógiai rendszereket 100 szóban!</i>	<i>Passzív:</i> Változásra, tanulásra képtelen. A cél a meglévő állapot megőrzése, entrópiára való törekvés! A környezet igényeire nem képes reagálni! <i>Önfejlesztő:</i> tanuló szervezet, nyitott a változásra, a külső megrendelésekkel szemben elfogadó, arra rugalmasan reagál.
kiegészítés	213 A tanítás-tanulás rendszer szerű működésének különösen öt vonása emelhető ki Báthory Zoltán szerint: 1. A [...] tanulási rendszerkapcsolatok feltárása. 2. A tanítási cél és a [...] kongruenciájának biztosítása. 3. A visszajelentési mechanizmus beépítése révén a rendszer [...] önszabályozási és önfejlesztési képességének a megalapozása. 4. A pedagógusok eredeti tanulásszervezői szerepének megalapozása, összhangban a centrális és a [...] tantervfejlesztés gyakorlatának kialakításával. 5. A szűkebb és tágabb [...] hatásmechanizmusok szerves beillesztése a tanítás-tanulás folyamatába, eseményeibe.	1. A [d]- tanulási rendszerkapcsolatok feltárása. 2. A tanítási cél és a [c]- kongruenciájának biztosítása. 3. A visszajelentési mechanizmus beépítése révén a rendszer [a]-, önszabályozási és önfejlesztési képességének a megalapozása. 4. A pedagógusok eredeti tanulásszervezői szerepének megalapozása, összhangban a centrális és a [b]- tantervfejlesztés gyakorlatának kialakításával. 5. A szűkebb és tágabb [e]- hatásmechanizmusok szerves beillesztése a tanítás-tanulás folyamatába, eseményeibe.

	<p>a) önirányítási, b) helyi, iskolai, c) tanulási eredmény, d) tanítási, e) társadalmi környezeti</p> <p><i>Minden szempontból kiemeljük egy szót és ezek sorrendjét felcseréljük. Írja be a megfelelő kifejezések betűjelét az üres mezőbe!</i></p>	
fogalom-meghatározás	<p>214</p> <p>Határozza meg a komprehenzív (egységes) iskola fogalmát max. 100 szóban!</p>	<p>A kifejezés a latin <i>átfogó</i> szóból származik. Olyan isk., amely átfogja egy adott lakókörzet valamennyi isk.-korú gyermekét a tan kötelezettség lehetőleg teljes időtartamában. Egyetlen szervezet, amely azonban belül erősen differenciált: alkalmazkodni igyekszik az eltérő érdeklődésekhez, teljesítőképességekhez, tanulási ütemekhez. Voltaképpen több isk.-típus feladatait vállalja magára, amelyek a tagolt iskolarendszerekben egymástól elkülönülten léteznek.</p>
esszé	<p>215</p> <p>Lehet-e az iskolában terjedő erőszakra hivatkozva egy szülőknél gyereket otthon oktatnia?</p> <p>Gyűjtsön érveket az otthon-tanítás és az iskolai tanítás mellett! Max 200 szóban!</p>	<p>Az otthonoktatás az oktatás olyan formája, ahol a gyermek nem az iskolai tanórákat látogatja; ehelyett otthon (múzeumban, természetben, a városokban, stb.) tanul a szüleivel - az esetek többségében az édesanyjával vagy egy általuk megbízott személlyel/személyekkel. Bevett gyakorlatnak számít, hogy bizonyos speciális tárgyakat, (pl. rajz, ének, idegen nyelv) szakember tanít, de az oktatás jobbára a családban folyik. Az otthonoktatás lényege, hogy a szülők teljes felelősséget vállalnak a gyermek fejlődéséért és tanításáért.</p> <p>A leggyakoribb okok, ami miatt a szülők az otthoni tanítást választják:</p>

		<p>a) hitbéli (vallási) okokból, b) úgy gondolják, hogy jobb oktatásban részesíthetik a gyermeket, c) személyiségfejlesztés és erkölcsi értékrend átadása céljából, d) gyenge tanulási körülmények az állami iskolákban; e) családi kapcsolatok elmélyítése, a szorosabb gyermek-szülő kapcsolat kialakítása érdekében, f) a gyermek és azonos korú társainak felügyelt interakciója miatt, g) biztonságosabb környezet biztosítása, mely mentes a fizikai erőszaktól, a drogoktól, az alkoholtól, a lelki terrortól és a korai szexualitástól h) a fegyelmezés hiánya miatt az állami iskolákban</p> <p>Az állami oktatás előnyei közé a szülők</p> <p>a) az esetenként jobb tanárokat b) az olcsóbb, állam által finanszírozott oktatást c) a jobban felszerelt laborokat d) az állami oktatásnak a szülő szempontjából való kényelmességét e) a csoport húzóerejét f) és az állam által támogatott speciális tevékenységeket (zene, sport) sorolták fel.</p>
--	--	---

Témakör/feladat Kérdéstípus	A nevelési folyamat értelmezése. Nevelési értékek. A nevelési folyamatok, a tapasztalás és a meggyőzés gyakorlata	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	<p>221</p> <p>Két állítást olvashat az alábbiakban. Kérdés, hogy ugyanarra vonatkozik-e a két állítás, ha igen mire?</p> <p>(1) Rövid megfogalmazásban: a ~ a társadalmilag releváns egyéni képességek intenzív fejlesztése.</p> <p>(2) A ~ az emberi erőforrásokat termelő folyamatok egyike.</p>	Igen, a nevelés fogalmának kétféle meghatározása!
összehasonlítás	<p>222</p> <p>Hasonlítsa össze az iskola <i>manifeszt</i> (kinyilvánított) funkcióit és a működésével szemben támasztott <i>latens</i> (rejtett) elvárásokat max. 100 szóban!</p>	<p>Manifeszt (kinyilvánított) funkciónak nevezzük az iskolának azt a működését, melyet hivatalosan megfogalmazott elvárások, igények alapján teljesít. Ezeket az elvárásokat pontosítja néhány olyan <i>dokumentum</i>, amelyet az iskola számára fogalmaztak meg, illetve az iskola meg kell fogalmazzon önmaga számára. A szükségletekre adott másik válaszviselkedés a nem hivatalos vagy latens funkciók kielégítése. A latens (rejtett) funkció sohasem jelenik meg tisztán. Olyan erőterben valósul meg, amelyet a hivatalosan meg nem fogalmazott – de azért élő és nagyon is ható – elvárások alkotnak. Ha a manifeszt és a rejtett funkció egymást zavarja, diszfunkcióról beszélünk.</p>

kiegészítés	<p>223</p> <p>Az alábbi sorokban egy szót kell minden kipontozott helyre beírni, melyik az a szó?</p> <p>„Minden sikeres cselekvés a [...] növekedéséhez vezet, és fordítva, a halmozott sikertelenség csökkenti a [...] érzését. A [...] érzés hiánya esetén beszélünk tanult reménytelenségről, amely lehet kedvezőtlen társadalmi szociális helyzet, egyéb környezeti ártalmak, illetve a megküzdés képessége hiányának következménye.”</p> <p>a) alkalmasság b) illetékesség c) képesség d) kompetencia e) teljesítmény</p>	kompetencia
fogalom-meghatározás	<p>224.1</p> <p>Határozza meg az előítélet fogalmát! Max 200 szóban!</p>	<p><i>Előítélet:</i> Az előítélet a tapasztalatot nélkülöző állásfoglalás, ami éppen az előítélet tárgyával szembeni ellenállás miatt állít akadályokat az ismeretszerzésben. Ha nem ismerjük azokat az okokat és előzményeket, amelyek mások viselkedését meghatározzák, félelmeinknek kiszolgáltatva cselekszünk.</p> <p>Ellenségesség egy személlyel kapcsolatban azért, mert az illető egy bizonyos csoport tagja. Kifejeződhet szóban, a kapcsolatok elkerülésében, hátrányos megkülönböztetésben, erőszakban, a társadalmi intézmények működésében, vagy az egyes személyek viselkedésében. Az előítéletek különböző pszichológiai szükségletekből eredhetnek: szolgálhatnak a fennálló viszonyok igazolására, fenntarthatják a pozitív énkép iránti szükségletet (ha lenéz egy külső cso-</p>

		<p>portot, akkor a sajátját pozitívabbnak értékelheti), vagy szolgálhatják a csoporthoz tartozás kifejezését is (ugyanazokat utálom, mint a csoportom többi tagja, tehát közējük tartozom). Az előítéletesség személyiség háttérét Adorno és munkatársai tanulmányozták: az <i>autoritáriánus (tekintélyelvű) személyiség</i> kialakulását és szerkezetét tanulmányozva feltételezték, hogy a szélsőséges előítéletesség eredete a gyerekkori konfliktusokban keresendő. Az ilyen személyek olyan családokban nőttek fel, ahol a szülők görcsösen ragaszkodtak a fegyelmemhez és a konvenciókhoz, alávetették magukat a tekintély szavának. A rideg és büntető viselkedésük miatt a gyerekekben ellenséges indulatok gyülemlettek fel, de nem fejezhették azokat ki szüleikkel szemben. Eredményeik azt mutatják, hogy az antiszemita személyek általában minden külső csoporttal szemben előítéletesek. Alávetik magukat a tekintélynek, lenézik és agresszívek azokkal szemben, akik tőlük különböznek.</p>
<p>fogalom-meghatározás</p>	<p>224.2 „A nevelés lehetséges és szükséges” <i>Fejtse ki, mi a pedagógia mai álláspontja ezzel a kijelentéssel kapcsolatban?!</i></p>	<p>A személyiséget külső (környezeti) hatások alakítják, amelyek csak a személyiségben meglévő belső feltételeken keresztül válnak a személyiség részeivé az emberi tevékenység révén. Ha személyiséget külső (környezeti) hatások formálják, akkor ezeket a hatásokat megszervezve, céltudatosá és tervszerűvé téve formálhatjuk a személyiséget. A nevelés tehát <u>lehetséges</u>. A belső feltételek maguk is a korábbi külső hatások eredményeként</p>

		alakulnak ki, ezért <u>szükséges</u> , hogy szinte a születése pillanatától kezdve folyamatosan céltudatos, tervszerű és szervezett hatások érijék az egyént.
esszé	<p>225</p> <p>„Munkánk nem az, hogy munkásokat produkáljunk - hanem az, hogy gondolkodókat bocsássunk útjukra, akik tudnak majd dolgozni.”</p> <p><i>Mutassa be a közoktatás szerepét az egész életen át tartó (life long learning) tanulás megvalósításában! Max. 100 szóban!</i></p>	<p>A jól tanító iskola ideájához a legtöbbünkben még ma is a képzet társul leginkább, hogy itt sokat - esetleg más iskolákkal összevetve nagyon sokat - tanulnak/tak a diákok. Nem pedig az, hogy egy-egy iskola megszerettette a gyerekekkel a tanulást azáltal, hogy tanulni tanítottta meg diákjait.</p> <p>Pedig a közoktatási rendszer akkor teljesíti a legmagasabb szakmai színvonalon, ha a képzés célja önmaga belsővé tévése! Az ún. self-directed learning, az önirányító tanulás, az önképzés potenciálja a mindenkorai képzés legfontosabb minőség-mutatója.</p>

Témakör/feladat Kérdéstípus	Társadalmi tényezők a nevelés folyamatában. A nevelés módszerei és eszközei	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	<p>231</p> <p>Az alábbiakban három állítást olvashat! Kérdés: ezek egymást kizáró kijelentések, vagy együttesen is megvalósulhatnak?</p> <p>a) Igen? b) Nem?</p> <p>A) Szívesen tanulok azért, hogy tudjak valamiről: ismerjem a különböző dolgok, jelenségek, események közötti összefüggéseket, azaz tanulhatok valamit pusztán a tudás örömeért!</p> <p>B) Tanulhatok azért, hogy hasznosítsam a megszerzett ismereteimet!</p>	<p>Igen, ezek nem egymást kizáró tanulási célok, de kötelezően esnek mindig egybe!</p>

	C) Tanulhatok azért is, hogy képesítést szerezzek valamilyen foglalkozás gyakorlásához!	
összehasonlítás	<p>232</p> <p>Hasonlítsa össze az <i>individuális</i>, a <i>versenyztető</i> és az <i>együttműködésre építő</i> tanulás-szervezés előnyeit és hátrányait! Max 200 szóban!</p>	<p>Egy-egy tanulót a fókuszába állító, ún. <i>individuális</i> módszer előnyei:</p> <p>segíti a problémamegoldó képesség fejlesztését, alkalmanként nagyobb egyéni sikerélményhez vezethet, egyszerűbb tanári munkát igényel (viszonylag könnyű tanítási stratégiát kidolgozni), elmélyült munkára ad lehetőséget, lehetőséget biztosít az egyéni haladási ütem szerinti tanulásra, s ennek révén a tanuló feltételezhetően önállóbbá válik.</p> <p>Hátránya: elszigetelődéshez, bezűküléshez, megmerevedéshez vezethet, az esetleges kudarc feldolgozása nehéz, a csoportélmény hiányában a sikerben való osztozás élménye csorbul, önzésre hajlamosít, hiányzik a visszajelzés, mások segítsége, nem járul hozzá a kooperációs és konszenzus-kereső képesség fejlesztéséhez.</p> <p>A <i>versenyztető</i> megoldás arra hivatkozik, hogy az élet is egy verseny, kitartásra ösztönöz, erőfeszítésre készítet, segít a világos kompetencia-rend felismerésében (tudom, hogy mire igen, s mire nem vagyok képes). Sikerélményt ad, általa a világ mérhetővé válik, erősíti a szabálytudatot, pontosságra, koncentrációra szoktat, hozzájárul az önmagam eladhatóságának megtapasztalásához, azaz várhatóan jobb önérvényesítővé tesz.</p> <p>Hátrányai: jelentős stressz-terhelés, győzni csak az esélyesek fognak, s aki reménytelennek ítéli a helyzetét,</p>

		<p>könnyen feladhatja, egy oldalról kasztosodáshoz, más oldalról fásultsághoz vezethet, bizonytalan, vagy tisztázatlan feltételek között „élelmességre” ösztönözhet, a bekövetkező kudarcok hamar járhatnak önértékelési válsággal, s a verseny rombolhatja a csoportkohéziót.</p> <p>Az <i>együttműködésre építő</i> megoldás alkalmazása kevés kockázattal jár. Ismeretlensége miatt esetleg a környezet értetlensége, ellenállása kísérheti, idő- és eszközigényesebb, mint az előzőekben tárgyaltak, koncentráltabb tanári irányítást vár el, az eredmények értékelése is nehezebb. Előnyei: fejleszti az együttműködési képességet, toleranciára, empátiára és önfegyelemre nevel. Módot kínál a csoportérdekek felismerésére, ön- és mások értékeinek felismerésére, fejleszti a felelősségtudatot, tényleges közösségformáló erőként hat.</p>
kiegészítés	<p>233</p> <p>Párosítsa az alábbi tudományterületeket a rájuk vonatkozó meghatározásokkal!</p> <p>... (1) A nevelés szociológiája.</p> <p>... (2) Iskolaszociológia</p> <p>... (3) Pedagógiai szociológia.</p> <p>... (4) Az oktatásügy szociológiája</p> <p>a) A társadalmi változás – növekedés - fejlődés, a társadalmi integráció, a társadalmi mobilitás folyamatait vizsgálja.</p> <p>b) Ez a kifejezés azt hangsúlyozza, hogy ez a szakszociológia egyfajta neveléstudomány, ill. annak sajátos része. Azoknak a társadalmi közösségeknek a szociológiai</p>	<p>(1) – c)</p> <p>(2) – d)</p> <p>(3) – b)</p> <p>(4) – a)</p>

	<p>elemzését értjük rajta, amelyek körülveszik a gyermeket (elsősorban a tanulót), és meghatározzák iskolán kívüli – sőt nagyrészt iskolán belüli – életét, teljesítményeit, pályafutását.</p> <p>c) Itt azokról a legátfogóbb összefüggésekről van szó, amelyek a nevelés – mint a társadalomba való bevezetés – folyamatát szükségessé és lehetővé teszik. Alapkérdése: hogyan „termelik újra” viszonyaikat a társadalom tagjai egy-egy gazdasági-társadalmi alakulat története során.</p> <p>d) Megkeresi az oktatásügyi (nevelési) intézmények helyét a társadalmi szervezetek között. Föltárja a szervezetek általános vonásait, megismertet azokkal a hasonlóságokkal, amelyek minden szervezetben, így az iskolában is megtalálhatók. (Pl.: hierarchia, a tanár-diák viszony, az iskolai rendbontások stb.). azokat a vonatkozásokat jelenti, amelyek az oktatási rendszert a nagy társadalmi mozgásokhoz és folyamatokhoz kapcsolják.</p>	
fogalom-meghatározás	<p>234 Kik az oktatási intézmény partnerei?</p>	<p>Az oktatási intézmények esetében un. belső és külső partnereket különböztetünk meg! Az első körbe a diákok és alkalmazottak, az utóbbiba a tanulók szülei, és iskolahasználók, az adott fokozatot megelőző szintet – ahonnan a gyerekek érkeznek - és azt a szintet, ahová a tanulók a fokozat bejezése után járhatnak – képviselő intézmények, vmint. a helyi társadalom minden tagja, aki valamilyen módon hozzájárul, például adófizetéssel az oktatási szolgáltatások fenntartásához, vagy más módon érintett annak sikerességében.</p>

esszé	235 Az alábbi táblázat a tanulási négy típusát mutatja be Weirert felosztásában.	A tanulás könnyebbé válik, ha előzetesen strukturált tanulási segítséget, strukturáló elveket (advance organizers) építenek fel: – bemutatják a tanítási-tanulási folyamat témáját és célját, – kapcsolatot keresnek a kognitív struktúrában már rendelkezésre álló ismeretekkel, – segítik a megtanulandó jelentés elmélyítését, – hangsúlyozzák a már korábban megtanult és az új ismeretek közötti különbségeket.									
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Tanulás</th> <th>Értelem nélküli</th> <th>Értelemgazdag</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Receptív</td> <td>Mechanikus fejből való megtanulás.</td> <td>A szóban közvetített információt a tanulók megértik, vagyis a kognitív struktúráikba illesztik.</td> </tr> <tr> <td>Felfedező-ses</td> <td>A kísérletezésen és tévedésen alapuló feladatmegoldást nem értik meg a tanulók, azaz nem illeszthetők be a kognitív struktúráikba.</td> <td>A tanuló önállóan oldja meg a problémát és érti meg a módszert, ami azt jelenti, hogy beilleszti kognitív struktúrájába.</td> </tr> </tbody> </table>	Tanulás	Értelem nélküli	Értelemgazdag	Receptív	Mechanikus fejből való megtanulás.	A szóban közvetített információt a tanulók megértik, vagyis a kognitív struktúráikba illesztik.	Felfedező-ses	A kísérletezésen és tévedésen alapuló feladatmegoldást nem értik meg a tanulók, azaz nem illeszthetők be a kognitív struktúráikba.	A tanuló önállóan oldja meg a problémát és érti meg a módszert, ami azt jelenti, hogy beilleszti kognitív struktúrájába.	Milyen feladatai lehetnek pedagógusoknak a hatékony tanulástámogatásban? Fogalmazza meg javaslatait 100 szóban!
Tanulás	Értelem nélküli	Értelemgazdag									
Receptív	Mechanikus fejből való megtanulás.	A szóban közvetített információt a tanulók megértik, vagyis a kognitív struktúráikba illesztik.									
Felfedező-ses	A kísérletezésen és tévedésen alapuló feladatmegoldást nem értik meg a tanulók, azaz nem illeszthetők be a kognitív struktúráikba.	A tanuló önállóan oldja meg a problémát és érti meg a módszert, ami azt jelenti, hogy beilleszti kognitív struktúrájába.									

Témakör/feladat Kérdéstípus	Speciális nevelési helyzetek, feladatok. Nevelési hatások, módszerek. A nehezen nevelhetőség problematikája	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	241 A szakemberek körében létezik a devianciának egy általánosabb megközelítése, amely minden, a többség által „normálisnak” minősített magatartástól való eltérést devianciának nevez.	Igen, igaz. E szemlélet szerint a deviancia pozitív tartalmú is lehet. Pozitív tartalmú devianciáról beszélhetünk pl. saját kortársaikkal konfliktusba kerülő újjítók, zsenik esetében.
összehasonlítás	242 Keressen a tanítók, tanárok munkájához hasonló, vagy annál komplexebb foglalkozást! Hasonlítsa össze a pap, a pszichológus, a szívsebész és a tanárok munkáját!	Az első: a tanár 25-30 izgmozgó tanulóval foglalkozik az osztályban – egy sebészeti műtőben két orvos, egy altató, és két nővér dolgozik egy csapatban, egy páciensen – aki alszik. A műtő létszám-aránya 5:1, az osztályé 1:25; kérdés: hány tanulóval lenne

		<p>képes foglalkozni a tanár, ha tanulóit korábban elaltatták?!</p> <p>A pap, a pszichológus elkötelezett, saját akaratából vele együttműködni szándékozó emberekkel kerül kapcsolatba, ha ez nem így lenne, akkor mindig gondoskodni tud a személyesség feltételeinek megteremtéséről!</p>
kiegészítés	<p>243</p> <p>Kutatási tapasztalatok szerint a pedagógusok munkájuk során általában a következő konfliktuskezelési módokat alkalmazzák:</p> <p>Élnek [...] helyzetükkel (mesterségesen lezárják a problémát, büntetnek, gúnyolódnak stb.), sértetten, [...] alapon reagálnak, [...] figyelmen kívül hagyják a problémát, megértően [...] a helyzetet, a konfliktuspartnerrel (kolléga, tanuló, szülő stb.) együttműködve keresik a [...] lehetőségeket, [...] (pl. diákvezető, a tanulócsoporthoz befolyásos tagjai, az érintettek barátai) segítséget vesznek igénybe.</p> <p>a) közvetítői, b) indulati, c) megoldási, d) hatalmi, e) elkerülik, f) kezelik</p> <p>Minden mód leírásából kiemeltünk egy szót és ezek sorrendjét felcseréltük. Írja be a megfelelő kifejezések betűjelét az üres mezőkbe!</p>	<p>Élnek [d]- helyzetükkel (mesterségesen lezárják a problémát, büntetnek, gúnyolódnak stb.), sértetten, [b]- alapon reagálnak, [e]-, figyelmen kívül hagyják a problémát, megértően [f]- a helyzetet, a konfliktuspartnerrel (kolléga, tanuló, szülő stb.) együttműködve keresik a [c]- lehetőségeket, [a]- (pl. diákvezető, a tanulócsoporthoz befolyásos tagjai, az érintettek barátai) segítséget vesznek igénybe.</p>
fogalom-meghatározás	<p>244</p> <p>Mi a kapcsolat a szegregáció és a szelektív oktatás között?</p>	<p>Az iskolatípusonkénti szegregáció eszköze a szelektív oktatási rendszer: eredményeképp bizonyos előnyöket nyújtó iskolatípusokba úgy állapítják meg a belépés feltételeit, hogy oda ne vagy csak kivételes esetekben kerülhessenek be nemkívánatos csoporthoz tartozó fiatalok.</p>

<p>esszé</p>	<p>245 Mi a kapcsolat a gyerekek teljesítménye és viselkedési zavarai között? <i>Értelmezze az összefüggést max 150 szóban!</i></p>	<p>A viselkedészavarok, magatartászavarok kialakulásában biológiai, pszichológiai, szociális okok játszhatnak szerepet. Az ártalmak és a tünetek közt nem mindig állapítható meg egyértelmű összefüggés. Némely ártalom és tünet között ugyanakkor bizonyos mértékű együttjárás tapasztalható. Így pl. a testvérfeltékenység gyakran jár együtt éjszakai ágybavizeléssel, vagy pl. az ingerszegény környezet hospitalizációs szindrómával. A gyermekek fejlődését károsító ártalmak a viselkedészavarok rendkívül széles skáláján nyilvánulhatnak meg, pl. az enyhe szorongástól a súlyos neurotikus tünetekig, az egyszeri/többszöri elcsavargástól a társadalomellenes tettekig, az enyhébb kényszerektől, fóbiáktól a súlyosabb pszichotikus megnyilvánulásokig. A teljesítmény- és viselkedészavarok között sajátos kölcsönkapcsolat van. A viselkedészavarral küzdő gyermek rendszerint alulteljesít, a teljesítményzavarral, tanulási zavarral küzdő pedig előbb-utóbb viselkedészavarokat is mutat. Megfelelő szakmai segítséggel a teljesítmény- és viselkedészavarok enyhíthetők, kompenzálhatók, megszüntethetők az iskolai teljesítményzavarok.</p>
--------------	--	--

Témakör/feladat Kérdéstípus	A tevékenység és a tudás. A tanulás pedagógiai kérdései. A tanítási–tanulási folyamat funkciói, szervezése	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	251 „A tanulás célja ön maga felleslegessé tévése!”	Hamis! Helyes fogalmazás szerint a tanulás belsővé tévése a lehetséges cél!
összehasonlítás	252 A törzsi közösségekben a beavatás és előkészületei nemcsak meghatározott életkori szakaszban, meghatározott ideig, elkülönített helyen, a „beavató ember” irányításával folynak, hanem bizonyos értelemben a közösség által kodifikált tartalommal, közösségi ellenőrzés mellett is. A szellemi és a fizikai erőpróbák nyilvánosak. A sikeres próbatétel gyökeresen megváltoztatja az egyed csoportbeli státusát: felelőtlen gyermekből „hivatalosan” is felelős (kötelezettségeit teljesíteni képes) felnőtté válik. <i>Lát-e ennek megfelelő funkciót betöltő tevékenységeket, ill. helyzeteket a modern társadalomban? Melyek ezek? Soroljon fel közülük néhányat és mutassa be a párhuzamot max 100 szóban!</i>	Valójában minden vizsgaszerű számonkérés hordozza az összehasonlítás lehetőségét, de közülük is az ún. képesítő vizsgák tekinthetők párhuzamos helyzetnek!
kiegészítés	253 Egészítse ki az alábbi összetett kifejezéseket egy közös szóval, mi az? egységes [...] rugalmas [...] differenciált [...] keret [...] látens[...] a) tanmenet b) eljárásrend c) képzési program d) tanterv e) menetrend	d) tanterv
fogalom-meghatározás	254 Bloom taxonómiája nagy népszerűségnek örvend a tanítás elméletével foglalkozó szakírók körében, miért? <i>Adjon max. 200 szavas magyarázatot!</i>	Bloom taxonómia három területe: 1. Értelmi nevelés területe (kognitív szféra) a) Ismeret b) Jártasság c) Alkalmazás d) Magasabb rendű műveletek

		<p>2. Érzelmi nevelés terület (af-fektív szféra)</p> <p>3. Tevékenységek tanulá-sának területe (Pszichomoto-ros szféra)</p> <p>Értelmi nevelés: ismeret, megértés, alkalmazás maga-sabb rendű műveletek (analízis, szintézis, értékelés, kreativitás)</p>
esszé	<p>255</p> <p>Hol keressük az oktatás eredményeit?</p> <p><i>Írjon egy max. 200 szavas esz-szét arról, hogy ön szerint mit lehet a z oktatás eredményének tekinteni?</i></p>	<p>Az intézményes nevelés-ok-tatás eredményeit az intéz-mények egész tevékenysége által a gyerekek/fiatalok - óvodások, tanulók, hallgatók - szociokulturális minőségé-ben létrehozott változások testesítik meg. Az oktatás eredménye objektíválható módon egyszerűbben, a ne-velés eredménye a személyi-séget érő összetett hatások és a hatások kölcsönhatásai miatt bonyolultabban mutat-ható ki.</p> <p>Napjainkban a munkaadók olyan alkalmazottakat keres-nek, akik képesek kommu-nikálni, gondolkodni és ta-nulni. A munkavállaláshoz, az alkalmazáshoz szükséges gyakorlottságok - ismeretek, jártasságok és képességek - rajzolja meg az oktatás által biztosítandó, kifejlesztendő gyakorlottságokat; e szük-séglet követelményeihez kell igazítani a kínálatot. A fog-lalkoztathatóság paraméterei határozzák meg a személy önmenedzselési képességét; pozitív attitűdök és viselke-dés, felelősségérzet és alkal-mazkodóképesség egyaránt szükséges az állásszerzés-hez. Ugyancsak követelmény a csoportban való munka-végzés képessége, rutinja - a szervezeti célok elérése ér-dekében, csoportkultúrában végzett munka, a másokkal együtt való tervezés és dön-</p>

		téshozatal készsége, hajlandóság csoportérdekeknek megfelelő megoldás keresésére, tudni kell csoportot ösztönözni a nagyobb teljesítmény elérésére.
--	--	---

Témakör/feladat Kérdéstípus	Pedagógiai értékelés	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	<p>261</p> <p>Az értékelés olyan folyamatnak tekintendő, amely összefüggéseket keres a célok, a folyamat és a megvalósult végállapot között.</p> <p>Az elvárás és a valóság közötti megfelelés, illetve eltérés mértékéről, jellegéről adott visszajelentés alapján korrigálni lehet a célt és/vagy optimalizálni a folyamatot, valamint az eredményt.</p> <p><i>A fenti két mondat közötti összefüggés jellegét melyik állítás fejezi ki a legpontosabban:</i></p> <p>a) Egyik állítás sem igaz! b) Az első igaz, a második nem! c) Mindkét állítás igaz, de nincs közöttük összefüggés! d) Mindkét állítás igaz és közöttük szoros kölcsönhatás áll fenn!</p>	d) Mindkét állítás igaz és közöttük szoros kölcsönhatás áll fenn!
összehasonlítás	<p>262</p> <p>Jellemezze a <i>diagnosztikus</i>, a <i>fejlesztő</i> és az <i>összegző</i> értékelés közötti legfontosabb különbségeket! Max. 100 szóban!</p>	Év elején vagy nagyobb témaegységek megkezdése előtt kerül sorra a diagnosztikus értékelés; az oktatási folyamatban elforduló mérést, értékelést tekintjük fejlesztő értékelésnek; s az egyes témaegységek lezárásakor vagy év végén kerülhet sor az összegző értékelésre. Ilyenkor a tanórai tevékenység túlnyomórészt arra irányul, hogy változatos módon és eszközökkel megállapítsák a megszerzett tudás szintjét.

kiegészítés	<p>263</p> <p><i>Melyik szó fejezi ki a legpontosabban az alábbi meghatározás tartalmát?</i></p> <p>Valamilyen tény, körülmény fennállásának, meglétének hivatalos igazolására kiállított közokirat. Az iskola egyes évfolyamainak befejezése után a tanuló részére [...] -t kell kiállítani. Az egyes évfolyamok követelményeinek elsajátítását tanúsító [...] jogosítja fel a tanulót arra, hogy tanulmányait az iskola magasabb évfolyamán megkezdje.</p> <p>a) látogatási tanúsítvány b) oklevél c) bizonyítvány d) tagsági igazolvány</p>	c) bizonyítvány
fogalom-meghatározás	<p>264</p> <p>Határozza meg az ellenőrző értékelés fogalmát max 100 szóban!</p>	<p>Az oktatási folyamat bármely szakaszában szükség lehet a tanuló teljesítményéről történő információszerezésre és a teljesítmény értékelésére; emellett időnként dominánssá válhat, és önálló didaktikai feladatként is megjelenhet. Az értékelés viszonyítási alapjának egyik válfaja az, amikor a teljesítményt a követelményekkel vetjük egybe (kritériumorientált értékelés). Másik változatában a tanulók teljesítményeit egy kiválasztott populáció (népesség) átlagához mint normához viszonyítják (normaorientált értékelés).</p>
esszé	<p>265</p> <p>Készítsen – max. 200 szóban – javaslatot egy diagnosztikus értékelésre, arról, hogy egy iskolában hogyan érvényesülnek a diákok jogai!</p>	<p>A <i>diagnosztikus értékelés</i>: a görög-latin gyökerű 'kóris-me' szóból származik, s jelenti mindazon folyamatok, eljárások és intézkedések összességét, melyek a pedagógiai folyamat adott szakaszának eredményeit, problé-</p>

		<p>máit tárják fel. A diagnosztikus értékelés fő funkciója olyan módosító stratégiák megalapozása, melyek feladata a döntés-előkészítés. Ilyenkor a feltételeknek, illetve az egyének és csoportok jellemzőinek megváltoztatásához, fejlesztéséhez kívánunk információkat gyűjteni. (Pl. ha az alapkérdés az, hogy a tanuló elérte-e a továbbhaladáshoz szükséges teljesítményszintet, vagy kompenzáló, illetve dúsító, tehetséggondozó foglalkozásokon kell részt vennie.)</p> <p>A <i>diákjogok</i> alatt a tanulók jogainak összességét értjük. Ez lényegében az állampolgári, a gyermeki és ezen belül a tanulói jogok speciális keveréke. Ily módon a diákjogoknak éppúgy forrása például a Polgári Törvénykönyv, mint a Gyermek Jogairól szóló Egyezmény vagy egy iskolai házirend. A diagnosztikus értékelés segítségével megállapítható, hogy a <i>diák</i> mint az oktatási-nevelési szolgáltatási folyamat igénybevevője (<i>közvetlen partnere</i>) érdekeinek artikulálásához, érvényesítéséhez a meglévő diákjogok szükségesek és elégségesek-e?</p>
--	--	---

Andragógia

Témakör/feladat Kérdéstípus	Az andragógia kialakulása, színterei, ágazatai	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	611 Az <i>andragógia</i> szó az <i>androsz</i> görög férfi és a <i>gogosz</i> görög vezető szó összevonásából keletkezett!	Igaz!

összehasonlítás	612 Hasonlítsa össze a hagyományos és a tréningeken zajló képzések jellemzőit!		Hagyományos osztálytermi szituáció	Tréning
		Az oktató szükséges szakmai kompetenciái	Elsősorban a tárgyra vonatkozóan képzett.	Elsősorban szociálisan kompetens személy, aki a tárgyra vonatkozóan is képzett.
		Szerepviszonyok oktató és hallgató között	A tudást osztó és a tudást befogadók közt áll fenn, függőség jellemzi.	Partneri, egyenrangú, minden fél egyformán befolyásolhatja az eseményeket.
		A fejlesztés fókusza	A tananyagban előírt ismeretek átadása, a csoport ismereti szintjének megfelelően.	A résztvevők eddig elért személyes készségszintjéről való továbblépés, mindenki számára egyéni úton.
		Csoporthatások	Esetenként segíthetik a tanulási folyamatot, ami az atomizált csoportban is létrejön.	Alapvetően a csoportdinamikai folyamat részeként valósul meg a tanulás.
		Léggörteremtés	A függő helyzet miatt a léggör javítása bár segíti, de alapvetően nem befolyásolja a folyamatot.	Bizalomteli, pozitív, elfogadó léggör hiányában a tanulás nem jön létre.
		A tanulás szintjei	Elsősorban kognitív, másodsorban érzelmi vonatkozású.	Elsősorban viselkedési és érzelmi, másodsorban – módszertől függően – kognitív vonatkozású.
		Motiválás	Célja a figyelem, az érdeklődés fenntartása.	Célja a személyes fejlődés iránti hajlandóság fenntartása.

		<table border="1"> <tr> <td>Személyesség szintje az oktató oldalán</td> <td>Magas intimitású helyzet, a személyes érintettség kölcsönös, a tréner nyitottsága nem megkerülhető.</td> <td>A képző személyes szándékaitól függő.</td> </tr> <tr> <td>Személyesség szintje a hallgató oldalán</td> <td>Előadás esetén minimális, a passzív befogadói szerepből következik, interaktív módszerek esetén a véleményformálással nő a nyitottság.</td> <td>A módszer működése minden résztvevőtől jelentős nyitottságot igényel, a személyes kockázati szint magas.</td> </tr> <tr> <td>A kimenet szabályozhatósága</td> <td>A kurzus tananyagának felépítésével és értékeléssel biztosítható a megszerzett tudás.</td> <td>Teljes mértékben a résztvevők motivációjától függ, a tréner feladata ezek mozgósítása, mederbe terelése.</td> </tr> <tr> <td>Visszacsatolás</td> <td>A tanulási folyamat része, a tanár, mint értékelő feladata.</td> <td>Csak a személyes benyomások közlése, minden résztvevő feladata, a tréneri értékelés mind egyénileg, mind csoportosan ellenjavallt.</td> </tr> <tr> <td>Hatása a csoportbeli kapcsolatokra</td> <td>A résztvevők saját kezdeményezésének függvénye, lassan kialakuló spontán folyamat.</td> <td>A módszer alapja, az eredményes tréning „mellékterméke” egy szorosan összetartozó, magas intimitású, együttműködésre képes csoport.</td> </tr> <tr> <td>Szubjektív vélemény a hallgatók oldalán</td> <td>A tudást „kaptam”.</td> <td>A tudást „megszereztem”.</td> </tr> <tr> <td>Szubjektív vélemény az oktató oldalán</td> <td>Az anyagot leadtam, megtanítottam.</td> <td>Elkísértem a hallgatókat fejlődési útjuk egy szakaszán.</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Jakab Julianna: Készségfejlesztő képzési módszerekről. http://www.feek.pt.hu/feek/feek/index.php?ulink</td> </tr> </table>	Személyesség szintje az oktató oldalán	Magas intimitású helyzet, a személyes érintettség kölcsönös, a tréner nyitottsága nem megkerülhető.	A képző személyes szándékaitól függő.	Személyesség szintje a hallgató oldalán	Előadás esetén minimális, a passzív befogadói szerepből következik, interaktív módszerek esetén a véleményformálással nő a nyitottság.	A módszer működése minden résztvevőtől jelentős nyitottságot igényel, a személyes kockázati szint magas.	A kimenet szabályozhatósága	A kurzus tananyagának felépítésével és értékeléssel biztosítható a megszerzett tudás.	Teljes mértékben a résztvevők motivációjától függ, a tréner feladata ezek mozgósítása, mederbe terelése.	Visszacsatolás	A tanulási folyamat része, a tanár, mint értékelő feladata.	Csak a személyes benyomások közlése, minden résztvevő feladata, a tréneri értékelés mind egyénileg, mind csoportosan ellenjavallt.	Hatása a csoportbeli kapcsolatokra	A résztvevők saját kezdeményezésének függvénye, lassan kialakuló spontán folyamat.	A módszer alapja, az eredményes tréning „mellékterméke” egy szorosan összetartozó, magas intimitású, együttműködésre képes csoport.	Szubjektív vélemény a hallgatók oldalán	A tudást „kaptam”.	A tudást „megszereztem”.	Szubjektív vélemény az oktató oldalán	Az anyagot leadtam, megtanítottam.	Elkísértem a hallgatókat fejlődési útjuk egy szakaszán.	Jakab Julianna: Készségfejlesztő képzési módszerekről. http://www.feek.pt.hu/feek/feek/index.php?ulink		
Személyesség szintje az oktató oldalán	Magas intimitású helyzet, a személyes érintettség kölcsönös, a tréner nyitottsága nem megkerülhető.	A képző személyes szándékaitól függő.																								
Személyesség szintje a hallgató oldalán	Előadás esetén minimális, a passzív befogadói szerepből következik, interaktív módszerek esetén a véleményformálással nő a nyitottság.	A módszer működése minden résztvevőtől jelentős nyitottságot igényel, a személyes kockázati szint magas.																								
A kimenet szabályozhatósága	A kurzus tananyagának felépítésével és értékeléssel biztosítható a megszerzett tudás.	Teljes mértékben a résztvevők motivációjától függ, a tréner feladata ezek mozgósítása, mederbe terelése.																								
Visszacsatolás	A tanulási folyamat része, a tanár, mint értékelő feladata.	Csak a személyes benyomások közlése, minden résztvevő feladata, a tréneri értékelés mind egyénileg, mind csoportosan ellenjavallt.																								
Hatása a csoportbeli kapcsolatokra	A résztvevők saját kezdeményezésének függvénye, lassan kialakuló spontán folyamat.	A módszer alapja, az eredményes tréning „mellékterméke” egy szorosan összetartozó, magas intimitású, együttműködésre képes csoport.																								
Szubjektív vélemény a hallgatók oldalán	A tudást „kaptam”.	A tudást „megszereztem”.																								
Szubjektív vélemény az oktató oldalán	Az anyagot leadtam, megtanítottam.	Elkísértem a hallgatókat fejlődési útjuk egy szakaszán.																								
Jakab Julianna: Készségfejlesztő képzési módszerekről. http://www.feek.pt.hu/feek/feek/index.php?ulink																										
kiegészítés	613 A szakirodalomban különféle andragógiai részdiszciplínákról lehet olvasni, soroljon fel ezek közül legalább kettőt!	Ipari, közgazdasági, munkaerő-piaci, állampolgári, politikai, szociális kérdésekkel foglalkozó, családi, gerontológiai, katonai, kriminál, és összehasonlító andragógia. Maróti Andor, Felnőttoktatási és –képzési lexikon. Bp. 2002.																								

fogalom-meghatározás	614 Határozza meg a személyközpontú felnőttképzés legfontosabb jellemzőit!	<p>Fontos jellemzője a hozzáférhetőség, a szociális érzékenység, a korlátozásmentes környezet. Módszertani alapjait a nondirektív, kliensorientált pszichológia alkalmazása adja (Carl Rogers és Thomas Gordon). A program hazai bemutatásában Klein S. játszott meghatározó szerepet. (Klein S. Ember a középpontban. Szeged, 1984. Sokszorosítás. A Kossuth Rádióban 1984. I. 12.-én elhangzott beszélgetés írott változata.)</p> <p>Az ~ -ben a tanárral szemben a tanulók növekedésébe vetett feltétlen bizalom, a kongruens (a tanár aktuális igényeinek megfelelő, az hitelesen kifejező) magatartás, a megértő, együttérző attitűd jellemzi a tanulásiirányítási szituációt.</p> <p>Tanulásszervezési szempontból fontos vonásai összefoglalva:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Inkább hallgatóközpontú, mint intézményfüggő ➤ Nem formalizált tanulási folyamat változatos eszközrendszerre támaszkodva ➤ Az önirányító tanulás, a folyamatban a tanuló felnőttnek a tanárral egyenrangú szerepet biztosít ➤ Segít a tanulási nehézségek elhárításában ➤ Több választási lehetőséget kínál a nagyobb diverzifikáció révén, amely jobban kielégíti a sajátos személyes szükségleteket ➤ <i>Felhasználóbarát</i> azáltal is, hogy a hallgatóra bízta: mikor és hogyan akar eleget tenni a tanulmányi követelményeknek ➤ A hatékony tanulási környezet megteremtése révén szöges ellentétben áll a tanárközpontú felnőttoktatási iránnyal <p>Eszik Zoltán, Felnőttoktatási és -képzési lexikon. Bp. 2002.</p>
----------------------	---	--

<p>esszé</p>	<p>615</p> <p>„Amit Jancsi nem tanult meg, azt János sem tudhatja!”</p> <p>Gyűjtsön érveket ill. ellenérveket a közmondásban rejülő – az iskolai és a felnőttkori tanulás közötti kapcsolatokra vonatkozó – összefüggés bizonyítására ill. cáfolására!</p> <p>Igaz, mert ...</p> <p>(1)</p> <p>(2)</p> <p>(3)</p> <p>Nem igaz, mert ...</p> <p>(1)</p> <p>(2)</p> <p>(3)</p>	<p><i>Igaz mert:</i></p> <p>A felnőttek oktatására és a közösségi művelődés általánosan elfogadott formáira is az a jellemző, hogy meghatározott szintű kompetenciákat igényelnek a kultúra értékeinek a befogadásában. Aki rendelkezik a kulturális kódok elsajátításának a képességével, az hozzájuthat újabb ismeretekhez, tapasztalásokhoz. A törekvések központjában az a felismerés áll, mely szerint ki-ki csak a saját kulturális „platójáról” kiindulva juthat el újabb, magasabb szintekre. Részvételre építő módszerek jellemzője, hogy a hozzáférhetőséget, a szociális érzékenységet, a korlátozásmentes környezetet állítják a központba.</p> <p><i>Nem igaz, mert:</i></p> <p>Az ún. népfőiskolai modell szerint a szociális mobilitás és a felnőttképzés szoros kapcsolatban van egymással. Ebben az egyik legfontosabb elem az “iskolából az életbe” szakaszra jellemző drasztikus váltás negatív hatásának csillapítására irányuló kezdeményezés, (pl.: Gesamtshule).</p> <p>Döntően az ilyen jellegű intézmények gyakorlatának módszeres elemzése vezetett el a hozzáférhetőség (access) kérdésének felvetéséhez. Intézményes, szemléleti vagy fizikai korlátok akadályozzák-e a felnőtteket a képzésben rejülő lehetőségek igénybevételében?</p> <p><i>Az iskoláskorúak és a felnőttek tanítása/tanulása közötti kapcsolat jellege</i></p> <table border="1" data-bbox="516 1002 916 1214"> <tr> <td></td> <td>Szerves átmenet</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Rendes korúak iskolai oktatása</td> <td></td> <td>Felnőttek tanulása</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Kompenzáció – kritika</td> <td></td> </tr> </table>		Szerves átmenet		Rendes korúak iskolai oktatása		Felnőttek tanulása		Kompenzáció – kritika	
	Szerves átmenet										
Rendes korúak iskolai oktatása		Felnőttek tanulása									
	Kompenzáció – kritika										

Témakör/ feladat Kérdéstípus	A felnőttkor jellemzői, sajátos tanulási motivációi, csoportdinamikai szempontjai	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	621 „Az tekintheti magát felnőttnek, aki kész van, akiből már semmi új nem származhat!”	Nem igaz! A különböző pszichikus és intellektuális képességeik segítségével a felnőttek is képesek új értékek, eredmények létrehozására!
összehasonlítás	622 Hasonlítsa össze a gyermekek és a felnőttek emocionális fejlettségét:	Összevetés szempontjai: 1. Az érzelmek cselekvést befolyásoló ereje: gyermek esetében erős érzelmi befolyásoltóság felnőtt esetében kivételesen indul érzelmi alapon cselekvés 2. az érzelmi intelligencia típusa és mértéke: Az érzelmek felismerésének biztonsága és gyorsasága. Az érzelmek megfelelő kezelése (szorongás leküzdése). Az önkontroll és önmotiválás. Mások érzelmeinek felismerése (empátia). Szociális hatékonyság, befolyásolni tudás. Ellenállás tömeghatásokkal szemben.
kiegészítés	623 Az érdeklődés körét és terjedelmét a személyiség és a [...] kapcsolata határozza meg! (1) hangulata (2)pénztárcája (3)testmagassága (4)gyermekkorai traumái (5)környezete A pontokat helyettesítse be a listáról kiválasztott megfelelő kifejezéssel és értelmezze max 25 szóval az állítás tartalmát	(5) Környezete Az érdeklődés a személyiség gondolatainak és szándékainak összpontosítása egy meghatározott tárgyra! A személyiség specifikus irányulása (Rubinstein), amit a társadalmi érdekek tudatossága határoz meg

fogalom-meghatározás	624 Határozza meg a kompetencia fogalmát! <i>Max. 200 szóban!</i>	A Pedagógiai Lexikon szerint alkalmasság, ügyesség: alapvetően értelmi (kognitív) alapú tulajdonság, de fontos szerepet játszanak benne motivációs elemek, képességek, egyéb emocionális tényezők. Az énefejlődés fontos összetevője a gyermek számára annak tudatosulása, hogy folyamatosan bővül azon környezeti tényezők köre, amelyeket befolyásolni tud. A fejlődés kezdetén, az első életevek „én vagyok” élménye azonos az „én csinálom” élményével, a kompetencia erősödő érzésével. A kompetencia igényével kapcsolatos a környezet megismerésének motívuma (explorációs késztetés). A kompetencia növekedése döntő szerepet játszik az önkontroll-funkciók, az autonóm viselkedés kialakulásában. A kompetencia összefügg az egyén külső, illetve belső kontrollos voltával; a magas szinten kompetens egyének belső kontrollja erősebb. Minden sikeres cselekvés a kompetencia növekedéséhez vezet, és fordítva, a halmozott sikertelenség csökkenti a kompetencia érzését. A kompetencia érzés hiánya esetén beszélünk tanult reménytelenségről, amely lehet kedvezőtlen társadalmi szociális helyzet, egyéb környezeti ártalmak, illetve a megküzdés képessége hiányának következménye. Létezik a kompetencia olyan értelmezése is, amely a személyiség funkciórendszerének csak egy-egy oldalát veszi figyelembe, és ennek megfelelően elkülönít kognitív, szociális, személyes kompetenciát. Értelmezhető az egyén egy-egy szakterületen megnyilvánuló kompetenciája is.
esszé	625 Keressen a felnőtt korban tanulásra vállalkozók sajátos szükségleteit, igényeit kielégítő szempontokat, amelyeket a felnőttképző programok tervezésekor ill. lebonyolítása során figyelembe kell venni! <i>Max. 100 szóban!</i>	Felnőttképzési programoknak méltányosságot tükröző légkörben kell, hogy folyjanak, együttműködő jellegűeknek kell lenniük, az önrányítást és a megerősítést kell szolgálniuk, támaszkodniuk kell a résztvevők tapasztalataira, elő kell segíteniük a részvételt, támogatniuk kell a kritikus, értelmező gondolkodást, a cselekvésközpontú tanulást kell támogatniuk, a problémafelvetésre és a problémamegoldásra kell alapozódniuk.

Témakör/ feladat Kérdéstípus	A felnőttképzés és a munkaerő-piaci képzés összefüggései	Megoldókulcs, megoldás
Igaz-hamis állítás	631 A termelőiskolák olyan intézmények, ahol a munka és tanulás sajátos kombinációjával valósul meg a szakmai képzés. A termelőiskola résztvevői - különböző szintű - szakmai képzettségeket szerezhetnek meg. Ezek a képzettségek nem feltétlenül az államilag elismert (Magyarországon OKJ) szakképesítéseket jelentik csupán, hanem az olyan szakmai kompetenciák elsajátítását, amelyek bizonyos munkakörök betöltésére már alkalmassá teszik az egyént.	Igaz! A dán termelőiskolai modell egyesíti magában mindazokat az előnyöket és eredményeket, amelyeket más felzárkóztató programok külön-külön képviselnek. A szakmai kompetenciáknál még fontosabbak a szociáliskompetenciák (együttműködési képesség, csapat-szellem, munkahelyi lojalitás, megbízhatóság, felelősség, pontosság stb.), amelyek fontosabb munkahelyi elvárások, mint a formális végzettséget igazoló bizonyítványok.
összehason- lítás	632 Keressen legalább 3 szempontot, amelynek segítségével hasonlítsa össze egy TIT tanfolyamon és egy átképző programon való részvételt, elsősorban a résztvevők szemszögéből!	<i>Motiváció:</i> Kíváncsiság ill. egzisztenciális érdekek <i>Időstruktúra:</i> Alkalmi ill. rendszeres egész napos elfoglaltság <i>A részvétel jogi szabályozottsága:</i> Látogatói vagy szerződéses viszony
kiegészítés	633 A munkaügyi központ az a szervezet, amelynek a feladata a foglalkoztatás elősegítése. E tevékenységi körében részben a) [...] feladatokat, részben b) [...] feladatokat lát el. a) [...] feladatkörében dönt a munkanélküliek ellátásáról, aktív foglalkoztatási programokba való bevonásáról. b) [...] feladatkörében gondoskodik a munkanélküliek elhelyezéséről, a foglalkoztatás elősegítéséről, képzési programokról, a közhasznú foglalkoztatás elősegítéséről.	a) hatósági b) szolgáltatási

<p>fogalom- meghatározás</p>	<p>634</p> <p>Az alábbiakban 3 meghatározást olvashat a tranzit-foglalkoztatási programokról! Válassza ki az ön szerint a fiatalok számára hatékonyabb megoldást nyújtó változatot és indokolja 2 mondatban!</p> <p>(1) „A tranzit <i>foglalkoztatással egybekötött képzés</i>, vagy épp fordítva <i>képzéssel támogatott foglalkoztatás</i>.”</p> <p>(2) „A hátrányos helyzetű csoportokhoz tartozó, korai iskolaelhagyó, alacsony iskolázottságú fiatal felnőttek továbbképzésének és átképzésének kiemelt támogatására (a jelenleginél nagyobb anyagi kedvezményekkel, jobb feltételekkel és hatékonyabb oktatási módszerekkel).”</p> <p>(3) „Összefoglalva a program három fő elemének (a foglalkoztatás, a szakképzés és a mentális és szociális támogatás) <i>együttes alkalmazása</i> jelenti a hátrányos helyzetű emberek foglalkoztathatósága javításának <i>integrált megközelítését</i>. A projektek gerincét a <i>képzés részeként csoportban, védett körülmények között végzett, de idővel a piac hatásainak is kitett termelés vagy szolgáltatás (a foglalkoztatás) jelenti.</i>”</p>	<p>(1) Hiányzik a mentális és szociális (más kifejezéssel – pszichoszociális támogatás, tehát nem határozza meg a hagyományos szakképzéshez, vagy munkaerő-piaci képzéshez képest meglévő + szolgáltatását</p> <p>(2) Kimarad a teljes foglalkoztatási szegmens is!</p> <p>(3) Kiemeli a projekt-jelleget, a védettséget és a tényleges életkörülményekhez való nagyfokú alkalmazkodást!</p>
<p>esszé</p>	<p>635</p> <p><i>Igazolatlanul hiányzik!</i></p> <p>Az „igazolatlanul” inaktív pályakezdő fiatalok, azaz a nem dolgozó, nem tanuló és nem gyesen, gyeden vagy gyeten lévő fiatalok számát 150 - 200 ezer főre teszik a különböző kutatások.</p> <p>Keressen magyarázatot erre a jelenségre max 300 szóban!</p>	<p><i>Demográfiai okok</i></p> <p>A várhatóan lassan bekövetkező élettartam-növekedéssel együtt mozgó nyugdíjkorhatár-emelés például mintegy félmilliónyi legális munkaerőt tesz hozzáférhetetlenné a munkaerőpiacra belépni szándékozók számára.</p> <p><i>A hiányos alapképzés</i></p> <p>Az iskolarendszerű oktatás nem biztosítja az érvényesüléshez szükséges alapvető készsé-</p>

		<p>geket, kevésbé gyakorlatorientált, és nem szolgálja a tanulók élethosszig tartó tanulását, nem hasznosítja kellőképpen a nem formális és informális tanulásban rejlő lehetőségeket. Mindez felerősíti a munkaerőpiaci feszültségeket, és nehezíti a rugalmas munkahelyváltást.</p> <p><i>Az alul teljesítő szakképzési rendszer</i></p> <p>Az iskolák között jelentősek a különbségek a felszereltség, oktatói állomány és a társadalmi presztízs tekintetében. Az elmúlt évtizedben a szabad iskolaválasztásnak köszönhetően az oktatási rendszer felerősítette a már meglévő társadalmi különbségeket, megkülönböztetéseket. Az alacsonyabb státuszú csoportok gyermekei jellemzően az átlagosnál alacsonyabb színvonalú oktatásban részesültek, közülük sokan kihullottak az oktatási rendszerből, és a megfelelő kulturális háttér hiánya hosszú távon is megakadályozza őket az új ismeretek, tudás elsajátításában, az iskolapadba való visszatérésben. Számos fiatal befejezett iskolai végzettség, illetve szakképzettség nélkül kerül ki az oktatási rendszerből, így munkaerőpiaci kilátásaik rendkívül rosszak. A nagy lemorzsolódásban meghatározó szerepe van annak is, hogy az általános iskolában ezeket a tanulókat nem képesek az alapvető készségekre, kompetenciákra megtanítani</p> <p>Nem állítható fel fontossági vagy ok-okozati a sorrend a szülők képzetlensége, a rossz lakáskörülmények, a tíz éve állandósult munkanélküliség, a középkori szegénység, a romák romló egészségi helyzete, s a válságrégióban jellemző fe-</p>
--	--	---

		<p>kete foglalkoztatási gyakorlat és éhbér között. A felsorolt jelenségek egyszerre okok és következmények</p>
--	--	--

Témakör/ feladat Kérdéstípus	Az európai, illetve a hazai iskolai rendszerű és iskolarendszeren kívüli oktatás formái és módszerei	Megoldókulcs, megoldás																									
Igaz-hamis állítás	<p>641</p> <p>A közösségi oktatás (Community education) csak a közösségi iskola (community school) keretében folyhat!</p> <p>Igaz, mert: (max 20 szó!)</p> <p>Nem igaz, mert: (max. 20 szó!)</p>	<p>Nem igaz!</p> <p>A közösségi oktatás a legkülönbözőbb szintereken és szervezetekben folyó felvilágosító, ismeretterjesztő programokat magába foglalhatja!</p>																									
Összehasonlítás	<p>642</p> <p>A felnőttképzés költségeinek megoszlása a képzési aréna szereplői között 2000-ben</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2000-ben</th> <th>Egyén, résztvevő</th> <th>Munkaadó</th> <th>Állam</th> <th>Összesen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Iskolarendszerű felnőttképzés</td> <td>23,9%</td> <td>18,8%</td> <td>11,2%</td> <td>53,9%</td> </tr> <tr> <td>Iskolarendszeren kívüli szakképzés</td> <td>3,5%</td> <td>4,1%</td> <td>3,0%</td> <td>10,6%</td> </tr> <tr> <td>Munkahelyi képzés</td> <td>0,0%</td> <td>35,4%</td> <td>0,0%</td> <td>35,4%</td> </tr> <tr> <td>Összesen</td> <td>27,5%</td> <td>58,4%</td> <td>14,2%</td> <td>100,0%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Forrás: Polónyi István számítása</p> <p>Értelmezze a fenti táblázatot max 100 szóban!</p>	2000-ben	Egyén, résztvevő	Munkaadó	Állam	Összesen	Iskolarendszerű felnőttképzés	23,9%	18,8%	11,2%	53,9%	Iskolarendszeren kívüli szakképzés	3,5%	4,1%	3,0%	10,6%	Munkahelyi képzés	0,0%	35,4%	0,0%	35,4%	Összesen	27,5%	58,4%	14,2%	100,0%	<p>A felnőttképzés kiadásainak valamivel több mint a felét az iskolarendszerű felnőttképzési részvétel adja, s több mint egyharmadát a munkahelyi képzés.</p> <p>A költségek több mint felét a munkáltatók viselik, s a résztvevők teherviselése is meghaladja a kiadások egynegyedét. Az államháztartás teherviselése viszont alig haladja meg a 10%-ot.</p>
2000-ben	Egyén, résztvevő	Munkaadó	Állam	Összesen																							
Iskolarendszerű felnőttképzés	23,9%	18,8%	11,2%	53,9%																							
Iskolarendszeren kívüli szakképzés	3,5%	4,1%	3,0%	10,6%																							
Munkahelyi képzés	0,0%	35,4%	0,0%	35,4%																							
Összesen	27,5%	58,4%	14,2%	100,0%																							

Kiegészítés	<p>643</p> <p>A tanulásirányítás csoportszervezési szempontból három jellegzetes formában folyhat:</p> <table border="1" data-bbox="356 204 785 667"> <thead> <tr> <th data-bbox="356 204 464 300">Tanulás-segítő módszerek jellemzői:</th> <th data-bbox="468 204 568 300">a)</th> <th data-bbox="572 204 673 300">b)</th> <th data-bbox="676 204 785 300">c)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="356 304 464 400">teljesítmény, teljesítőképesség</td> <td data-bbox="468 304 568 400">nem kapcsolódik másokhoz</td> <td data-bbox="572 304 673 400">csak egy, vagy néhány részes lehet győztes</td> <td data-bbox="676 304 785 400">nagyobb egyéni és csoportos teljesítmény</td> </tr> <tr> <td data-bbox="356 405 464 501">pozitív szemlélyközi kapcsolatok</td> <td data-bbox="468 405 568 501">független a konkrét tanulási helyzettől</td> <td data-bbox="572 405 673 501">negatív: akkor győzhet valaki, ha más veszít</td> <td data-bbox="676 405 785 501">gondoskodó, támogató és elkötelezett kapcsolatok</td> </tr> <tr> <td data-bbox="356 505 464 667">lelki egészség</td> <td data-bbox="468 505 568 667">hiányzik a közösségi megerősítés</td> <td data-bbox="572 505 673 667">normakényszer: nem biztos, hogy képes leszek legyőzni másokat</td> <td data-bbox="676 505 785 667">erősödő szociális kompetenciák és önértékelés</td> </tr> </tbody> </table> <p><i>Adjon nevet a három módszernek!</i></p>	Tanulás-segítő módszerek jellemzői:	a)	b)	c)	teljesítmény, teljesítőképesség	nem kapcsolódik másokhoz	csak egy, vagy néhány részes lehet győztes	nagyobb egyéni és csoportos teljesítmény	pozitív szemlélyközi kapcsolatok	független a konkrét tanulási helyzettől	negatív: akkor győzhet valaki, ha más veszít	gondoskodó, támogató és elkötelezett kapcsolatok	lelki egészség	hiányzik a közösségi megerősítés	normakényszer: nem biztos, hogy képes leszek legyőzni másokat	erősödő szociális kompetenciák és önértékelés	<p>a) Individuális b) Versenyzetető c) Együttműködő</p>
Tanulás-segítő módszerek jellemzői:	a)	b)	c)															
teljesítmény, teljesítőképesség	nem kapcsolódik másokhoz	csak egy, vagy néhány részes lehet győztes	nagyobb egyéni és csoportos teljesítmény															
pozitív szemlélyközi kapcsolatok	független a konkrét tanulási helyzettől	negatív: akkor győzhet valaki, ha más veszít	gondoskodó, támogató és elkötelezett kapcsolatok															
lelki egészség	hiányzik a közösségi megerősítés	normakényszer: nem biztos, hogy képes leszek legyőzni másokat	erősödő szociális kompetenciák és önértékelés															
fogalom-meghatározás	<p>644</p> <p>Határozza meg a nem formális képzés fogalmát max 50 szóban!</p>	<p>Minden olyan képzés, amely nem ad formális végzettséget, a szabad tanulás célját valósítja meg. Megvalósulhat az informális tanulás által, amely az ismeretszerzés színterében és a folyamat előre rögzítettségének hiányában különbözik a formális (iskolai) képzéstől.</p>																

esszé	<p>645</p> <p>Soroljon fel érveket a távoktatás előnyeivel és hátrányaival kapcsolatban! Ön mit, miért tanulna szívesen távoktatási keretek között? (Max 200 szó!)</p>	<p><i>Előnye:</i></p> <p>Azonos időben, ugyanarra, együttesen sokat képes megtanítani, ugyanakkor módot ad egyéni tanulási szempontok figyelembe vételére, egyéni tanulási ütem biztosítására.</p> <p>A tanulást folyamatosan, lépésről-lépésre irányítja, rendszerezi, és átfogóan szervezi.</p> <p>A tutor a tanuló problémáinak értelmezésében konzultációs lehetőséget kínál.</p> <p><i>Hátránya:</i></p> <p>Zárt rendszer, egyéni elágazásokat nehezen kezeli.</p> <p>Jelentős egyszeri beruházást és folyamatos szakmai felügyelet igényel.</p> <p>Csak az önirányítás bizonyos szintjére jutott tanulók képesek hatékonyan alkalmazni!</p>
-------	--	---

IFJÚSÁGSEGÍTŐ ÍRÁSBELI TÉTELEK MEGOLDÁSAI

A tételek, 2007

1. Döntse el az alábbi kijelentésekről, hogy igazak vagy hamisak-e! Húzza alá a helyes választ!

5 pont (minden helyes válasz 1 pont)

<i>Magyarországon 1945. óta szocializmus van.</i>	Igaz	<u>Hamis</u>
<i>Az egészség többet jelent a betegség hiányánál.</i>	<u>Igaz</u>	Hamis
<i>Az andragógia szó az androsz görög férfi és a gogosz görög vezető szó összevonásából ered.</i>	<u>Igaz</u>	Hamis
<i>A szakemberek körében létezik a devianciának egy általánosabb megközelítése, amely minden, a többség által „normálisnak” minősített magatartástól való eltérést devianciának nevez.</i>	<u>Igaz</u>	Hamis
<i>A parlament a modern államokban a végrehajtó hatalmat, és annak székhelyét (épületét) jelenti.</i>	Igaz	<u>Hamis</u>

2. Melyik a kakukktojás? Karikázza be és indokolja választát!

2 pont

a) gyermek és ifjúsági önkormányzat,	<u>e) ifjúsági információs és tanácsadó iroda</u>
b) hallgatói önkormányzat,	
c) gyermek és ifjúsági egyeztető fórum,	f) nemzeti ifjúsági tanács
d) helyi ifjúsági tanács,	g) iskolai diákönkormányzat

A felsoroltak egy kivétellel korosztályi érdekképviseleti, érdekegyeztető, érdekvédelmi szervezetek, testületek. Az ifjúsági információs és tanácsadó iroda komplex szolgáltató intézmény.

3. A droggárrier lépcsőfokait ismerteti a feladat. Helyes a sorrend? Húzza alá a megfelelő választ!

1 pont

1. kíváncsiság		
2. hozzászokás időszaka		
3. szociális szerhasználat	Igen	<u>Nem</u>
4. függés		

Megjegyzés: Hamis, a szociális szerhasználat megelőzi a hozzászokás időszakát. Ugyan a szociális szerhasználat is túlmutat már az egyszeri használaton, de a használat leginkább közösségi eseményekhez, baráti körökhöz, hétfégi szórakozáshoz köthető. A szerhasználó még nem függő, hanem kultúrájához, szórakozásához tartozik a drog használata.

4. Mi az alább ismertetett rendezvénytípus neve? Karikázza be a helyes választ!

1 pont

Olyan rendezvény, amelyen különböző profilú cégek képviselői a szervezők által felállított standokon jelennek meg, ahol az érdeklődő hallgatók, diplomás pályakezdők tájékoztatást kaphatnak a cég tevékenységéről, aktuális állásajánlatairól és az azokkal kapcsolatos elvárásairól. Lehet egy vagy több napos, és tavasztól őszig szinte folyamatosan követik egymást a különböző egyetemeken, főiskolákon. A cégképviselőkkel való beszélgetéseket jelfoghadjuk egy kötetlen felvételi elbeszélgetésnek is, így mindenképpen érdemes készülni önéletrajzzal is.

- a) fejevadászati kiállítás c) diplomás munkanélküliek közvetítő szolgálata
b) munkaerőpiac **d) állásbörze**

5. Vesse össze röviden, mikor van egy politikai erő hegemon és mikor monopol helyzetben!

5 pont

Hegemonia a hatalmi viszonyok azon sajátos helyzete, amikor egy politikai hatalom kiemelkedik a többi közül és vezető szerepre tesz szert. Másképpen azt a helyzetet nevezzük hegemoniának, mikor egy politikai közösség hatalmi túlsúllyal rendelkezik, de még nem érte el a monopolhelyzetet, ez utóbbi kizárólagosságot, kizárólagos szerepet jelent.

6. Fejtse ki röviden, hogy a jog miben tér el a többi társadalmi normától?

5 pont

Államilag kikényszeríthető. Intézményrendszer kapcsolódik hozzá. Vannak jogalkotó szervek, legfontosabb az Országgyűlés, jogalkalmazó szervek, mint például a bíróság. Formalizáltság, illetve belső rendezettség, koherencia jellemzi. A társadalmi normarendszer ezzel szemben nem formalizált és nincs kialakult intézményrendszere, hagyományos és közmegegyezésen alapul.

7. Mind fertőző és mai betegség?

Sorolja be az alábbi betegségeket a megfelelő oszlopba! Figyelem, egy betegség több oszlopban is szerepelhet!

4 pont

Nem fertőző betegség	Nem mai betegség	Mai fertőző betegség
c) angolkór	b) tífusz	a) hepatitis
f) cukorbetegség	c) angolkór	d) TBC
g) golyva	g) golyva	e) AIDS
i) stresszbetegségek		h) szalmonella

- | | |
|--------------|----------------------|
| a) hepatitis | f) cukorbetegség |
| b) tífusz | g) golyva |
| c) angolkór | h) szalmonella |
| d) TBC | i) stresszbetegségek |
| e) AIDS | |

8. Mely drogok tartoznak a legális drogok közé, sorolja fel élettani hatásait!

5 pont

Nikotin

Élénkség, étvágytalanság, pulzusszám növekedése, vérnyomás-emelkedés, hasmenés, szédülés, csökkent szív működés, rossz közérzet, légzésbénulás, halál

Alkohol,

Kezdeti izgalmi, majd nyugtató hatás, beszédesség, csökkent reflexek, hányinger, hányás, fejfájás, szédülés, csökkent szív működés, bizonytalan mozgás, elkent beszéd, kettős látás, zavart gondolkodás, kábultság, öntudatlanság, csökkent légzés, légzésbénulás, halál

Orvosi javallat nélküli gyógyszeresedés – pszichotróp (altató, nyugtató) gyógyszerek

Csökkentik az aktivitást, lassítják a reflexeket, szűk pupillák, csökken a fájdalomérzet, a mozgáskoordináció zavara, szorongás csökkentése, nyugtató, vagy altató hatás, testi, lelki fájdalom csökkenése, csökkenti az agressziót, csökkent szív működés, elkent beszéd, memóriazavar, változó hangulat, szívritmuszavarok, légzésbénulás, kóma, halál,

Ha a fenti hármat említi és ismerteti a vizsgázó, megadható a maximális pont. Az oldószereket számos szakirodalom „kifejejtí” a legálisan elérhető kábítószerek közül.

Oldószerek

Kezdetben izgatottság, majd aluszékonyosság, mozgászavarok, bódultság, gyors hangulatváltások, zavarodottság, tudatzavar, hallucináció, tudatvesztés, étvágytalanság, émelygés, hányás, fejfájás, orrfolyás, alvászavar, általános izomgyengeség, izomrángás, önkontroll-vesztés, légzésbénulás, szívelégtelenség, agy-, tüdőödéma, eszméletlenség, halál

9. Az alábbiakban 10 kifejezést olvashat, csoportosítsa őket három oszlopba, annak alapján, hogy forprofit, vagy nonprofit szervezetekre, illetve mindkettőre jellemző-e!

5 pont

- | | |
|-------------------------|---|
| a) tőkejövedelem | f) értékközvetítés |
| b) megtérülési ráta | g) egyéni szükségletek kielégítése |
| c) önkéntes tevékenység | h) közösségi szükségletek kielégítése |
| d) vállalkozás | i) szervezeti, intézményi keretek megléte |
| e) autonóm közösség | j) függetlenség az államtól |

Forprofit	Nonprofit	Mindkettő
a) tőkejövedelem	c) önkéntes tevékenység	i) szervezeti, intézményi keretek megléte
b) megtérülési ráta	e) autonóm közösség	j) függetlenség az államtól
d) vállalkozás	f) értékközvetítés	
g) egyéni szükségletek kielégítése	h) közösségi szükségletek kielégítése	

10. A szövegekből kiemeltünk egy-egy kifejezést. Válassza ki a megfelelő kifejezés betűjelét és írja be a kipontozott helyre!

8 pont (minden helyes megoldás 2 pont)

Szöveg	Lehetséges válaszok
<i>A(z) [b] valamely politikai közösség hatalmának, főként az államhatalmat kézben tartó politikai közösség esetében a hatalom elnyerésének és működtetése eredményeinek méltánylását, jogosságát, a közvélemény által elfogadottságát jelenti. Forrása a fennálló politikai rendszer függvényében sokfajta lehet: származás, választás, fizikai alkalmasság, jogszokás. A(z) [b] hiánya rövid távon áthidalható erőszakkal, vagy anyagi kompenzációval, de hosszú távon ez politikai válságba vezethet.</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) irrealitás b) legitimitás c) legalitás d) illegálitás
<i>A születéskor várható átlagos élettartam azon évek várható átlagos száma, amelyet egy meghatározott életkorú egyén az adott évben az évi korspecifikus [c] arányszámok mellett várhatóan megélhet.</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) aktivitási b) moralitási c) mortalitási d) egészségügyi
<i>A(z) [c] hozzászokás, függőség. Valamilyen szenvedélybetegség során alakul ki, valamilyen szer fogyasztásához kötődik, ami lehet legális vagy illegális drog is. A(z) [c] kényszerítő erejű cselekvés és megrögzött elkötelezettség bizonyos tevékenységgel kapcsolatban (pl.: alkohol, drog, szerencsejáték stb.)</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) motiváltság, b) organikus dependencia c) addikció d) morfológiai butizmus

Szöveg	Lehetséges válaszok
<i>Az érdeklődés körét és terjedelmét a személyiség és a [e] kapcsolata határozza meg.</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) hangulata b) pénztárcája c) testmagassága d) gyermekkori traumái e) környezete

11. A szövegekből kiemeltünk néhány kifejezést, s azok sorrendjét felcseréltük. Írja be valamennyi kifejezések betűjelét a megfelelő kipontozott helyre!

9 pont (minden helyes behelyettesítés 1 pont)

Szöveg	Kiemelt kifejezések
<p><i>A tanítás-tanulás rendszerterü működésének különösen öt vonása emelhető ki Báthory Zoltán szerint:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A [d] tanulási rendszerkapcsolatok feltárása. 2. A tanítási cél és a [c] kongruenciájának biztosítása. 3. A visszajelentési mechanizmus beépítése révén a rendszer [a], önszabályozási és önfejlesztési képességének a megalapozása. 4. A pedagógusok eredeti tanulásszervezői szerepének megalapozása, összhangban a centrális és a [b] tantervfejlesztés gyakorlatának kialakításával. 5. A szűkebb és tágabb [e] hatásmechanizmusok szerves beillesztése a tanítás-tanulás folyamatába, eseményeibe. 	<ul style="list-style-type: none"> a) önrányítási b) helyi, iskolai c) tanulási eredmény d) tanítási e) társadalmi környezeti
<p><i>Az EURES (Európai Állásközvetítő Rendszer) ingyenesen elérhető adatbázis mind a [d], mind a munkaadók részére hasznos információkat tartalmaz. Nemcsak betölthető állásokat, hanem az [b], gyakorlati információkat is közöl. Bemutatja az [a], és EGT tagállamokban hatályos, [c], adójogi, társadalombiztosítási, szociális szabályokat, és az adott tagállamok politikai, kulturális, gazdasági és szociális helyzetét. Magyarországon 12 nagyobb városban tevékenykednek EURES tanácsadók.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> a) EU b) elhelyezkedést segítő c) munkajogi d) munkavállalók

12. Válaszoljon rövid, tömör meghatározásokkal az alábbi kérdésekre!

30 pont (minden helyes válasz 5 pont)

A) Kít neveztek kuláknak?

1947-56 között az egy holdnál nagyobb területen egyéni gazdálkodást folytató parasztokat. Politikai címke.

B) Mi a jog?

A jog formalizált, intézményesült társadalmi norma, azaz magatartási szabály, a társadalom együttélését szabályozza. Betartása államilag kikényszeríthető.

C) Sorolja fel a nemzeti drogstratégia (Nemzeti stratégia a kábítószer-probléma visszaszorítására) 4 fő célját!

1. A társadalom váljon érzékenyebbé a droggkérdések hatékony kezelése iránt, a helyi közösségek pedig növeljék problémamegoldó készségüket a kábítószer-probléma visszaszorításában (közösség, együttműködés).
2. Esélyt teremteni arra, hogy a fiatalok képessé válhassanak egy produktív életstílus kialakítására és a drogok visszaszorítására (megelőzés).
3. Segíteni a drogokkal kapcsolatba kerülő és a drogproblémákkal küzdő egyéneket és családokat (szociális munka, gyógyítás, rehabilitáció).
4. Csökkenteni a drogokhoz való hozzáférés lehetőségét (kínálatsökkentés).

D) Határozza meg az absztinencia fogalmát!

Absztinencia: valamely megrögzült szokás, szenvedélyes módon végbemenő cselekvés, bizonyos élvezeti szerek kényszerű vagy önkéntes kerülése vagy elhagyása.

E) Határozza meg a kompetencia fogalmát!

A Pedagógiai Lexikon szerint alkalmasság, ügyesség: alapvetően értelmi (kognitív) alapú tulajdonság, de fontos szerepet játszanak benne motivációs elemek, képességek, egyéb emocionális tényezők. Az énefejlődés fontos összetevője a gyermek számára annak tudatosulása, hogy folyamatosan bővül azon környezeti tényezők köre, amelyeket befolyásolni tud. A fejlődés kezdetén, az első életévek „én vagyok” élménye azonos az „én csinálom” élményével, a kompetencia erősödő érzésével. A kompetencia igényével kapcsolatos a környezet megismerésének motívuma (explorációs késztetés). A kompetencia növekedése döntő szerepet játszik az önkontroll-funkciók, az autonóm viselkedés kialakulásában. A kompetencia összefügg az egyén külső, illetve belső kontrollal; a magas szinten kompetens egyének belső kontrollja erősebb.

Minden sikeres cselekvés a kompetencia növekedéséhez vezet, és fordítva, a halmozott sikertelenség csökkenti a kompetencia érzését. A kompetencia érzés hiánya esetén beszélünk tanult reménytelenségről, amely lehet kedvezőtlen társadalmi szociális helyzet, egyéb környezeti ártalmak, illetve a megküzdés képessége hiányának következménye. Létezik a kompetencia olyan értelmezése is, amely a személyiség funkciórendszerének csak egy-egy oldalát veszi figyelembe, és ennek megfelelően elkülönít kognitív, szociális, személyes kompetenciát. Értelmezhető az egyén egy-egy szakterületen megnyilvánuló kompetenciája is.

F) Kik az oktatási intézmény partnerei?

Az oktatási intézmények esetében ún. belső és külső partnereket különböztetünk meg. Az első körbe a diákok és alkalmazottak, az utóbbiba a tanulók szülei és iskolahasználók, az adott fokozatot megelőző szintet – ahonnan a gyerekek érkeznek – és azt a szintet, ahová a tanuló a fokozat bejezése után járhatnak – képviselő intézmények, valamint a helyi társadalom

minden tagja, aki valamilyen módon hozzájárul, például adófizetéssel az oktatási szolgáltatások fenntartásához, vagy más módon érintett annak sikerességében.

13. Ismertesse, hogy az 1940-es évektől az 1970-es évekig, milyen periódusai voltak az iskolán kívüli nevelésnek? Mutassa be azok legjellemzőbb vonásait! (Szabadművelődés, népművelés, közművelődés.)

10 pont

Szabadművelődés: 1945-48 között

Keresztury Dezső, Karácsony Sándor kultúrpolitikája

Szabad gondolkodás, kulturális pluralizmus

Öntevékeny civil szerveződések, népi kollégiumok, cserkészlet

Népművelés: 1948-70 között

Rákosi-korszak, diktatúra

Átpolitizált, marxista, szovjetizált kultúrpolitika, 2T elve

Nép művelése az értelmiség által

Mozihálózat, művelődési házak, ismeretterjesztő előadások, néptánmozgalom

Közművelődés: 1970-es évektől

Kádár-korszak, Aczél György kultúrpolitikája 3T elve

Ideológiailag irányított kultúra alternatívákkal

Civil társadalom újjáéledése, ifjúsági kultúrákban táncház, beat, rock, egyetemi színjátszás

Polgári humanista értékek díjazása pl.: Weöres Sándor, Pilinszky János

14. Hasonlítsa össze a hagyományos és a tréningeken zajló képzetek jellemzőit!

10 pont

Szemponatok az összehasonlítás értékeléséhez:

Szemponatok	Hagyományos osztálytermi szituáció	Tréning
Az oktató szükséges szakmai kompetenciái	Elsősorban a tárgyra vonatkozóan képzett.	Elsősorban szociálisan kompetens személy, aki a tárgyra vonatkozóan is képzett.
Szerepvizonyok oktató és hallgató között	A tudást osztó és a tudást befogadók közt áll fenn, függőség jellemzi.	Partneri, egyenrangú, minden fél egyformán befolyásolhatja az eseményeket.
A fejlesztés fókusza	A tananyagban előírt ismeretek átadása, a csoport ismereti szintjének megfelelően.	A résztvevők eddig elért személyes készségi szintjéről való továbblépés, mindenki számára egyéni úton.
Csoporthatások	Esetenként segíthetik a tanulási folyamatot, ami az atomizált csoportban is létrejön.	Alapvetően a csoportdinamikai folyamat részeként valósul meg a tanulás.
Légkörteremtés	A függő helyzet miatt a légkör javítása bár segíti, de alapvetően nem befolyásolja a folyamatot.	Bizalomteli, pozitív, elfogadó légkör hiányában a tanulás nem jön létre.
A tanulás szintjei	Elsősorban kognitív, másodsorban érzelmi vonatkozású.	Elsősorban viselkedési és érzelmi, másodsorban – módszertől függően – kognitív vonatkozású.

Szemponatok	Hagyományos osztálytermi szituáció	Tréning
Motiválás	Célja a figyelem, az érdeklődés fenntartása.	Célja a személyes fejlődés iránti hajlandóság fenntartása.
Személyesség szintje az oktató oldalán	A képző személyes szándékaitól függő.	Magas intimitású helyzet, a személyes érintettség kölcsönös, a tréner nyitottsága nem megkerülhető.
Személyesség szintje a hallgató oldalán	Előadás esetén minimális, a passzív befogadói szerepből következnek, interaktív módszerek esetén a véleményformálással nő a nyitottság.	A módszer működése minden résztvevőtől jelentős nyitottságot igényel, a személyes kockázati szint magas.
A kimenet szabályozhatósága	A kurzus tananyagának felépítésével és értékeléssel biztosítható a megszerzett tudás.	Teljes mértékben a résztvevők motivációjától függ, a tréner feladata ezek mozgósítása, mederbe terelése.
Visszacsatolás	A tanulási folyamat része, a tanár, mint értékelő feladata.	Csak a személyes benyomások közlése, minden résztvevő feladata, a tréneri értékelés mind egyénileg, mind csoportosan ellenjavallt.
Hatása a csoportbeli kapcsolatokra	A résztvevők saját kezdeményezésének függvénye, lassan kialakuló spontán folyamat.	A módszer alapja, az eredményes tréning „mellékterméke” egy szorosan összetartozó, magas intimitású, együttműködésre képes csoport.
Szubjektív élmény a hallgatók oldalán	A tudást „kaptam”.	A tudást „megszereztem”.
Szubjektív élmény az oktató oldalán	Az anyagot leadtam, megtanítottam.	Elkísértem a hallgatókat fejlődési útjuk egy szakaszán.

15. Az „igazolatlanul” inaktív pályakezdő fiatalok, azaz a nem dolgozó, nem tanuló és nem gyesen, gyeden vagy gyeten lévő fiatalok számát 150 - 200 ezer főre teszik a különböző kutatások. Adjon magyarázatot erre a jelenségre!

10 pont

Demográfiai okok

A várhatóan lassan bekövetkező élettartam-növekedéssel együtt mozgó nyugdíjkorhatár-emelés például mintegy félmilliónyi legális munkahelyet tesz hozzáférhetetlenné a munkaerőpiacra belépni szándékozók számára.

A hiányos alapképzés

Az iskolarendszerű oktatás nem biztosítja az érvényesüléshez szükséges alapvető készségeket, kevéssé gyakorlatorientált, és nem szolgálja a tanulók élethosszig tartó tanulását, nem hasznosítja kellőképpen a nem formális és informális tanulásban rejlő lehetőségeket. Mindez felerősíti a munkaerő-piaci feszültségeket, és nehezíti a rugalmas munkahelyváltást.

Az alul teljesítő szakképzési rendszer

Az iskolák között jelentősek a különbségek a felszereltség, oktatói állomány és a társadalmi presztízs tekintetében. Az elmúlt évtizedben a szabad iskolaválasztásnak köszönhetően az oktatási rendszer felerősítette a már meglévő társadalmi különbségeket,

megkülönböztetéseket. Az alacsonyabb státuszú csoportok gyermekei jellemzően az átlagosnál alacsonyabb színvonalú oktatásban részesültek, közülük sokan kihullottak az oktatási rendszerből, és a megfelelő kulturális háttér hiánya hosszú távon is megakadályozza őket az új ismeretek, tudás elsajátításában, az iskolapadba való visszatérésben. Számos fiatal befejezett iskolai végzettség, illetve szakképzettség nélkül kerül ki az oktatási rendszerből, így munkaerő-piaci kilátásaik rendkívül rosszak. A nagy lemorzsolódásban meghatározó szerepe van annak is, hogy az általános iskolában ezeket a tanulókat nem képesek az alapvető készségekre, kompetenciákra megtanítani

Nem állítható fel fontossági vagy ok-okozati a sorrend a szülők képzetlensége, a rossz lakáskörülmények, a tíz éve állandósult munkanélküliség, a középkori szegénység, a romák romló egészségi helyzete, s a válságrégióban jellemző fekete foglalkoztatási gyakorlat és éhbér között. A felsorolt jelenségek egyszerre okok és következmények.

16. Készítsen javaslatot egy diagnosztikus értékelésre, arról, hogy egy iskolában hogyan érvényesülnek a diákok jogai!

10 pont

A diagnosztikus értékelés: a görög-latin gyökerű 'kórisme' szóból származik, s jelenti mindazon folyamatok, eljárások és intézkedések összességét, melyek a pedagógiai folyamat adott szakaszának eredményeit, problémáit tárják fel. A diagnosztikus értékelés fő funkciója olyan módosító stratégiák megalapozása, melyek feladata a döntés-előkészítés. Ilyenkor a feltételeknek, illetve az egyének és csoportok jellemzőinek megváltoztatásához, fejlesztéséhez kívánunk információkat gyűjteni. (Pl. ha az alapkérdés az, hogy a tanuló elérte-e a továbbhaladáshoz szükséges teljesítményszintet, vagy kompenzáló, illetve dúsító, tehetségpótló foglalkozásokon kell részt vennie.)

A diákjogok alatt a tanulók jogainak összességét értjük. Ez lényegében az állampolgári, a gyermeki és ezen belül a tanulói jogok speciális keveréke. Ily módon a diákjogoknak éppúgy forrása például a Polgári Törvénykönyv, mint a Gyermek Jogairól szóló Egyezmény vagy egy iskolai házirend. A diagnosztikus értékelés segítségével megállapítható, hogy a *diák* mint az oktatási-nevelési szolgáltatási folyamat igénybevevője (*közvetlen partnere*) érdekeinek artikulálásához, érvényesítéséhez a meglévő diákjogok szükségesegek és elégségesek-e?

B tételek, 2007

1. Döntse el az alábbi kijelentésekről, hogy igazak vagy hamisak-e! Húzza alá a helyes választ!

8 pont (minden helyes válasz 1 pont)

<i>Magyarországon a XX. század utolsó évtizedében a növekvő ifjúsági népességszám, növekvő gazdasági aktivitás, az alacsony munkanélküliség, az oktatásban töltött idő csökkenése és a munkaerő-piacra való egyre korábbi kilépés jellemezte a fiatalok helyzetét.</i>	Igaz	<u>Hamis</u>
<i>1988-89-ben a békés átmenet elősegítése érdekében alkotmányozó nemzetgyűlés segítette a hatékonyabb és gyorsabb jogalkotási munkát Magyarországon.</i>	Igaz	<u>Hamis</u>
<i>Az ifjúságról szóló 1971. évi IV. törvény hatályon kívül helyezése óta az ifjúsági szakpolitikának nincs törvényi szintű szabályozása.</i>	Igaz	<u>Hamis</u>
<i>Az egészségfejlesztés az a folyamat, mely képessé teszi az embereket arra, hogy egyre nagyobb mértékben irányítsák és így javítsák egészségüket.</i>	<u>Igaz</u>	Hamis
<i>A droprevenció jó célközönsége a felnőtt korosztály. Fontos, hogy ki tartja a prevenciót például tanár, rendőr, kortárs segítő, kigyógyult drogok. A családi háttér kis szerepet játszik a folyamatban.</i>	Igaz	<u>Hamis</u>
<i>A közösségi oktatás (community education) csak a közösségi iskola (community school) keretében folyhat.</i>	Igaz	<u>Hamis</u>
<i>A Gyermek jogairól szóló Egyezmény szerint gyermek az a személy, aki tizennyolcadik életévét nem töltötte be, kivéve ha a reá alkalmazandó jogszabályok értelmében nagykorúságát már korábban eléri.</i>	<u>Igaz</u>	Hamis
<i>Az Adózás rendjéről szóló törvény előírásai alapján a START-kártyát birtokló pályakezdő fiatal két évig évi 15% személyi jövedelemadó kedvezményben részesül.</i>	Igaz	<u>Hamis</u>

2. Hasonlítsa össze röviden Magyarország népességét a trianoni békeszerződés előtt és után!

5 pont

Magyarországon a 20. század hajnalán csaknem 19 millió ember élt; a Horvát–Szlavónország nélküli ország határai között pedig mintegy 17 millió. Az Osztrák–Magyar Monarchia legnépesebb országa volt.

Magyarország történeti területének népességyarapódását a 19. század utolsó és a 20. század első két évtizedében a viszonylag magas természetes szaporulat idézte elő, amelyet azonban csökkentett a kivándorlás.

A trianoni békediktátum következtében Magyarország területének kétharmadát és népességének többségét – 10 millió főt – elvesztette; az 1920-as népszámlálás szerint 18,3 millióról 7,9 millióra olvadt az ország lakossága. A népességcsökkenésben nem elhanyagolható a háborús, a katonai veszteség, a háború időtartama alatti születéskiesés, de az

újonnan alakult államokból Magyarországra vándorlók, menekülők száma sem. Az ország mai területére számított és ténylegesen megszámlált népesség 1900 és 1995 között mintegy felével (48,99%-kal) növekedett.

3. Vesse össze röviden, mi a különbség a közvetlen és a közvetett (képviselési) demokrácia és gyakorlása között?

5 pont

A közvetlen demokrácia esetében a döntés az egyén, az állampolgár személyes részvételével valósul meg. A közvetett (képviselési) demokrácia esetén a döntéseket az általunk megválasztott képviselők (pl. országgyűlési vagy önkormányzati) hozzák. Általánossá a közvetett, parlamenti képviseletre épülő demokrácia vált. A közvetlen, át nem ruházható demokrácia két technikája ismert: a népszavazás és a népi kezdeményezés.

4. Milyen sajátosságok különböztetik meg a közhasznú és a nem közhasznú státuszú nonprofit szervezeteket?

5 pont

A közhasznú szervezet létesítő okiratának tartalmaznia kell, hogy milyen, törvényben meghatározott közhasznú tevékenységet folytat, és - ha tagsággal rendelkezik - nem zárja ki, hogy tagjain kívül más is részesülhessen a közhasznú szolgáltatásaiból. Vállalkozási tevékenységet csak közhasznú céljainak megvalósítása érdekében, azokat nem veszélyeztetve végezhet. Gazdálkodása során elért eredményét nem osztja fel, azt a létesítő okiratában meghatározott tevékenységére fordítja. Közhasznú szervezet közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, szervezete pártoktól független és azoknak anyagi támogatást nem nyújthat. A közhasznú szervezet létesítő okiratának a rájuk vonatkozó törvényben előírt további követelményeknek is meg kell felelnie.

5. Ismertesse röviden a kemény és a lágy drogok hatásának fő különbségeit!

5 pont

Kemény drogok: olyan kábítószeresek, amelyeknek a használata rendkívül kockázatos, jelentős az egészségkárosító hatásuk, és szinte minden esetben függőséget váltanak ki.
Lágy drogok: leggyakrabban a marihuánát értjük alatta. Használata esetén pszichés hozzászokás is felléphet.

6. Hasonlítsa össze röviden a gyermekek és a felnőttek emocionális fejlettségét!

5 pont

Az összevetés szempontjai:

1. Az érzelmek cselekvést befolyásoló ereje:
 - gyerek esetében erős érzelmi befolyásoltság
 - felnőtt esetében meghatározó az értelmi, az érzelmi alapon történő cselekvéssel szemben
2. Az érzelmi intelligencia típusa és mértéke:
 - az érzelmek felismerésének biztonsága és gyorsasága
 - az érzelmek megfelelő kezelése (szorongás leküzdése)
 - az önkontroll és önmotiválás
 - mások érzelmeinek felismerése (empátia)
 - szociális hatékonyság, befolyásolni tudás
 - ellenállás tömeghatásokkal szemben

7. Mi a különbség a GNP és a GDP között?

5 pont

GNP: bruttó nemzeti termék (gross national product) vagy bruttó nemzeti össztermék egy bizonyos ország állampolgárai és jogi személyei (elsősorban vállalatai) éves termelésének, nemzeti jövedelmének, teljesítményének, bruttó vagyongyarapodásának mérőszáma.
GDP: a bruttó hazai termék (gross domestic product) a mérőszáma egy bizonyos terület – többnyire ország – gazdasági termelésének adott idő alatt. Méri a nemzeti jövedelmet és teljesítményt. Gyakran használják az országban élők átlagos életszínvonalának mutatójaként. A bruttó nemzeti termék (GNP) a bruttó hazai termékhez (GDP) hasonló mutató, de annál ritkábban használják, és egyfajta korrekciójának tekinthető.
(A bruttó hazai összterméket úgy kapjuk meg a bruttó hazai termékből egy adott országban, hogy az előállított termékek és szolgáltatások bruttó értékéből levonjuk a hazai devizakülföldiek teljesítményét, és hozzáadjuk a hazai állampolgárok és vállalatok külföldön szerzett jövedelmét. A bruttó hazai össztermék tehát a jövedelem-transzferekkel korrigált bruttó hazai jövedelem. Gazdaságpolitikai szempontból általában a bruttó hazai termék fontosabb, mivel többnyire ez képezi a nemzeti adóbevételek alapját.)

8. A 2. helyre írja be a helyes nevet! A rendszerváltás óta a következő személyek töltötték be miniszterelnöki funkciót Magyarországon:

2 pont

3. Horn Gyula

9. A szövegekből kiemeltünk egy-egy kifejezést. Válassza ki a megfelelő kifejezés betűjelét és írja be a kipontozott helyre!

15 pont (minden helyes megoldás 3 pont)

Szöveg	Lehetséges válaszok
<i>A(z) [...] megfontolásra visszaküldheti a törvényt a kihirdetés előtt, vagy az Alkotmánybírósághoz fordulhat.</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) parlament elnöke b) miniszterelnök c) számvevőszek elnöke d) legfőbb pecsétőr e) <u>köztársasági elnök</u>
<i>Az 1995. évi, a Gyermekek és Ifjúsági Alapról, a Nemzeti Gyermekek és Ifjúsági Közalapítványról, valamint az ifjúsággal összefüggő egyes állami feladatok ellátásának szervezeti rendjéről szóló LXIV. törvény alkalmazásában fiatal a(z) [...] év közötti személy.</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) 0-14 b) 0-26 c) <u>15-26</u> d) 14-30 e) 12-28
<i>A(z) [...] az a folyamat, amely módot ad az embereknek, közösségeknek egészségük fokozott kézbentartására és tökéletesítésére.</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) egészségügy b) egészségnevelés c) <u>egészségfejlesztés</u> d) egészséges életmód e) egészségügyi megelőzés
<i>Minden sikeres cselekvés a(z) [...] növekedéséhez vezet, és fordítva, a halmozott sikertelenség csökkenti a(z) [...] érzését. A(z) [...] érzés hiánya esetén beszélünk tanult reménytelenségről, amely lehet kedvezőtlen társadalmi szociális helyzet, egyéb környezeti ártalmak, illetve a megküzdés képessége hiányának következménye.</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) tudás b) elégedettség c) képesség d) <u>kompetencia</u> e) teljesítmény
<i>A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény szerint [...] a 25. életévét - felsőfokú végzettségű személy esetén 30. életévét - be nem töltött, a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkező, az állami foglalkoztatási szerv által nyilvántartott álláskereső, feltéve, ha munkanélküli járadékra a tanulmányainak befejezését követően nem szerzett jogosultságot.</i>	<ul style="list-style-type: none"> a) fiatal munkanélküli b) <u>pálvakezdő álláskereső</u> c) önkéntes d) gyakornok e) fiatal munkavállaló

10. Párosítsa a kábítószereket legjellegzetesebb hatásukkal!**5 pont**

Kábítószer	Jellegzetes hatások
Ópium	d) fájdalomcsillapító hatás
Heroin	e) depressziós utóhatás, aszexualitás
Kokain	c) doppingol
Marihuána	b) meditatív hangulat
LSD	a) hallucináció

Írja a megfelelő helyre az alábbi kifejezéseket!

- a) hallucináció b) meditatív hangulat c) doppingol
d) fájdalomcsillapító hatás e) depressziós utóhatás, aszexualitás

11. A szakirodalomban különféle andragógiai rész-diszciplínákról lehet olvasni, soroljon fel ezek közül legalább kettőt!**3 pont**

Példák andragógiai rész-diszciplínákra: ipari, közgazdasági, munkaerőpiaci, állampolgári, politikai, szociális kérdésekkel foglalkozó, családi, gerontológiai, katonai, kriminál-, és összehasonlító andragógia.

12. Írjon rövid, tömör meghatározásokat az alábbi kérdések, feladatok alapján!**30 pont (minden helyes válasz 5 pont)****A) Mit nevezünk közhasznú tevékenységnek? Ismertessen legalább 3 közhasznú tevékenységet!**

A társadalom és az egyén közös érdekeinek kielégítésére irányuló cél szerinti tevékenységek.

Felsorolásukat a közhasznú szervezetekről szóló törvény tartalmazza (1997. CLVI. tv.)

- egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító-, egészségügyi rehabilitációs tevékenység,
- szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása,
- tudományos tevékenység, kutatás,
- nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés,
- kulturális tevékenység,
- kulturális örökség megóvása,
- műemlékvédelem,
- természetvédelem, állatvédelem,
- környezetvédelem,
- gyermek- és ifjúságvédelem, gyermek- és ifjúsági érdekképviselet,
- hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése,
- emberi és állampolgári jogok védelme,

- a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekkel, valamint a határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenység,
- sport, a munkaviszonyban és a polgári jogi jogviszony keretében megbízás alapján folytatott sporttevékenység kivételével,
- közrend és közlekedésbiztonság védelme, önkéntes tűzoltás, mentés, katasztrófa-elhárítás,
- fogyasztóvédelem,
- rehabilitációs foglalkoztatás,
- munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek képzésének, foglalkoztatásának elősegítése - ideértve a munkaerő-kölcsönzést is - és a kapcsolódó szolgáltatások,
- euroatlanti integráció elősegítése,
- közhasznú szervezetek számára biztosított - csak közhasznú szervezetek által igénybe vehető - szolgáltatások,
- ár- és belvízvédelem ellátásához kapcsolódó tevékenység,
- a közforgalom számára megnyitott út, híd, alagút fejlesztéséhez, fenntartásához és üzemeltetéséhez kapcsolódó tevékenység,
- bűnmegelőzés és az áldozatvédelem.

B) Mi az Európai Ifjúsági Fórum? Mik a szervezet céljai és feladatai?

Az Európai Ifjúsági Fórum (European Youth Forum) tagjai a tagországok nemkormányzati ifjúsági szervezetei által létrehozott, azokat képviselő nemzeti ifjúsági tanácsok, valamint nemzetközi ifjúsági szervezetek. Az EIF az európai országokban élő fiatalok érdekeit képviseli, elsősorban az Európai Unióban, az Európa Tanácsban és az ENSZ-ben. Az EIF a fiatalok és a döntéshozók közötti kommunikáció, véleménycsere eszközéül szolgál.

A szervezet küldetése, hogy a fiatalok aktívan részt vehessenek Európa és a helyi társadalmak alakításában.

Az EIF által megfogalmazott fő célok:

- a nemzetközi intézmények (Európai Unió, Európai Tanács, Egyesült Nemzetek Szövetsége) tanácsadó testülete legyen a fiatalokkal és az ifjúsági szervezetekkel kapcsolatos minden kérdésben;
- a kormányzati és intézményi politikán keresztül mozgítsa elő az ifjúságpolitikát;
- gyakoroljon hatást a nemzetközi intézményekre a fiatalokkal kapcsolatos kérdésekben;
- növelje a fiatalok és az ifjúsági szervezetek jelenlétét a társadalomban és a döntéshozatali folyamatokban;
- az ötletek és tapasztalatok cseréje;
- segítse a kölcsönös megértést, az egyenlő jogokat és lehetőségeket az európai fiatalok számára.

C) Határozza meg az addikció fogalmát!

Addikció: a drogok, vagy a drogfogyasztással egyenértékű izgalmi helyzetek keresésének és a drogok fogyasztásának kényszeres viselkedésmintáját értjük, amelyet a drog hatásához kapcsolódó, leküzdhetetlen vágy jellemez, valamint erős tendencia az elvonás utáni visszaesésre. (WHO)

D) Ismertesse a közösségfejlesztés fogalmát!

A közösségfejlesztés (community development), vagy közösségszervezés (community organisation) elsősorban települések, térségek, szomszédságok közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztését jelenti, amelyben kulcsszerepe van a polgároknak, közösségeiknek és azok hálózatainak, valamint a helyi szükségletek mértékében a közösségfejlesztőknek is, akiknek bátorító-ösztönző, informáló, kapcsolatszervező munkája életre segítheti vagy kiegészítheti, megerősítheti a meglévő közösségi erőforrásokat.

E) Határozza meg a pedagógia fogalmát!

A pedagógia görög eredetű, kettős értelemben használt komplex fogalom. Egyrészt a nevelés elmélete, neveléstudomány, másrészt a nevelés gyakorlati megvalósulása jelölésére szolgál. A pedagógia mint neveléstudomány vizsgálja azokat a folyamatokat, körülményeket és feltételeket, amelyek közreműködnek a nevelésben. Feltárja összefüggéseiket, törvényszerűségeiket, s ezek alapján meghatározza a nevelés célját, alapelveit és feladatrendszerét, azokat az eljárásokat, szabályokat és módszereket, amelyek biztosítják a nevelési alapelvek megvalósulását, a nevelési cél elérését. Feltárja a nevelés eszköztrendszerét. Magában foglalja azokat a kérdéseket, amelyek a nevelés lehetőségével és szükségességével, tényezőivel, szervezeti formáival, intézményrendszerével függenek össze.

Másik jelentésében a pedagógia azonos a nevelés konkrét, gyakorlati folyamataival. Ilyen értelemben beszélhetünk pedagógiai elméletről és pedagógiai gyakorlatról, amelyek egymással szoros kölcsönhatásban vannak. A pedagógia figyelembe veszi a mindenkori társadalmi elvárásokat, a gazdasági, szociális, politikai, kulturális tényezőket a neveléstudományi kutatások további feladatainak meghatározásánál. A pedagógia fogalmának mai értelmezése fokozatosan alakult ki a nevelési gyakorlat és a pedagógiai gondolkodás történeti fejlődése során.

F) Mutassa be röviden a projekt fogalmát és jellegzetességeit!

A projekt időszaki vállalkozás, alkotó tevékenység, folyamat, melynek célja, hogy egyedi terméket, szolgáltatást vagy végeredményt hozzon létre.

Időszaki: a projektnek van kezdete és vége. Ez a tulajdonság nem jelenti azt, hogy a projekt átfutási ideje rövid. Vannak hosszú projektek, de ezeknek is van kezdete és vége, azaz megfelelnek az időszakosság kritériumának.

Egyedi: a projekt végén létrejövő termék, szolgáltatás vagy eredmény valamilyen módon eltér a jelenlegitől. A projekt egységiségéből következően nagyobb bizonytalansággal és kockázatokkal jár, mint a rendszeres, állandóan ismétlődő tevékenységek.

Fokozatos kidolgozás jellemző rá: a projekt egyedisége, a nagyobb bizonytalanság és kockázatok miatt a projekt indulásakor nem ismerhető és belátható teljes mélységében, ezért a projekt tervezése és végrehajtása lépésekben, fázisokban történik. A projektcsapat a projekt előre haladtával egyre mélyebb ismeretekre tesz szert a következő lépés céljairól, a megvalósítandó termékekről és a végrehajtás módjáról. Ennek alapján a kezdeti magas szintű (vázlatos) tervek részletesebben ki lehet dolgozni, és ezek alapján lehet végrehajtani a projekt következő fázisát.

A projekt három alapvető tényezője a rendelkezésre álló idő (T), a szükséges és elérhető erőforrások (R), valamint az elvárt minőség (Q) melyek egymással kölcsönös függőségben állnak.

13. Jellemezze a gyermekvállalási kedv alakulását a mai Magyarországon!

10 pont

A népesség reprodukciójáról torzítatlan képet ad a teljes termékenységi arányszám. (A teljes termékenységi arányszám: azt fejezi ki, hogy az adott év kor szerinti születési gyakorisága mellett egy nő élete folyamán hány gyermeknek adna életet.) Az elmúlt másfél évtizedben ennek értéke is jelentősen visszaesett. A kilencvenes években tovább lanyhult a születési kedv, azonban az elmúlt években jelentős változások már nem következtek be. Amíg az évtized elején egy nő átlagosan 1,9 gyermeknek adott volna életet, addig a mélypontnak számító 1999-es évben már csak 1,3-nak, és ez a szám 2005-ben is lényegében változatlan (1,32) maradt.

A 2005. évi termékenységi szint mellett száz nő élete során 132 gyermeket hozna világra, ez valamivel magasabb a 2004-es értéknél. Ilyen termékenységi szint mellett a felnövő generációk nagysága 36-37 százalékkal marad el az anyakétól. A teljes termékenységi arány az Európai Unióban átlagosan 153, Franciaországban a legmagasabb, és Spanyolországban a legalacsonyabb. A magyarországihoz hasonló arány Görögországban és Ausztriában található. Az élveszületések száma 2005-ben 97 496 volt, ez valamivel – 2,4 százalékkal – magasabb az előző évi adatnál. A megszületett gyermekeknek több mint harmada házasságon kívül jött a világra. Míg 1980-ben ez a szám még csak 7,1 százalék volt, 1990-re 13 százalékra emelkedett, majd 2001-ben már valamivel meghaladta a 30 százalékot.

14. Írjon rövid esszét a civil szervezetek legfontosabb jellemzőiről!

10 pont

A következő elemeknek kell szerepelniük az esszében:

- intézményesültség (nem háztartás szintű szervezet);
- kormányzattól független szervezet (nem állami);
- gazdálkodása eredményét a szervezethez tartozók között fel nem osztó szervezet (nem gazdasági társaság);
- önszerveződésen és öntevékenységen alapuló szervezet (létrehozását nem törvény rendeli el, s nem is kényszer);
- közvetlen politikai hatalom megszerzését és gyakorlását célul nem kitűző szervezet (nem párt).

15. Mutassa be a hazai ifjúsági intézményrendszer elemeit, országos, regionális, kistérségi és helyi szinten!

10 pont

Országos szint: Országgyűlés Ifjúsági, szociális és családtügyi bizottsága, Szociális és Munkügyi Minisztérium, Foglalkoztatási és Szociális Hivatal – Mobilitás Országos Ifjúsági Szolgálat, Gyermek és Ifjúsági Alaprogram Tanácsa, Nemzetközi Programok Tanácsa, Nemzeti Gyermek és Ifjúsági Közalapítvány, Zánka Gyermek és Ifjúsági Centrum Kht., (az Európa Tanács a magyar kormánnyal együttműködésben működteti a Budapesti Európai Ifjúsági Központot)

Regionális szint: regionális ifjúsági szolgáltató irodák, regionális ifjúsági tanácsok

Kistérségi szint: kistérségi ifjúságsegítők

Helyi szint: ifjúsági referensek, ifjúsági információs és tanácsadó irodák, ifjúsági információs pontok, ifjúsági közösségi terek, ifjúsági házak

IFJÚSÁGSEGÍTŐ SZAK SZÓBELI ZÁRÓVIZSGA¹

2007 „A” tételek

- 1 A szociológia helye a társadalomtudományok között. A szociológia magyarországi története.
- 2 Ismertesse a szociológiai kutatások módszertanát! Mik a szociológiai vizsgálat lépései, mik a különböző módszertani eszközök előnyei és hátrányai?
- 3 A szegénység meghatározása. Szegénység és egyenlőtlenség a szocialista korszakban és a rendszerváltás után.
- 4 Megélhetési viszonyok: gazdasági aktivitás, munkanélküliség, lakhatás, lakáskörülmények, erőforrások, anyagi helyzet.
- 5 Ismertesse az iskolázottság és társadalmi helyzet közti összefüggést! Az oktatásból kimaradtak helyzete, esetei és típusai.
- 6 Jellemezze az urbanizációs tendenciákat és a magyarországi lakásvizonyokat!
- 7 Kiemelt demográfiai csoportok: nők, idősek, fiatalok és gyermekek. Ismertesse röviden a csoportok magyarországi helyzetét és a főbb társadalompolitikai eszközöket!
- 8 Nemzeti és vallási kisebbség, etnikai csoportok magyarországi jellemzői,
- 9 Ismertesse a magyar népesség fő demográfiai mutatóit (népességszám, halandóság, termékenység)!
- 10 Ismertesse a magyar népesség fő demográfiai mutatóit (házasságkötés, párkapcsolatok, gyermekvállalás)!
- 11 Az életmód vizsgálatának eszközzrendszere és főbb elméletek (Max Weber, Bourdieu). A szegények és a romák életmódja a roma kisebbség helyzete, a hátrányos helyzet kezelésének eszközzrendszere.
- 12 Életstílus-csoportok.
- 13 A deviáns viselkedés típusai és főbb jellemzői.
- 14 A deviáns viselkedést magyarázó főbb elméletek.
- 15 A deviáns viselkedés magyarországi okai, területi jellegzetességek.
- 16 Az emberi viselkedés leírásának módjai: naiv (informális) és tudományos (formális) pszichológia.
- 17 Professzionális és diszciplináris pszichológia.
- 18 Pszichológiai irányzatok emberképe: a behaviorizmus, az alaklélektan. Pszichoanalízis: a kognitív pszichológia.
- 19 Ismertesse az intelligencia és kreativitás fogalmát!

1 Pécs, 2006.

- 20 Figyelmi folyamatok, motivációs állapotok, érzelmek.
- 21 Ismertesse az ifjúság helyzetét az 1960-as évektől a rendszerváltásig!
- 22 Jellemezze a szocializációban szerepet játszó „intézmények” körét!
- 23 A munkaerőpiac és az ifjúság kapcsolatrendszere (oktatás-és foglalkoztatáspolitikai).
- 24 Politikai identitás az ifjúság nézőpontjából. Fiatalság a pártok szervezőtáborában.
- 25 Társadalmi - politikai szerepek és elvárások az ifjúságtól.
- 26 Milyen eszközökkel segítheti az önkormányzat a fiatalok társadalmi integrációját? Mi a szerepe az önkormányzat ilyen irányú munkájában az ifjúsági referensnek?
- 27 Mi a szerepe a fiatalok társadalmi integrációjában az ifjúsági információs és tanácsadó szolgálatoknak, illetve közösségeknek?
- 28 Miben különbözik az ifjúságsegítő és az ifjúsági referens szerepköre? Miképpen kapcsolódik az ifjúságsegítő, illetve az ifjúsági referens munkája a településen működő, az ifjúsági korosztállyal foglalkozó egyes intézményekhez?
- 29 Melyek az ifjúsági korosztályhoz köthető, a helyi önkormányzatok által kötelezően biztosítandó szolgáltatások, illetve működő intézmények? Milyen módon, illetve szakterületen működhetnek együtt ezen intézmények?
- 30 Milyen jellemző formái vannak a helyi szintű ifjúsági részvételnek? Melyek lehetnek a helyi szintű részvétel céljai, területei?
- 31 Melyek az ifjúsági részvétel intézményesült (jogszámban említett) formái? Mi a szerepe a nemzeti ifjúsági tanácsoknak, illetve az Európai Ifjúsági Fórumnak?

2007 „B” tételek

- 1 A szociokulturális animáció szinterei, szakosodott területei. Animátori hivatás, szaktudás, mesterség- A kulturális animáció fogalma és eszközszerrendszere.
- 2 Helyi társadalom, helyi cselekvés, - szükségletrendszer. Térségi és regionális társadalmak kihívásai, lehetőségei.
- 3 A szociokulturális animáció speciális területei: ifjúság, felnőttkor, időskor.
- 4 A kulturális intézményrendszer helyi és területi szintjei. Önkormányzatiság és a szociokulturális animáció összefüggései.
- 5 A kulturális intézmények irányítási kérdései. A helyi és területi önkormányzatok közművelődési stratégiája, feladatai és törvényi háttere.
- 6 A kommunikáció megközelítései és a kommunikációs folyamat modelljei.
- 7 A nem szóbeli kommunikáció és a metakommunikáció.
- 8 A befolyásolás kommunikációs lehetőségei, a meggyőző kommunikáció alapjai.
- 9 A nyelvi kommunikáció szintjei, beszéd és nyelv.
- 10 A csoportviselkedés törvényszerűségei és ennek kommunikációs vetületei: konformitás, innováció, csoportgondolat, csoportdinamika. A csoportkommunikáció fejlesztésének elméleti alapjai.
- 11 A személyközi kommunikáció zavarai és az ebből fakadó konfliktusok. A kommunikációs zavarok főbb okai.
- 12 A szervezetek külső és belső kommunikációja szervezeti jelleg szerint.
- 13 A vezető - beosztott kommunikáció. Informális kommunikáció a szervezetben.
- 14 A tömegkommunikáció és szinterei. A tömegkommunikáció és a személyközi kommunikáció különbségei.
- 15 A média társadalmi - kulturális hatásai és a nyilvánosság kérdései
- 16 Az ifjúsági munka fogalma. helye és szerepe az Európai Unió és Magyarország szociálpolitikájában.
- 17 Szakma és sektorközi együttműködés az ifjúsági munkában.
- 18 Ismertesse az ifjúsági munka gyakorlatát megyei szinten! Intézményrendszer, intézményi együttműködés és finanszírozási kérdések.
- 19 Az ifjúsági önszerveződés és érdekérvényesítés lehetőségei
- 20 Települési szintű ifjúság politika felépítése és intézményrendszere.
- 21 Települési szintű ifjúság politika a gyakorlatban.
- 22 Jellemezze a hazai kultúrák közvetítés intézményi és szervezeti hátterének fő típusait!

- 23 Példákon keresztül mutassa be a hazai kultúráközvetítő intézményrendszer történeti, szervezeti és funkcionális fejlődését!
- 24 Foglalja össze, melyek a kultúráközvetítő intézményrendszerre vonatkozó hazai jogi szabályozás legfontosabb törvényei!
- 25 Példákon keresztül fejtse ki, melyek a kultúráközvetítő intézményrendszer ifjúsággal kapcsolatos legfontosabb feladatai, funkciói!
- 26 Mutasson be 2-2 konkrét hazai és nemzetközi, ifjúsággal kapcsolatos kultúráközvetítő intézményt vagy szervezetet!
- 27 Deviancia a fiatalság körében- Ismertesse a főbb megjelenési formákat és azok társadalmi- gazdasági- kulturális okait!
- 28 Intézményes segítőhelyek a gyakorlatban. Társadalompolitika a „gyakorlatban”, finanszírozási problémák.
- 29 A segítés és a tanácsadás korszerű módszerei, eszközei.
- 30 Ismertesse és jellemezze a szenvedélybetegségek fő típusait!

2008 „A” tételek²

1. A gyermeki és ifjúsági jogok fogalma
2. A magyar ifjúságkutatás legfontosabb területei és módszertana
3. A Kompetencia alapú oktatás fogalma. A kulcskompetenciák
4. Az ifjúsági munka legfontosabb területei.
5. Az ifjúságpolitika fogalma és struktúrája Magyarországon és az EU tagállamaiban
6. A magyarországi ifjúságügy története a dualizmustól napjainkig
7. Az Önkormányzati ifjúsági-munka világa, szolgáltatások, kiemelt szakfeladatok.
8. A nemzetközi ifjúsági munka legfontosabb összetevői, együttműködés és integráció.
9. Az ifjúság viszonya az információs társadalomhoz. Információs írástudás és modelljei.
10. A települési, kistérségi stratégiák, cselekvési tervek módszertana
11. Az ifjúsági tanácsadás módszertana
12. A közösségépítés eljárásai és formái
13. A magyarországi ifjúsági források finanszírozása
14. Az európai civil ifjúsági együttműködések alapértékei, kialakulása, döntéshozói rendszere programjai célcsoportjai és fókussterületei.
15. Ifjúsági rétegek és csoportok az ezredfordulón.

2 A szóbeli tételek a komplexitásra törekednek és alapvetően az Ifjúságsegítés című kötetre épülnek

2008 „B” tételek

1. A szociológia helye a társadalomtudományok között. A szociológia magyarországi története .Ismertesse a szociológiai kutatások módszertanát! Melyek a szociológiai vizsgálat legfontosabb lépései, a különböző módszertani eszközök előnyei és hátrányai?
2. A szegénység meghatározása. Szegénység és egyenlőtlenség a szocialista korszakban és a rendszerváltás után. Megélhetési viszonyok: iskolázottság és társadalmi helyzet közti összefüggés, gazdasági aktivitás, munkanélküliség, lakhatás, lakáskörülmények, erőforrások, anyagi helyzet.
3. Nemzeti és vallási kisebbség, etnikai csoportok magyarországi jellemzői,
4. Ismertesse a magyar népesség fő demográfiai mutatóit (népességszám, halandóság, termékenység, házasságkötés, párkapcsolatok, gyermekvállalás)!
5. A deviáns viselkedés típusai és főbb jellemzői. A deviáns viselkedést magyarázó főbb elméletek. A deviáns viselkedés magyarországi okai, területi jellegzetességek.
6. Az emberi viselkedés leírásának módjai: naiv (informális) és tudományos (formális) pszichológia. Professzionális és diszciplináris pszichológia.
7. A szociokulturális animáció szinterei, szakosodott területei. Animátori hivatás, szaktudás, mesterség- A kulturális animáció fogalma és eszközrendszere. A szociokulturális animáció speciális területei: ifjúság, felnőttkor, időskor.
8. A kommunikáció megközelítései és a kommunikációs folyamat modelljei. A nem szóbeli kommunikáció és a metakommunikáció. A befolyásolás kommunikációs lehetőségei, a meggyőző kommunikáció alapjai. A nyelvi kommunikáció szintjei, beszéd és nyelv.
9. A tömegkommunikáció és szinterei. A tömegkommunikáció és a személyközi kommunikáció különbségei. A média társadalmi - kulturális hatásai és a nyilvánosság kérdései
10. Települési szintű ifjúság politika felépítése és intézményrendszere. Települési szintű ifjúság politika a gyakorlatban.
11. Mutassa be a hazai kultúráközvetítés intézményi és szervezeti hátterének fő típusait! A kultúráközvetítő intézményrendszerre vonatkozó hazai jogi szabályozás legfontosabb törvényei!
12. Deviancia a fiatalság körében- Ismertesse a főbb megjelenési formákat és azok társadalmi- gazdasági- kulturális okait! Ismertesse és jellemezze a szenvedélybetegségek fő típusait!

13. Intézményes segítőhelyek a gyakorlatban. Társadalompolitika a „gyakorlatban”, finanszírozási problémák. A segítség és a tanácsadás korszerű módszerei, eszközei.
14. A munkaerőpiac és az ifjúság kapcsolatrendszere (oktatás-és foglalkoztatáspolitikai).
15. Politikai identitás az ifjúság nézőpontjából. Fiatalok a pártok szervezőtáborában.

IRODALOMJEGYZÉK A FELADATOK MEGOLDÁSÁHOZ

Pedagógia

Benedek András (szerk.): *Szakképzés-pedagógia*. Typotex Kiadó, 2006. ISBN: 9639664065

Kron, Friedrich W.: *Pedagógia*. Osiris Kiadó, 2003. ISBN: 9633894034

Andragógia

Kraiciné Szokoly Mária: *Pedagógus-andragógus szerepek és kompetenciák az ezredfordulón*. (Andragógia-kötetek 1.) ELTE Eötvös Kiadó, 2007. ISBN: 9789634638872

Pszichológia

Anh, N. L. L.–Fülöp Márta: *Kultúra és pszichológia*. Osiris Kiadó, 2003. ISBN: 9633894808

Atkinson–Hilgard–Smith–Nolen: *Pszichológia*. Osiris Kiadó, 2005. ISBN: 9633897136

Bernáth László–Révész György: *A pszichológia alapjai*. Tetria Kiadó, 2004. ISBN: 9638586621

Hebb, Donald O.: *A pszichológia alapkérdései*. Trivium Kiadó, 2000. ISBN: 9637570470

Juhász Márta–Takács Ildikó (szerk.): *Pszichológia*. Typotex Kiadó, 2006. ISBN: 9639664057

Keményné dr. Pálffy Katalin: *Bevezetés a pszichológiába*. Nemzeti Tankönyvkiadó, 2003. ISBN: 9631944514

N. Kollár–Szabó (szerk.): *Pszichológia pedagógusoknak*. Osiris Kiadó, 2004. ISBN: 963389672X

Szociológia

Andorka Rudolf: *Bevezetés a szociológiába*. (Második javított és bővített kiadás) Osiris Kiadó, 2006. ISBN: 963389848X

Giddens, Anthony: *Szociológia*. Osiris Kiadó, 2003. ISBN: 9633894727
Ifjúság2004. Gyorsjelentés (szerk.: Bauer-Szabó) Mobilitás, 2005.

Szociálpszichológia

Csepeli György: *Szociálpszichológia*. Osiris Kiadó, 2005. ISBN: 9633898145

Lengyel Zsuzsa (válogatta): *Szociálpszichológia*. (szöveggyűjtemény) Osiris Kiadó, 2002. ISBN: 9633791839

Smith, Eliot R.–Mackie, Dian: *Szociálpszichológia*. Osiris Kiadó, 2005. ISBN: 9633895952

Ifjúság szakmai anyagok:

Kátai Gábor: *Gondolatok az ifjúságpolitikáról és eszközeiről*. Szeged: Belvedere, 2006.

Ifjúságsegítés – probléma vagy lehetőség az ifjúság? Palócvilág–Új Mandátum–Belvedere, Budapest 2007.

Új Ifjúsági Szemle 1-15.

Az Ifjúságsegítés – Probléma vagy lehetőség az ifjúság című tankönyv kiegészítéseképp ezzel a kötettel szeretnénk segítséget nyújtani a leendő kollégák számára, hogy a vizsgák kevésbé álmatlan éjszakákat, mint inkább sikerélményeket jelentsenek.

Közlünk témákhoz sorolt gyakorló írásbeli feladatokat és a korábbi évek vizsgasorait, valamint ezek megoldásait is közzétesszük. Javaslatot teszünk egy szóbeli záróvizsga sorra is, amely alapvetően a fentebb említett tankönyv által nyújtani igyekezett ismeretanyagra támaszkodik, illetve ugyancsak a tankönyv irodalomjegyzékét kiegészítve: további javaslatokat teszünk az irodalmi elmélyülésre.

Jó felkészülést és könnyen leküzdött vizsgákat kívánunk:

a lektorok



9 789639 609761